

**T.C.
KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**JANDARMANIN HALKLA İLİŞKİLER KAPSAMINDA İCRA
ETTİĞİ TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN
VATANDAŞLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ANALİZİNE AİT
BİR ÇALIŞMA (BEYPAZARI/SARAY VE SİNCAN/AKÇAÖREN
KÖYLERİNDE ÖRNEK BİR UYGULAMA)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
J. Yzb. Erkan YÜCE**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Abdülkadir ÇEVİK**

ANKARA – 2006

TEZ TANITIM FORMU

TEZİN TARİHİ: 24.02.2006

TEZİN TİPİ: Yüksek Lisans Tezi

TEZİN BAŞLIĞI: Jandarmanın Halkla İlişkiler Kapsamında İcra Ettiği Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin Vatandaşlar Üzerindeki Etkilerinin Analizine Ait Bir Çalışma (Beypazarı/Saray Ve Sincan/Akçaören Köylerinde Örnek Bir Uygulama)

TEZİN YAPILDIĞI BİRİM: Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü
Güvenlik Bilimleri Ana Bilim Dalı

SPONSOR KURULUŞ: -

DAĞITIM LİSTESİ : Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü “Tez Hazırlama, Onay, Dağıtım ve Muhafaza Esasları Kılavuzu” nda belirtilen yerlere.

TEZİN ÖZETİ: Bu çalışma, jandarmanın halkla ilişkiler kapsamında icra ettiği Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin vatandaşlar üzerindeki etkilerini analiz etmek ve bu uygulamaların jandarmanın halkla ilişkilerine katkısını öğrenmek amacıyla yapılmıştır.

ANAHTAR KELİMELEER: Halkla İlişkiler, Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri, Örnek Köy Uygulamaları

SAYFA SAYISI: 154

GİZLİLİK DERECEİ: Tasnif Dışı

**T.C.
KARA HARP OKULU
SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**JANDARMANIN HALKLA İLİŞKİLER KAPSAMINDA İCRA
ETTİĞİ TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN
VATANDAŞLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ANALİZİNE AİT
BİR ÇALIŞMA (BEYPAZARI/SARAY VE SİNCAN/AKÇAÖREN
KÖYLERİNDE ÖRNEK BİR UYGULAMA)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
J. Yzb. Erkan YÜCE**

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. Abdülkadir ÇEVİK**

ANKARA – 2006

KARA HARP OKULU

SAVUNMA BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

J.Yzb. Erkan YÜCE'nin, Jandarmanın Halkla İlişkiler Kapsamında İcra Ettiği Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin Vatandaşlar Üzerindeki Etkilerinin Analizine Ait Bir Çalışma (Beypazarı/Saray Ve Sincan/Akçaören Köylerinde Örnek Bir Uygulama) konulu tez çalışması, jürimiz tarafından GÜVENLİK BİLİMLERİ Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan -----
Prof.Dr. Oğuz Erkan BERKSUN

Üye -----
Prof.Dr. Abdülkadir ÇEVİK
(Danışman)

Üye -----
Dr. Mly. Alb. Cengiz TAVUKÇUOĞLU

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

15 / 03 / 2006

Taner ALTINOK
Prof.Dr.Y.Müh.Alb.
Enstitü Müdürü.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın oluşmasında, şüphesiz en büyük katkısı ve desteği Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı Başkanı olan tez danışmanım sayın Prof. Dr. Abdülkadir ÇEVİK gösterdi. Sabırlı ve titiz katkılarından dolayı kendisine sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Anket konusunda yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı Başkanı sayın Prof. Dr. Recep AKDUR ve Doç. Dr. Mu. Bnb. Türker BAŞ'a, tüm sorunlarımızda bizlere yol gösteren ve yardımcı olan J. Öğ. Yb. Kadir GÜNDOĞAN'a da, teşekkür ederim.

Anket formunun uygulanması hususunda gösterdikleri katkılardan dolayı Sincan ve Beypazarı İlçe Jandarma Komutanlığı personeline, ayrıca görüş ve önerileriyle tezimin daha iyi olmasını sağlayan jüri üyelerine de teşekkür ederim.

Tez çalışmam esnasında, moral kaynağım biricik kızım Gamze Sude ile sürekli yalnız ilgilenmek zorunda kalan ve bana göstermiş olduğu sabırdan dolayı sevgili eşim Sibel'e çok teşekkür ederim.

ÖZET

Türkiye coğrafyasının büyük bir kısmında görev yapmak durumunda olan jandarma, bir bakıma Türk Silahlı Kuvvetlerinin hatta devlet otoritesinin halkın önünde aynası konumundadır. Jandarma teşkilatı icra ettiği emniyet ve asayiş görevlerinden dolayı, sürekli halk ile iç içe olmak zorundadır. Bu zorunluluk, jandarmaya halkla ilişkiler konusunda çok hassas olmasını gerektirir.

Bu hassasiyetin bilincinde olan jandarma, 1990'lı yılların başından itibaren halkla ilişkileri geliştirmek, güçlendirmek ve halkla bütünleşmek amacıyla, Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri (TGDF) adı altında, başlangıçta sadece Güneydoğu Anadolu bölgesinde daha sonraları ise tüm yurt geneline yayılan çeşitli uygulamalar icra etmiştir.

Bu çalışmada, Ankara ilinin Sincan/Akçaören ve Beypazarı/Saray köylerinde de icra edilen söz konusu uygulamaların vatandaşlar üzerindeki etkileri, çevresel, sosyolojik ve psikolojik boyutlardan ele alınarak araştırılmış ve bazı açık uçlu sorularla da, vatandaşların faaliyetler hakkındaki tercihleri, duygu ve düşünceleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Ayrıca bu faaliyetlerin jandarmanın dolayısıyla Türk Silahlı Kuvvetlerinin halkla ilişkilerine katkıları da incelenmiştir.

Yapılan araştırma neticesinde, vatandaşların inşaat türü çalışmaları en çok tercih etmelerinden ve yapılan işlerin büyük bir kısmının da bu türden olmasından dolayı çevresel etkilerin büyük oranda pozitif çıktığı, buna mukabil daha çok bilinçlendirme ve kurs gibi etkinlikleri içeren sosyolojik etkilerin düşük kaldığı görülmüştür. Faaliyetler psikolojik yönden ise vatandaşlar üzerinde yine çok olumlu bir etki bırakmış ve büyük bir kesim, bu faaliyetlerin devam etmesi gerektiği yönünde görüş belirtmiştir.

Ayrıca yapılan inceleme neticesinde, çalışmaların jandarmanın halkla ilişkilerine de büyük katkılar sağladığı görülmüştür.

ABSTRACT

Gendarmerie, which is making its duty in most of the Turkey, in one respect is the mirror of Turkish Armed Forces, even state authority in the presence of people. Gendarmerie organization, for its security and public order duty that it carries out, has to lie one inside the other. This obligation, makes gendarmerie to be very sensitive about public relations.

Gendarmerie, already conscious about this sensitivity, first at the Southeastern Anatolia and later in the whole country put various applications into practice under the name of Activities Supporting Societal Developments (TGDF) for improving public relations, strengthening it and to become a united whole with people starting from early 1990's.

In this research the activities, that were also done in Ankara province's Sincan/Akçaören and Beypazarı/Saray villages, effects on people was researched by considering the environmental, sociological and psychological dimensions and it has been tried to learn people's preferences about activities, their feelings and thoughts with some open ended questions. Besides, these activities contribution to gendarmerie's and so Turkish Armed Forces public relations is also analysed.

As the result of the research it is seen that environmental effects were mostly positive due people chose the construction type workings and most of the works were this type, but opposing to that sociological effects on activities which included mostly rendering consciousness and courses have remained low. In psychological way activities have made greatly positive impression on people and most of the people have explained their opinions for the necessity of continuation of these activities.

Also as the result of the study, it is seen that activities made great contributions to gendarme's public relations.

İÇİNDEKİLER

Teşekkür	i
Özet	ii
Abstract.....	iii
İçindekiler.....	iv
Tablolar Listesi.....	ix
Şekiller Listesi.....	x
Kısaltmalar Listesi.....	xi
Ön Söz.....	xii
Giriş	1

BİRİNCİ BÖLÜM KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1. HALKLA İLİŞKİLER KAVRAMININ TANIMI VE ÖNEMİ.....	4
2. HALKLA İLİŞKİLERİN TARİHSEL GELİŞİMİ	7
a. Halkla İlişkilerin Amerika'daki Gelişimi	9
b. Halkla İlişkilerin Avrupa'daki Gelişimi.....	12
c. Halkla İlişkilerin Türkiye'deki Gelişimi.....	13
3. HALKLA İLİŞKİLERİN AMAÇLARI.....	16
4. HALKLA İLİŞKİLERİN REKLAM VE PROPAGANDADAN FARKI	17
a. Halkla İlişkilerin Reklamdan Farkı	18
b. Halkla İlişkilerin Propagandadan Farkı.....	21
5. JANDARMANIN TANIMI, ÖNEMİ VE DEVLET TEŞKİLATI İÇİNDEKİ YERİ	23

a. Jandarmanın Tanımı.....	23
b. Jandarmanın Önemi	24
c. Devlet Teşkilatı İçindeki Yeri	26
6. JANDARMANIN HALKLA İLİŞKİLERİ.....	26
a. Jandarmada Halkla İlişkilerin Önemi ve Gerekliliği	29
b. Jandarmanın Halkla İlişkilerdeki Amaçları	31
(1) Genel Amacı	31
(2) Özel Amaçları.....	31
c. Jandarma Personelinin Halkla İlişkilerde Dikkat Etmesi Gereken Hususlar	32

İKİNCİ BÖLÜM

TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİ

1. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN TANIMI, AMACI VE ÖNEMİ	43
a. Tanımı.....	43
b. Amacı	44
c. Önemi	45
2. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN ESASLARI.....	47
3. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN GEREKLİLİĞİ....	52
4. JANDARMA TARAFINDAN İCRA EDİLEN BAZI TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİ.....	55
a. Maddi İmkanları Yetersiz Öğrencilerin Okutulması	55
b. Kardeş Okulların ve Öğretmenlerin Desteklenmesi	56
c. İzcilik Faaliyetleri (Atatürk'ün İzçileri)	57

ç. Yurt Sevgisi Eğitimi	58
d. Meslek Edindirme Kursları	58
e. Özürlülere Yardım Faaliyetleri	59
f. Mehmetçik Dershaneleri	60
g. Yurttaşlara Sağlık Desteği	61
h. Çocukların Korunması	62
ı. Jandarma İnsan Hakları İhlalleri İnceleme ve Değerlendirme Merkezi (JİHİDEM) Faaliyetleri	63
i. Ağaçlandırma Faaliyetleri	64
j. Çevrenin ve Doğal Hayatın Korunması	65
k. Örnek Köy Uygulamaları	66
l. Jandarma Arama-Kurtarma (Jak) Faaliyetleri	68
m. Orman Yangınlarına Müdahale Faaliyetleri	69
n. Aile Destek Merkezleri	70

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YAPILDIĞI KÖYLER HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1. SİNCAN / AKÇAÖREN KÖYÜ	71
a. Akçaören Köyü	71
b. Akçaören Köyünde TGDF Kapsamında Yapılan Uygulamalar	72
2. BEYPAZARI / SARAY KÖYÜ.....	75
a. Saray Köyü	75
b. Saray Köyünde TGDF Kapsamında Yapılan Uygulamalar	76

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ALANA İLİŞKİN BULGULAR

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	80
2. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI	81
3. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI	81
4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	82
5. ANKETİ CEVAPLAYAN VATANDAŞLARIN GENEL ÖZELLİKLERİ.....	83
6. ÇALIŞMADA ELDE EDİLEN BULGULAR.....	85
a. Çevresel Etkiler.....	86
b. Sosyolojik Etkiler.....	94
c. Psikolojik Etkiler	104
ç. Açık Uçlu Sorular	113
(1) Yapılan Çalışmalarda Sizi En Çok Memnun Eden Üç Tanesini Önem Sırasına Göre Lütfen Yazınız.....	114
(2) Yapılmasına Gerek Olmadığını Düşündüğünüz Üç Faaliyeti Belirtiniz.....	115
(3) Uygulama Bir Daha Yapılırsa, Hangi Hususların İlave Edilmesini İstersiniz?	116
(4) Uygulama Bir Daha Yapılırsa, Hangi Faaliyetlerin Tekrar Yapılmasını İstersiniz?	116
(5) Bunların Haricinde, Yapılan Çalışmalarla İlgili Olarak İlave Etmek İstedığınız Bir Husus Varsa, Lütfen Yazınız.....	117

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. ÇEVRESEL ETKİLERLE İLGİLİ SONUÇ VE ÖNERİLER.....	119
---	-----

2. SOSYOLOJİK ETKİLERLE İLGİLİ SONUÇ VE ÖNERİLER	122
3. PSİKOLOJİK ETKİLERLE İLGİLİ SONUÇ VE ÖNERİLER	124
4. AÇIK UÇLU SORULARDAN ÇIKAN SONUÇ VE ÖNERİLER	126
5. GENEL DEĞERLENDİRME.....	127
Kaynakça	129
Ekler.....	132

TABLÖLER

	<u>Sayfa</u>
Tablo-1 : Halkla İlişkiler ve Reklamcılığın Karşılaştırılması	20
Tablo-2 : Halkla İlişkiler ve Propagandanın Karşılaştırılması	23
Tablo-3 : Katılımcı Profillerinin Sayısal ve Yüzdesel Dağılımı	84
Tablo-4: Çevresel Etkiler Soru 1, Frekans ve Yüzde Dağılımı	86
Tablo-5: Çevresel Etkiler Soru 2, Frekans ve Yüzde Dağılımı	87
Tablo-6: Çevresel Etkiler Soru 3, Frekans ve Yüzde Dağılımı	88
Tablo-7: Çevresel Etkiler Soru 4, Frekans ve Yüzde Dağılımı	89
Tablo-8: Çevresel Etkiler Soru 5, Frekans ve Yüzde Dağılımı	90
Tablo-9: Çevresel Etkiler Soru 6, Frekans ve Yüzde Dağılımı	91
Tablo-10: Çevresel Etkiler Soru 7, Frekans ve Yüzde Dağılımı	92
Tablo-11: Çevresel Etkiler Toplamı, Frekans ve Yüzde Dağılımı	93
Tablo-12: Sosyolojik Etkiler Soru 1, Frekans ve Yüzde Dağılımı	94
Tablo-13: Sosyolojik Etkiler Soru 2, Frekans ve Yüzde Dağılımı	95
Tablo-14: Sosyolojik Etkiler Soru 3, Frekans ve Yüzde Dağılımı	96
Tablo-15: Sosyolojik Etkiler Soru 4, Frekans ve Yüzde Dağılımı	97
Tablo-16: Sosyolojik Etkiler Soru 5, Frekans ve Yüzde Dağılımı	98
Tablo-17: Sosyolojik Etkiler Soru 6, Frekans ve Yüzde Dağılımı	99
Tablo-18: Sosyolojik Etkiler Soru 7, Frekans ve Yüzde Dağılımı	100
Tablo-19: Sosyolojik Etkiler Soru 8, Frekans ve Yüzde Dağılımı	101
Tablo-20: Sosyolojik Etkiler Soru 9, Frekans ve Yüzde Dağılımı	102
Tablo-21: Sosyolojik Etkiler Toplamı, Frekans ve Yüzde Dağılımı	103
Tablo-22: Psikolojik Etkiler Soru 1, Frekans ve Yüzde Dağılımı	104
Tablo-23: Psikolojik Etkiler Soru 2, Frekans ve Yüzde Dağılımı	105
Tablo-24: Psikolojik Etkiler Soru 3, Frekans ve Yüzde Dağılımı	106
Tablo-25: Psikolojik Etkiler Soru 4, Frekans ve Yüzde Dağılımı	107
Tablo-26: Psikolojik Etkiler Soru 5, Frekans ve Yüzde Dağılımı	108
Tablo-27: Psikolojik Etkiler Soru 6, Frekans ve Yüzde Dağılımı	109
Tablo-28: Psikolojik Etkiler Soru 7, Frekans ve Yüzde Dağılımı	110
Tablo-29: Psikolojik Etkiler Soru 8, Frekans ve Yüzde Dağılımı	111
Tablo-30: Psikolojik Etkiler Toplamı, Frekans ve Yüzde Dağılımı	112

ŞEKİLLER

	<u>Sayfa</u>
Şekil-1: Çevresel Etkiler Soru 1, Bar Diyagramı	86
Şekil-2: Çevresel Etkiler Soru 2, Bar Diyagramı	87
Şekil-3: Çevresel Etkiler Soru 3, Bar Diyagramı	88
Şekil-4: Çevresel Etkiler Soru 4, Bar Diyagramı	89
Şekil-5: Çevresel Etkiler Soru 5, Bar Diyagramı	90
Şekil-6: Çevresel Etkiler Soru 6, Bar Diyagramı	91
Şekil-7: Çevresel Etkiler Soru 7, Bar Diyagramı	92
Şekil-8: Çevresel Etkiler Toplamı, Bar Diyagramı	93
Şekil-9: Sosyolojik Etkiler Soru 1, Bar Diyagramı	94
Şekil-10: Sosyolojik Etkiler Soru 2, Bar Diyagramı	95
Şekil-11: Sosyolojik Etkiler Soru 3, Bar Diyagramı	96
Şekil-12: Sosyolojik Etkiler Soru 4, Bar Diyagramı	97
Şekil-13: Sosyolojik Etkiler Soru 5, Bar Diyagramı	98
Şekil-14: Sosyolojik Etkiler Soru 6, Bar Diyagramı	99
Şekil-15: Sosyolojik Etkiler Soru 7, Bar Diyagramı	100
Şekil-16: Sosyolojik Etkiler Soru 8, Bar Diyagramı	101
Şekil-17: Sosyolojik Etkiler Soru 9, Bar Diyagramı	102
Şekil-18: Sosyolojik Etkiler Toplamı, Bar Diyagramı	103
Şekil-19: Psikolojik Etkiler Soru 1, Bar Diyagramı	104
Şekil-20: Psikolojik Etkiler Soru 2, Bar Diyagramı	105
Şekil-21: Psikolojik Etkiler Soru 3, Bar Diyagramı	106
Şekil-22: Psikolojik Etkiler Soru 4, Bar Diyagramı	107
Şekil-23: Psikolojik Etkiler Soru 5, Bar Diyagramı	108
Şekil-24: Psikolojik Etkiler Soru 6, Bar Diyagramı	109
Şekil-25: Psikolojik Etkiler Soru 7, Bar Diyagramı	110
Şekil-26: Psikolojik Etkiler Soru 8, Bar Diyagramı	111
Şekil-27: Psikolojik Etkiler Toplamı, Bar Diyagramı	112

KISALTMALAR

EGM	: Emniyet Genel Müdürlüğü
JAK	: Jandarma Arama-Kurtarma
JGY	: Jandarma Genel Komutanlığı Yönergesi
JİHİDEM	: Jandarma İnsan Hakları İhlalleri İnceleme ve Değerlendirme Merkezi
KKT	: Kara Kuvvetleri Talimnamesi
MKS	: Müşterek Konsept
SPSS	: Statistical Programme for Social Sciences
TGDF	: Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri

ÖN SÖZ

İlkel zamanlarda insanların çoğu, kralların ve yöneticilerin güçlerini tanrılardan veya ilahi güçlerden aldıklarına inanırlardı. Bundan dolayı da yönetenler, halkı istedikleri gibi yönlendirip, yönetiyor ve adeta köle gibi kullanıyorlardı. Halk nazarında krallar veya yöneticiler, tanrıların/ilahi güçlerin sanki yeryüzündeki temsilcileriymiş gibi algılanır ve onlara kesinlikle karşı gelinemezdi. Aksine hareket edenler ise, en ağır şekilde cezalandırılırlardı.

Oysa günümüzde insanlar artık, yönetenlerin gerçek gücünün halk desteğinden kaynaklandığının bilincindedirler. Gücünü halktan almayan yönetimlerin başarılı olamayacağının ve dolayısıyla yok olacağının, hem yöneticiler, hem de halk farkındadır. Bundan dolayı, halkla ilişkiler konusu son yıllarda tüm dünyada üzerinde önemle durulan bir konu olmuştur.

Olaya Türk Silahlı Kuvvetleri açısından baktığımızda ise, halkla ilişkiler konusu daha da önemli olmaktadır. Çünkü, Türk halkı tarih boyunca “ordu-millet” geleneğiyle yaşamış bir toplumdur. “Her Türk asker doğar” sözünden de anlaşılacağı üzere, ordu her zaman için halk, halk da gerektiğinde eline silahı alarak ordu olmuştur. Bu iki unsur, et ve kemik gibi her zaman birbirlerini tamamlamışlardır. Bunun en güzel örneğini Kurtuluş Savaşı yıllarında görmekteyiz. Halk, kurtuluşu ve istikbali için maddi, manevi bütün varlığıyla kendisini ordusuna adanmıştır.

Aynı şekilde, silahlı kuvvetlerimizin bir parçasını teşkil eden ve yurdumuzun büyük bir bölümünde polis teşkilatının olmadığı yerlerde emniyet ve asayiş hizmetlerini üstün görev anlayışı ve özveriyle yürüten jandarma da halk ile iç içe yaşama ve halkla bütünleşme durumundadır.

Jandarma teşkilatı için halk, hava ve su kadar önemli bir unsurdur. Çünkü, yürüttüğü görevleri halkın desteği olmadan başarması olanaksız gibidir. Bundan dolayı jandarma, halkla ilişkilere çok daha fazla önem vermek zorundadır.

Bu hususların bilincinde olan jandarma teşkilatı, halkla ilişkilerini geliştirmek, güçlendirmek ve halkla bütünleşmek amacıyla son yıllarda Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri adı altında çeşitli uygulamalar icra etmiştir.

Bu araştırmanın temel amacı, söz konusu uygulamaların vatandaşlar üzerinde ne gibi bir etki bıraktığını ve jandarmanın halkla ilişkilerine katkılarını öğrenmektir. Ayrıca vatandaşların en çok memnun kaldıkları hususlar ile bu uygulamalar hakkındaki duygu ve düşünceleri de öğrenilerek, gerekirse bazı görüş ve önerilerde bulunmaktır.

GİRİŞ

Günümüzde, önemi sürekli artarak devam eden halkla ilişkiler kavramı, ayrı bir uzmanlık alanı olma durumuna gelmiştir. Halk gücünün farkında olan çoğu kurum ve kuruluşlar, bünyelerinde halkla ilişkileri sürekli sıcak tutan, halkın nabzını yoklayan ve değerlendiren birimler oluşturmaya başlamışlardır. Ve de bu birimlerin başına eğitimli, konusunda uzman kişileri getirmişlerdir. Çünkü, günümüzde artık halk demek güç demek, halk demek her şey demektir.

Dünyadaki tüm demokratik toplumlarda bireyler, kendi geleceklerini kendileri belirlemek istemektedirler ve bundan dolayı da, yöneticilerini kendileri seçmektedirler. Bu hususun bilincinde olan yöneticiler de, kendi gelecekleri ve başarıları için halk unsurunu hiçbir zaman göz ardı edemeyeceklerdir. Halk gözünde başarısız olan yönetici, silinmeye ve yok olmaya mahkumdur. Aynı şekilde halka sırtını dönen, iletişim kuramayan, kapılarını kapatan kurumlar da aynı akıbetle karşı karşıya kalacaklardır.

Bütün kamu kurum ve kuruluşları halk yararına çalışmak, halka hizmet etmek amacı ile kurulmuşlardır. Günümüzün insan haklarına saygılı, fikir ve düşünce özgürlüğü bulunan ve demokrasinin tüm gereklerini yerine getiren gelişmiş ülkelerde yetkili organların seçilmesi ile halkın görevi bitmemektedir. Bu aşamadan sonra da kararların alınmasında, bunların uygulanması ve çalışmaların denetlenmesi aşamalarında halka yine bir kısım görevler düşmektedir. Halkın bu çeşitli aşamalarda yardımını, desteğini, katkısını sağlamak iyi bir yönetim için gereklidir. Çünkü, yönetimin başarısı da halkın bu yardım ve katkısını sağlayabildiği oranda artmaktadır. Bu yönden yönetimi başarılı kılmak için, her alanda kamu kuruluşlarının halkla yakın işbirliği yapmaları gerekmektedir (Tortop, 2003: 11).

Tüm bu gerçekler ışığında hareket eden jandarma teşkilatı da, asli görevi olan emniyet ve asayiş görevlerini icra ederken halk desteğinin önemini kavramış ve özellikle son yıllarda bu husus üzerinde daha çok

durmaya başlamıştır. Çünkü yurdumuzun en ücra yerlerinde görev yapmak durumunda olan jandarma, o yörelerde halk gözünde devleti temsil etmektedir. Jandarma personelinin tutum ve davranışları, halk nazarında devletin kendilerine karşı olan tutumu yansıtmaya olarak algılanmaktadır.

Konunun hassasiyetinin farkında olan Jandarma Genel Komutanlığı, Jandarma Okullar Komutanlığında halkla ilişkiler ve insan hakları derslerini tüm personeline zorunlu ders olarak okutmaktadır. Bu eğitimden geçen personel, söz konusu hususlarda belli bir birikim sahibi olmakta ve görev yaptığı bölgelerde öğrendiklerini uygulamaya çalışmaktadır.

Yine aynı şekilde halk ile ilişkileri geliştirmek, halk desteğini sağlamak için, yurt genelinde yürütülen Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri (TGDF) de benzer sebeplerden kaynaklanmaktadır. İcra edilen bu faaliyetler sayesinde, halk jandarmayı hem daha iyi tanır, hem de jandarmaya bakış açısı pozitif yönde çok değişir. Bunları sağlamayı başarabilen bir jandarma birliği, emniyet ve asayiş görevlerinde göreceği halk desteği sayesinde daha başarılı olacaktır.

1990'lı yıllarda sadece Güneydoğu Anadolu Bölgesinde başlayan bu faaliyetler, daha sonraları tüm yurt sathına yayılarak Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri adını almıştır. Tarih boyunca sürekli halkının yanında olan ve dar gününde yardımına koşan TSK, söz konusu faaliyetlerle bunu bir kez daha ispatlamıştır.

İcra edilen bu faaliyetlerin asli amacı sadece halk desteğini sağlamak ve halkla bütünleşmek değil, aynı zamanda çeşitli sıkıntılar çeken halka yardımcı olmak, karamsarlığa itilen, devletine küsen, geleceğe umutsuz bakan, bıkkın ve bitkin kitleleri de tekrar hayata bağlamak, devlete, millete faydalı bireyler haline getirmektir. Çünkü söz konusu ortamlar, suç ve suçluların artması için en elverişli ortamlardır. Yasadışı örgütler bu tür ortamlarda kendilerine yaşam alanı bulurlar.

Çünkü, tüm bu olumsuz hususları bünyesinde taşıyan kitleler, bir ülkenin geleceği açısından ciddi riskler oluşturmaktadırlar. Bu riskleri yok etmek, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının görevidir. Her kurum, imkanları ölçüsünde vatandaşların huzuru ve geleceğe umutla bakmalarını sağlamak için gayret sarf etmelidir.

Duran ve diğerlerine göre, bir ülkede devlet ve halk arasında karşılıklı iletişim, samimiyet ve ilişki kopuksa, bireylerin bir arada bulunmaktan kaynaklanan güven ve bağlılık da giderek zayıflayacak ve en nihayetinde kopacaktır. Bundan dolayı kurumlar ile bireyler birbirlerinden haberdar olmalı, birbirleriyle sürekli ve karşılıklı bilgi alışverişinde bulunmalıdırlar (2004: 1-4).

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1. HALKLA İLİŞKİLER KAVRAMININ TANIMI VE ÖNEMİ

Halkla ilişkiler kavramının, üzerinde herkesin uzlaştığı kesin bir tanımını yapmak gerçekten çok güçtür. Genellikle yapılan tanımlar, kişilerin veya kurumların bakış açılarına veya amaçlarına göre değişmektedir. Çeşitli kesimlerin yapmış oldukları değişik tanımlar aşağıdadır;

Tortop, halkla ilişkileri aşağıdaki gibi değişik şekillerde tanımlamaktadır; (2003: 14-15).

- Yönetim izlemekte olduğu politikanın halka benimsetilmesi, çalışmaların devamlı ve tam olarak halka duyurulması, yönetime karşı olumlu bir hava yaratılması ve buna karşılık, halkın da yönetim hakkında ne düşündüğünün, yönetimden ne istediğinin bilinmesi ve halkla işbirliği sağlanması görevine halkla ilişkiler denir.
- Halkla ilişkiler, kişinin ya da bir kurumun halkla ilgisini geliştirme ve anlama yolundaki çabadır.
- Halkla ilişkiler, belirtilmiş hedef kitleleri etkilemek için hazırlanmış planlı inandırıcı haberleşme çabasıdır.
- Halkla ilişkiler, halkı etkileyen söz, eylem ya da olaydır. Halkla ilişkiler, bir kuruluşu çalışanlara, müşterilere, bağıntılı olduğu kişilere sevdirmek ve saydırma sanatıdır. Halkla ilişkiler, düşüncelerin istenen sonuçları yaratması amacı ile çeşitli gruplara ustaca aktarılması, becerikli bir haberleşme oluşumunun gerçekleştirilmesidir.
- Halkla ilişkiler, halkın neyi sevdiğini öğrenip onu daha çok yapmak, neden hoşlanmadığını bilip onu yapmamaktır.
- Halkla ilişkiler, halkı belirli bir tutumu kabule, ya da belirli bir uygulama yolunu izlemeye inandırma sanatıdır ve yöneticilikle sıkı bağlantısı vardır.

- Halkla ilişkiler, doğru olanları yapmak suretiyle halk tarafından beğenilmektir. Diğer bazı tanımlar ise şu şekildedir;

Halkla ilişkiler; kişi ya da kurumların, ulaşmak istedikleri kitlelerle sağlam bağlar geliştirerek onları olumlu inanç ve eylemlere yöneltmesi, tepkileri değerlendirerek davranışlarına yön vermesi, böylece karşılıklı yararlar sağlayan ilişkileri sürdürmesi yolundaki planlı çabaları kapsayan bir yöneticilik sanatıdır (Asna, 1998: 13).

Ertekin'e göre ise halkla ilişkiler; bir örgütün sunduğu hizmetin geliştirilmesi amacıyla yürütülen ve kamuoyunu etkilemeye yönelik tüm ilişki biçimlerini içeren planlı çabalardır (1983: 14).

Başka bir tanım; bir şahsın veya kuruluşun çevresiyle olan münasebetlerini açıklığa kavuşturmak veya bu münasebetleri geliştirmek amacıyla yürüttüğü faaliyetlerin tümüne "Halkla İlişkiler" diyoruz (Somer, 1987: 5).

Seçim'e göre ise, halkla ilişkiler;

- Dost kazanma politikasıdır.
- İçimizden gülmek gelmese dahi gülebilme sanatıdır.
- Çuvaldızı kendine iğneyi başkasına batırma akıllılığıdır (1998: 3).

Görüldüğü gibi, halkla ilişkiler kavramının tanımı, kişilerin bu kavramı algılayış biçimlerine veya amaçlarına göre farklılık göstermektedir. Ancak ortak tema; "ulaşılacak istenen amaca göre halkı etkilemek, ondan etkilenmek ve halkla gerçek bir alışveriş içinde olmaktır" şeklinde özetlenebilir.

Halkla ilişkilerin önemi yapılan tanımlarda dahi kendisini göstermektedir. Çünkü insanlar genellikle, inandıkları ve güvendikleri hususlara destek verir ve bu hususların gerçekleşmesi için katkı sağlarlar. Buna mukabil tanımadıkları, bilmedikleri, şüpheli yaklaştıkları veya kendilerine uzak olan şeylerden daima çekinir ve yardımlarını esirgerler. Yani

halka anlatılmayan veya halk tarafından benimsenmeyen bir faaliyetin başarıya ulaşma şansı çok azdır.

Sosyologlar, halka bir şey yaptırabilmek için dünyada üç etkili yol olduğunu söylerler. Bunlar :

- 1- Zor kullanmak,
- 2- Para ile satın almak,
- 3- İnandırımdır.

Bunlardan halkla ilişkilerde uygulanması gereken yöntem, üçüncüsü, yani inandırma (Harlow ve Black, 1952'den aktaran Asna, 1998: 26). Artık günümüzde özellikle demokratik yönetimlerde, kamuoyu gerçekten çok önemlidir. Halkın inanmadığı, desteklemediği şeyleri gerçekleştirmek kolay değildir. Veya böyle eylemler çeşitli güçlükler doğurmakta ya da uzun vadede ters sonuçlara yol açmaktadır. Bunun için kamuoyu ile görüş ve inançlardaki değişimler yakından izlenmeli, kişilerin, kuruluşların davranış ve tutumları, hükümetlerin politikaları buna göre ayarlanmalıdır. Bugün (halk da kim oluyor) düşüncesi çok gerilerde kalmış ve artık geçerliliğini yitirmiştir (Tortop, 2003: 15).

Çünkü halk; yönetenlerin özellikle kendilerini ilgilendiren hususlarda neler planladığını ve halen ne durumda olduğunu bilmek, gelecekle ilgili alınacak önemli kararlara katılmak, bizzat yapacağı faaliyetler için ise gerekli bilgilere zamanında, doğru, tatmin edici ölçüde sürekli olarak ulaşmak istemektedir (Duran ve diğerleri, 2004: 1-32).

Artık çoğu demokratik toplumlarda, söz konusu hususlar insanların anayasal hakkı sayılmakta ve aksi durumlarda bireyler yargı yoluna başvurabilmektedirler.

Somer'e göre, halkla ilişkilerde zayıf kalan bir milletin, uluslar arası ilişkilerde de başarılı olması çok zordur. Yabancıların bizi yeterince tanımamasından dolayı, uluslar arası kararlarda pek çok sonuç aleyhimize

tecelli etmiştir. Bu, halkla ilişkilerde geç kalışımızın, yetersiz kalışımızın tabii bir sonucudur. Örneğin 1923'den beri, Atatürk ilkelerini dünyaya tam olarak tanıtamadığımızdan, en basitinde fesi çıkartıp şapka giydiğimizi bile yeterince duyuramadığımızdan, hala dünya karikatürleri Türkleri püsküllü fesle göstermektedir (1987: 8).

Görüldüğü gibi halkla ilişkiler sadece yurt içinde değil, aynı zamanda global düzeyde de ele alınması, önem verilmesi ve uygulanması gereken bir husustur.

Eski Yunanlarda ve Roma'da söylenilen “ Vox populi, vox Dei “ (Halkın sesi, Tanrının Sesidir) sözü, ilk çağlarda dahi halkla ilişkilere verilen önemi göstermektedir (Tortop, 2003: 22).

Sonuç olarak, halkla ilişkiler faaliyetlerinin başarılı bir şekilde uygulanması, günümüzün haftada 7 gün, günde 24 saatlik iş dünyasında ister uluslar arası olsun ister tek kişilik, her tür kurum ve kuruluş için hayati önem taşımaktadır (Barry, 2003:15). Ayrıca toplumun psikolojisini, geleneksel inançlarını ve geçmişini de dikkate almak, başarılı bir halkla ilişkiler için gereklidir.

2. HALKLA İLİŞKİLERİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Halkla ilişkiler, dünyada gün geçtikçe önemi daha da artan bir uzmanlık alanı haline gelmiştir. Ülkemizde ise, ciddi boyutlarda son yıllarda ele alınmaya başlanmıştır.

Halkla ilişkilerle ilgilenen bilginler, halkla ilişkilerin insanların toplum halinde yaşamaya başlamalarından beri varolduğunu kabul ederler (Tortop, 2003: 22).

Bıçakçı'ya göre halkla ilişkiler, sistematüğini oluşturmada önce de bilinçli ya da bilinçsiz olarak uygulanmıştır. İlk ve ortaçağdaki halkla ilişkiler etkinlikleri, daha çok propaganda niteliğinde uygulanmıştır. Bu dönemde

yönetenler yönetilenler karşısında meşruluk kazanmak, politikalarını halka onaylatmak için çeşitli araçlara başvurmuşlardır. Eski Mısır, Çin, Yunan ve Roma Uygarlıklarına ilişkin yapılan çalışmalarda yöneticilerle halk arasındaki ilişkiler araştırılmıştır. Eski Mısır, Mezopotamya ve İran'da yöneticileri halka sevdiren benimsenmeye yönelik propaganda amaçlı tabletler bulunmuştur. Eski Yunan'daki Agora toplantıları, Eski Roma'daki Forum'lar dönemin halkla ilişkiler etkinlikleri olarak değerlendirilebilir (2003: 98).

Aynı şekilde, Göktürklerin Orhun yazıtları, Fatih'in İstanbul'u aldıktan sonra azınlıklara karşı tutumu, Osmanlı devlet büyüklerinin halkla dertleştikleri "cuma selamlığı" uygulamaları da Türk Tarihi'ndeki halkla ilişkiler örnekleridir (Bıçakçı, 2002: 98).

Büyük İskender'in (M. Ö. 356-323) yeni aldığı ülkelere yerel giysiler giyerek gitmesi, işgal ettiği ülkenin kralının kızı ile evlenip bu suretle halkın ilgisini çekmek istemesi de aslında birer halkla ilişkiler örneğidir (Orrick'den aktaran Tortop, 2003: 22).

Bugün, özellikle ramazan aylarında kola reklamlarının İslam ve Türk kültürüne göre işlenip yayınlanması bundan çok farklı değildir.

Halkla ilişkiler konusunda önceleri yüz yüze ilişkiler şeklinde olan çalışmalar, matbaanın bulunması ile birlikte kitle iletişimi biçimine dönüşmüş ve yaygınlaşmıştır. Özellikle son yıllarda gazete, radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçlarının inanılmaz derecede gelişmesi ve yaygınlaşması, halkla ilişkiler etkinliklerine çok geniş imkanlar oluşturmuş, teknolojinin gelişmesi ve internetin de devreye girmesi ile birlikte halkla ilişkiler uygulamaları farklı bir boyuta geçmiştir (Tengilimoğlu ve Öztürk, 2004: 26).

Halkla ilişkilerdeki hızlı gelişme, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra olmuş ve aynı zamanda, halkla ilişkiler önce Avrupa ve sonra diğer ülkelere yayılmaya başlamıştır. Bu ülkelerin çoğunda uygulanan halkla ilişkiler pratikleri ve prensipleri Amerika Birleşik Devletleri'ndekine benzer (Marston, 1963: 6'dan aktaran Erdoğan, 2006: 68).

Halkla ilişkiler, uluslar arası alanda genişleyen ticaret ve siyasi alandaki çalkantılara paralel olarak, tüm dünyada Amerika ve uluslar arası şirketler tarafından yoğun bir biçimde uygulanmıştır (Erdoğan, 2006: 68).

Ertekin göre, halkla ilişkilerin özellikle 20. yüzyılda daha çok gelişmesinin ve işlerlik kazanmasının nedenlerini ; gerek kamu gerek özel kesim örgütlerinin toplumsal sorumluluk duygularının güçlenmesine, çevrelerine karşı daha duyarlı olma zorunluluğu hissetmelerine, halkla etkileşim olanaklarının artmasına, iletişim teknolojisindeki büyük gelişmelere ve devletin görevlerinin giderek çoğalmasına bağlamak mümkündür. Ayrıca söz konusu hususların tümünü etkileyen genel bir etmen de, sanayileşmeyle birlikte ortaya çıkan hızlı toplumsal değişim ve gelişimin kendisi olmaktadır (1983: 12).

Bugün artık halkla etkileşim zorunluluğu bulunan kurum ve kuruluşların, halkla ilişkiler taktik ve kurallarını göz ardı etme gibi bir lüksleri yoktur. Çünkü bu hususlar artık onların başarılarının en önemli ayağını teşkil etmektedir.

a. Halkla İlişkilerin Amerika'daki Gelişimi

Halkla ilişkiler terim olarak ilk kez 1882'de Yale Üniversitesinde "Halkla İlişkiler ve Hukukçuların Yükümlülükleri" adlı bir konferansta geçiyor. Terim, 1897 yılında Amerikan demiryolları ile ilgili olarak çıkarılan "Demiryolu Yılığında" da kullanılıyor. Thomas Jefferson ise 1807'de Birleşik Devletlerin dış ilişkileri ile ilgili olarak, halkla ilişkiler terimini 10. Kongreye gönderdiği mesajda kullanıyor (Orrick, 1972'den aktaran Ertekin, 1983: 5). Görüldüğü gibi halkla ilişkiler Amerika'da doğmuş, gelişmesi de yine bu ülkede olmuştur (Ertekin, 1983: 5).

Çağdaş anlamda ilk halkla ilişkiler departmanını ise 1889 yılında George Westinghouse, kendi elektrik şirketi içinde meydana gelen bir kriz esnasında kuruyor. Westinghouse alternatif akımı, rakibi General Elektrik şirketinin kurucusu, mucit Edison ise doğru akımı savunuyor. İdam cezasında

kullanılan elektrikli sandalyede alternatif akım kullanılıyor diyerek Westinghouse'u aşağılayan Edison'a karşılık Westinghouse, basın sözcüsü olarak yetenekli bir gazeteci olan Heinrich'i işe alıyor. Bu şekilde basın ile bilgi alışverişinin önemi bu olayda tekrar ortaya çıkıyor (Mardin, 1987: 24).

Gazeteci Ivy Lee ise ilk halkla ilişkiler adamı olarak bilinir. Amerika Birleşik Devletlerinde 1916'da ünlü John Rockefeller Jr.'ın danışmanı olarak göreve başlayan Ivy Lee, işçilerin iş bırakması ile ilgili olarak ortaya çıkan sorunları çözüyor. Daha sonra yayımladığı birtakım kitapçıklarla halkla ilişkilerin özel kesimdeki ilk örneklerini ve ilkelerini ortaya koyan Ivy Lee, halkla ilişkileri meslek olarak yapan ilk kişi olmuştur. Lee'nin "Declaration of Principles" adıyla kamuya duyurduğu başlıca ilkeler ise şunlardı : Kamuoyunu görmemezlikten gelmek mümkün değildir. Kamu toplumdaki olaylardan mutlaka haberi kılınmalı, bunun için de basınla ilişkiler sağlıklı bir biçimde yürütülmelidir. Bu tür ilişkiler nitelikli bir hizmetle desteklenmeli, böylece hizmetin geliştirilmesi de sağlanmalıdır (Ertekin, 1983: 6).

1917 yılında Birinci Dünya Savaşı'na giren Birleşik Amerika'da, başlangıçta halk savaştan habersizdir. Fakat daha sonra harbin sebebini, ideal ve amaçlarını yaymak ve halkı bilgilendirmek için (Committee for public information) Halk Enformasyon Komitesi kuruluyor (Tortop, 2003: 24).

Halkla ilişkiler konusunda danışmanlık işlevini ortaya çıkaran kişi ise Edward L. Bernays'dir. Bernays, çalışmalarında kuruluşların yönetim birimlerinin politikalarını ele almış ve bu politikaların ne şekilde uygulanması halinde kamuoyunu etkileyebileceğini belirtmiştir. Birinci Dünya Savaşı sırasında Başkan Wilson tarafından kurulan "Kamuoyunu Bilgilendirme Kurulu" içerisinde yer alan Bernays, Almanya'ya karşı ABD'de müttefiklerin moralini yükseltmek, düşmanın moralini ise zayıflatmak, tarafsız olanları kazanmak ve sonuçta Wilson'un barış planını desteklemek için çalışmıştır (Bıçakçı, 2003: 99).

Yine Amerika'da halkla ilişkiler mesleği, daha iyi benimsenmek ve halkı daha iyi tanımak ve çeşitli isteklere cevap vermek için, iyi nitelikli

personelle örgütlenmeye başlıyor. Devam eden süreçte, 1920 yılında ilk kez halkla ilişkiler Danışma Ajansı kuruluyor. 1923 yılında Newyork Üniversitesinde ilk kez halkla ilişkiler dersleri verilmeye başlanıyor. 1924 yılında bir Amerikan ajansı Paris'te bir büro açarak Fransız işadamları için seri konferanslar düzenliyor. Böylece yavaş yavaş, halkla ilişkiler, halkın ve kitlelerin iyi niyetini kazanmanın basit bir aracı sayılmaya başlanıyor. Harvard, Yale, Columbia Üniversitelerinde de, halkla ilişkiler dersleri okutulmaya başlanıyor (Tortop, 2003: 24).

1917 ile 1925 yılları arasında, halkla ilişkilerle ilgili olarak 28 kitap yazılıyor. Bunların en ünlüsü Edward Bernays'ın "Kamuoyunun Kristalleştirilmesi" adını taşıyan kitabıdır. Bernays ise üniversitede halkla ilişkiler dersi veren ilk uzmandır (Mardin, 1987: 26).

1929 yılında ABD'de yaşanan ekonomik krizde birçok sanayi kuruluşu kapanma noktasına geliyor. Bankalar iflas ediyor ve sonuçta işsizlik çok büyük boyutlara ulaşıyor. Bundan dolayı da halkın sisteme olan inancı ve güveni önemli ölçüde köreliyor. Bu olumsuz süreci aşmak ve halkın güvenini yeniden sağlamak için halkla ilişkiler çalışmalarına ağırlık verilmeye başlanıyor ve halkın isteklerini saptamak amacıyla kurullar oluşturuluyor (Bıçakçı, 2003: 100).

1947 yılında Boston Üniversitesi'nde ilk halkla ilişkiler okulunun açılmasıyla birlikte, halkla ilişkiler, mesleki saygınlığını ve meşruluğunu giderek kazanmaya başlıyor ve iki yıl içinde bu okulların sayısı yüze ulaşıyor. 1954 yılında da halkla ilişkiler mesleğinin ilk etik kuralları Amerikan Halkla İlişkiler Birliği tarafından geliştiriliyor (Bıçakçı, 2003: 100).

Seçim, halkla ilişkiler mesleğinin 20. yüzyılda ABD'deki gelişimini kısaca aşağıda belirtilen altı devre ile özetlenebileceğini belirtmektedir :

1. 1900 – 1917 : Araştırmacı Gazetecilik Dönemi
2. 1917 – 1919 : 1. Dünya Savaşı Dönemi
3. 1919 – 1930 : Kükreyen 1920'li Yıllar Dönemi

4. 1930 – 1945 : Roosevelt ve 2. Dünya Savaşı Dönemi
5. 1945 – 1965 : Savaş Sonrası Dönem
6. 1965’den günümüze, Bilgi Toplumu Dönemi (Seçim, 1995: 33).

b. Halkla İlişkilerin Avrupa’daki Gelişimi

Avrupa’da halkla ilişkiler yöntemine ilk kez İngiltere’de, Başbakan L. George’nin 1912’deki seçim kampanyasında başvuruluyor. İngiltere’de bilinen ilk bilinçli halkla ilişkiler uzmanı Sir Stephen Tarrents’dır. Yine İngiltere’de halkla ilişkiler sözcüğü ilk kez 1932 yılında kullanılıyor. 1939 – 1945 yıllarında yani II. Dünya Savaşı sırasında devlet tarafından yürütülen kampanyalar halkla ilişkiler mesleğinin yerleşmesini sağlıyor. 1946 yılında COI (Merkez Informasyon Bürosu) kuruluyor ve hükümetin tanıtımı bu merkezden yapılmaya başlanıyor (Mardin, 1987: 26).

Tortop, halkla ilişkilerin Fransa’daki gelişimini, genellikle millileştirme hareketlerinin başladığı elektrik, gaz, kömür, otomobil endüstrisi gibi alanlarda büyük milli teşebbüslerin kurulduğu dönem olan 1946 yıllarına denk geldiğini belirtmektedir. Bu dönem, Fransa’da ikinci dünya savaşının sarsıntılarından bir an önce kurtulmak için, verimlilik fikrinin yayıldığı dönemdir. Bu yıllarda birçok Fransız, en iyi verimlilik formüllerini araştırmak ve yakından görmek için Amerika’ya gitmiştir. Bu uzmanlar Amerika’da mühendis, yönetici, herkesin halkla ilişkilerden (Public Relations) söz ettiğini görmüşlerdir. Böylece halkla ilişkiler konusu, okyanusu geçerek Fransa’ya atlamış, hiç kimse yeni bir tercüme karşılık aramaya kalkmadan (Relations Publiques) deyimini kullanmaya başlamıştır (2003: 26).

Fransız Milli Gazetesinde 1964 yılında halkla ilişkiler uygulamacılarının mesleğinin tanımlanmasıyla, Fransa Avrupa’da halkla ilişkileri resmi bir meslek olarak kabul eden ilk ülke oluyor. Fakat Avrupa’da halkla ilişkilerin bir meslek olarak kabul edilmesi biraz zaman alıyor (Erdoğan, 2006: 69).

Diğer ülkelerde ise halkla ilişkilerin gelişmesi şu yıllara denk gelmektedir; Hollanda'da 1948'de, Norveç'te 1949'da mesleki faaliyetler başlıyor. İtalya, Belçika, İsveç ve Finlandiya'da ise 1950'den itibaren halkla ilişkiler faaliyetleri görülmeye ve uygulanmaya başlanıyor (Mardin, 1987: 26).

Avrupa harici ülkelerde ise; Kanada'da 1940'da, Orta Amerika, Güney Amerika, Avustralya, Japonya, Yeni Zelanda ve Güney Afrika'da ise 1950-55 yılları arasında halkla ilişkiler mesleği gelişmeye ve yayılmaya başlıyor (Erdoğan, 2006: 69).

c. Halkla İlişkilerin Türkiye'deki Gelişimi

Türk tarihinde halkla ilişkilerle ilgili uygulamaların ilk örneklerini, Göktürklerin Orhun Yazıtları'na kadar götürmek mümkündür. Daha sonraki tarihlerde ise, özellikle Selçuklu İmparatorluğu döneminde, Nizam-ül Mülk'ün "Siyasetname" adlı eserinde halkın düşünce ve isteklerinden yönetimi haberdar etmenin gereğinden bahsedilmesi ve Anadolu Selçukluları'nda da hükümdarların haftanın belirli günlerini halkın sorunlarını dinlemeye ayırmaları halkla ilişkilere verilebilecek örneklerdir (Onal, 1997: 6'dan aktaran Tengilimoğlu ve Öztürk, 2004: 28).

Osmanlı dönemine gelindiğinde ise, yine bazı halkla ilişkiler uygulama örneklerine rastlamak mümkündür. Örneğin; bazı elçilerin seferlere davet edilmeleri, devletin zaferlerinin İslam Ülkelerine fetihnameler ve hediyelerle duyurulması, Fatih döneminde ünlü sanatçıların yabancı ülkelerden davet edilmeleri ve iltifat görmeleri, Cuma namazlarında halkla görüşme saatlerinin ayrılması ve halkın şikayetlerinin doğrudan sadrazamlar ve diğer ileri gelenler tarafından dinlenerek bunlara çözüm getirmeye çalışılması Osmanlı döneminde halkla ilişkilere verilebilecek örneklerdendir (Kadıbeşegil, 1986: 22'den aktaran Tengilimoğlu ve Öztürk, 2004: 29).

Görüldüğü gibi eski tarihlerde bile özellikle düzenli devlet teşkilatlarının kurulmasıyla birlikte, halk hiçbir zaman ikinci plana atılmamış, halkın şikayet ve istekleri dikkate alınmaya çalışılmıştır.

Benzer şekilde Kurtuluş Savaşı yıllarında da, Atatürk'ün, Eylül 1919'da toplanan Sivas Kongresi'nde alınan kararların halka duyurulması için İrade-i Milliye gazetesini yayınlaması, Ankara'ya gelişinden kısa bir süre sonra Hakimiyet-i Milliye gazetesini yayın hayatına sokması, ayrıca, Cumhuriyetin ilan edilmesinden önce, 1920'de Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü ve Anadolu Ajansı'nı kurdurması ve böylece işgal edilen ülkedeki olup biteni ve Cumhuriyetin kurulmasından sonra devrimlerin halka tanıtılmasını üstlenen iki kurumun kurulması yine halkı bilgilendirmenin ve halkla ilişkilere verilen önemin örnekleridir (Erdoğan, 2006:116).

Bu dönemde millet gücünün farkında olan Atatürk'ün, halkın geleceğinin yine halk tarafından elde edilebileceği gerçeğini görmesi ve içinde bulunulan buhranlı durumu tüm çıplaklığıyla halkın kendisine anlatması mücadelenin başarılmasında önemli bir etken olmuştur. Halk, ancak bu sayede memleketin ve kendi geleceklerinin vahim halini görebilmiş ve mücadeleye yaşlı, kadın, çoluk çocuk demeden tam destek vermiştir. Burada halka gerçekleri saptırmadan ve gizlemeden anlatmanın önemini ve halk gücünün boyutunu görmek mümkündür.

Daha sonraki dönemlere gelindiğinde ise, Asna'ya göre; Türkiye'nin halkla ilişkiler bakımından diğer ülkelerden çok geri olduğunu söylemek doğru değildir. Amerika'da 1920'lerde çağdaş anlamda başlayan halkla ilişkiler, 1950'lere doğru Avrupa'ya geliyor. 1960'larda ise dünyanın çeşitli ülkelerinde yaygınlaşıyor. Türkiye'deki gelişimini 1960'lı yıllarda başladığını söylemek mümkündür. Aslında, 1960 öncesinde de kamu kuruluşlarının, bugün halkla ilişkiler diye tanımlanan ve uygulanan bir takım çalışmaları var. Örneğin, Dışişleri Bakanlığı Enformasyon Genel Müdürlüğü 1950'li yıllardan itibaren çalışan bir birim ve yaptığı çalışmalar halkla ilişkiler. Milli Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığının sadece Ankara'da değil, İstanbul'da bile "basın irtibat bürosu", "yayın ve temsil şubesi", "basın ve halkla münasebetler daire başkanlığı" gibi isimlerle anılan birimleri olmuştur (1987: 27).

Duran ve diğerkleri, 1957 yılında hükümet programında yer alan “polis ve amirlerin halkla olan münasebetlerinin mükemmelleştirilmesi için bu mahiyette kurslar tertipleneceğı” ibaresinin halkla ilişkiler ile ilgili alınan ilk resmi karar olduğunu belirtirler (2004: 1-7).

Kısaca Mehtap Projesi diye isimlendirilen ve günümüzde bile halen büyük bir değerk taşıyan Merkezi Hükümet Teşkilatı Araştırma Projesinde de, 1962 yılında halkla ilişkiler konusuna yer verildiğı ve, “Devlet kuruluşlarının her kademesindeki çalışmalarda ve kararların alınmasında halkla yakın ilişki sağlamak zorunludur” denildiğı görölmektedir (Mehtap Yönetim Kurulu Raporu, 1996’dan aktaran Tortop, 2003: 31).

Tortop, ölkemizde halkla ilişkilerin öneminin bütün kamu kuruluşlarınca anlaşılmaya başlanmış olmasına rağmen, kuruluşların bu konuda uzman eleman sağlayacakları kaynakların sınırlı olduğunu ve halen görevli elemanların çoğunluğunun ise mesleki eğitim görmüş, halkla ilişkilerde uzmanlaşmış kişiler olmadığını söylemektedir. Halkla ilişkilerin ders konusu olması ve bu isimde kitaplar yayımlanması da son yıllarda gerçekleşmiştir. Halkla ilişkiler konusu, faköltelerde kamu yönetimi dersleri içinde ve İktisadi ve İdari Bilimler Faköltelerinde, Basın Yayın Yüksek Okullarında, Kara Harp Okulunda ve diğerk Askeri Okullarda, Türkiye ve Orta Doğru Amme İdaresi Enstitüsü ile diğerk ilgili bazı yüksek okullarda öğretim konusu olmaktadır (2003: 32-33).

Türkiye’de halkla ilişkiler çalışmalarının bütün amaçlarına ulaştığını söylemek zordur. Ölkemize kamu sektörü öncülüğünde giren halkla ilişkiler uygulamaları, yönetim ile halk arasında ortaya çıkan ve uyumsuzlukları gidermekten çok, toplumsal sorunların sonuçlarına yönetileni inandırma amacına yönelik başlanmış olup halihazırda gerek kamu gerekse özel sektörde planlı, düzenli ve seviyeli politikalar üretme çalışmaları sürdürölmektedir (Duran ve diğerkleri, 1-8).

3. HALKLA İLİŞKİLERİN AMAÇLARI

Halkla ilişkilerin en önemli amacı, halkla yöneticiler veya kurumlar arasında karşılıklı güven, sevgi ve hoşgörü ortamının tesis edilmesidir.

Somer'e göre, halkla ilişkilerin ardında yatan en önemli felsefe ; halk oyunun en üst düzeyde otorite olduğu ve önem taşıdığı felsefesidir. Bunun için, halkla ilişkilerde esas amaç mutlaka, her türlü işlemde veya olayda iyi niyetin yerleştirilmesi, doğrunun dile getirilmesi ve bu geleneğin yaşatılması olmalıdır. Olayların veya faaliyetlerin aydınlatılması ve açıklanmasında tahrif veya kısıtlama kesinlikle düşünülmemelidir. Örneğin bu inanca bağlı kalan Amerika Birleşik Devletleri, Watergate ve İran'a silah satışı olaylarını kamuoyuna açıklamaktan kaçınmamış, bu arada acaba dış politika veya milli güvenlik yara alır mı diye düşünmemiştir. Yani herhangi bir kuruluş tasarladığı bir işin yolunda gitmesini ve en az tenkide maruz kalmasını istiyorsa, önceden iyi planlama yapması gerekir. Bu açıdan bakıldığında zaman halkla ilişkilerin bir ilerleme, gelişme ve kontrol mekanizması durumunda olduğunu söylemek mümkündür. Kurum ve kuruluşlar, bazı konularda uygulama yapmadan önce mutlaka çok daha önceden uygulamanın halkın kabul edebileceği ve benimseyebileceği şekilde olmasına özen göstermelidirler. Aynı şekilde gazetecilikte de, bir gazetenin halk tarafından benimsenebilmesi için, haberlerin mutlaka ilgi çekici ve doğru olması, halk tarafından tasvip görmesi gerekir. Bundan dolayı basın halkın, neyi, niçin ve nasıl istediğini sürekli araştırmak zorundadır (1987: 6).

Tortop, halkla ilişkilerin amacının, kuruluş ile diğer çeşitli iç ve dış kuruluşlar arasında iyi bir ortam yaratmak olduğunu ve bu anlamda halkla ilişkilerin bir kuruluşun yalnızca halkla olan ilişkilerini değil, aynı zamanda diğer kuruluş veya topluluklarla olan ilişkilerini de kapsamına aldığını belirtmektedir. Bu sayede, yani kuruluşun diğer kuruluşlarla olan ilişkilerinin iyileştirilmesi ve iyi bir ortam yaratılması, iş verimini arttırdığı gibi, kuruluşun daha iyi gelişmesi de sağlanmış olur (2003: 19).

Tortop halkla ilişkilerin çeşitli amaçlarını şu şekilde özetlemektedir :

- Halkı aydınlatmak ve onlara çalışmalarını benimsetmek,
- Halkta yönetime karşı olan olumlu davranışlar yaratmak,
- Halkın yönetimle olan ilişkilerinde işlerini kolaylaştırmak (başvuruları kolaylaştırma ve bilgi verme gibi),
- Kararların isabet derecesini arttırmak için halktan bilgi almak,
- Kanun ve nizamla uyulmasını sağlamak için bunlar hakkında halka aydınlatıcı bilgi vermek (trafik kuralları, yasaklar, v.b.),
- Halkla işbirliği sağlayarak hizmetlerin daha çabuk ve kolay görülmesini sağlamak (okul, hastane, yol yapımı, okul aile birliği toplantıları gibi),
- Özel ve kamu yararlarına cevap vermeye çalışmak ve herkesin kişiliğine hürmet ederek sosyal sorumluluk duygusu yaratmaktır (2003: 20).

Günümüzde artık her modern ve demokratik yönetimin yapması gereken görevlerden birisi de, halkla ilişkilerle ilgili çalışmalarıdır. Bundan dolayı çoğu idareler, özel teknik ve bürolar veya işin uzmanları aracılığıyla doğrudan doğruya, sürekli bir biçimde kamuoyunu yoklamak isterler. Çünkü, bu sayede bizzat idarenin içinde ve devlet örgütünde halkın ihtiyaçlarına, isteklerine cevap vermek olanağı bulunur. Aynı zamanda demokratik kuruluşlar ve kamu idareleri hakkında halk topluluklarının güvensizlik duygusu da bertaraf edilmiş olur (Tortop, 2003: 20).

4. HALKLA İLİŞKİLERİN REKLAM VE PROPAGANDADAN FARKI

Halkla ilişkiler kavramı, benzer özellikleri sebebiyle sık sık reklam ve propaganda kavramlarıyla karıştırılabilmektedir. Bunun çeşitli sebepleri vardır, örneğin kullandıkları iletişim araçlarının çoğunun aynı olması ve hepsinde hedef kitlenin halk olması bu karışıklığın temel sebebidir. Tek farkları ise, hedef kitle üzerinden sağlanmaya çalışılan amaçtır.

a. Halkla İlişkilerin Reklamdan Farkı

Bıçakçı'ya göre reklam, bir ürünün ya da bir hizmetin tanıtımı ve satışını, halkla ilişkiler ise hizmet ya da ürünün değil, bunları üreten resmi ya da özel kuruluşların tanıtımını amaçlar. Yani reklamcılık, sunduğu ürün ya da hizmet için olumlu imaj sağlamaya çalışırken, halkla ilişkiler bunu kuruluş için yapmaya çalışır. Ayrıca ikisinin de basılı ve görsel işitsel kitle iletişim araçlarından yararlanıyor olması, bu iki kavramın özdeş sanılmasına sebep olmaktadır (2003: 108).

Asna, bugün dünya üzerinde hem reklamcılık, hem de aynı zamanda halkla ilişkiler mesleği ile uğraşan pek çok insanın varlığının etkisiyle de bu iki faaliyet kolunun birbirine karıştırılabileceğini belirtmektedir. Çünkü her iki meslek dalı da kamuoyuna bir mesaj iletmeye ve bunun için de aynı kitle haberleşme araçlarından yararlanmaya çalışırlar. Bu da iki kavramın birbirine karıştırılabilmesine olanak sağlamaktadır (1998: 14).

Ertekin ise, her iki uğraşı alanı ile farklı güdülenmeler anlatılmak istendiğini, son zamanlara dek halkla ilişkilerin ağır basan asıl görevinin, kurum ve kuruluşların ürünlerini değil ve fakat erdemlerini anlatan bir sanat olduğunu, reklamın ise müşterinin gereksinmesini karşılayacak ürünün varlığını bilmesini sağladığını, o ürünün adı ve firması ile müşteri arasında bağ kurduğunu, fiyatını, nereden sağlanabileceğini, ürünün neye yarayacağını, nasıl bir biçimde piyasaya sürüldüğünü anlattığını belirtmektedir. Aynı zamanda reklam, ürünü göstererek müşterinin onu iyice tanımasını, öteki ürünlerden ayırmasını sağlayıcı bilgi verir. Ayrıca reklamda kullanılan renk, biçim ve sözcüklerin kolayca anlaşılabilir olması ve bu amaca hizmet etmesi gereklidir. Yani kısaca reklamdaki asıl amacın, mevcut müşterilerle potansiyel müşterilerin davranışlarının, özellikle bir mal veya hizmeti alırken yaptıkları seçimin etkilenmesi olduğu söylenebilir (1983: 46).

Buna mukabil, halkla ilişkilerde doğrudan doğruya satışa yönelik bir çaba yoktur. Önemli olan, kurumun saygınlığını sağlama ve ününü sürdürmede tüm kamuoyunu veya belli "kamusal çevreleri" etkilemektir. Aynı

şekilde halkla ilişkilerde gerçeği olduğu gibi yani abartmadan kamuya duyurma ve bilgi verme, kurum içi kamuoyu yaratma, iyi ve güvenilir bir görüntü (imaj) ortaya koyma, ticari reklamdaki ziyade kurum hakkında çok daha değişik ve tutarlı bir biçimde yazı yazılmasını sağlama, bu nedenle de basınla olan duyarlı ilişkileri sürdürme önem taşır. Bu yönü ile halkla ilişkiler haber niteliği bilgileri, para karşılığı olmaksızın yayınlar ve daha da etkili olur (Ertekin, 1983: 46).

Bıçakçı, halkla ilişkiler ile reklamcılık arasındaki diğer farklılıkları aşağıdaki şekilde özetlemektedir: (2003: 108)

- Reklam kısa sürede sonuç almaya yönelik bir tanıtım etkinliği iken halkla ilişkiler daha çok uzun süreli bir tanıtım etkinliğidir.
- Reklam, iletişim araçlarından yer ya da zaman satın alınarak yapılan bir çalışmadır ve yayın garantisi vardır. Halkla ilişkiler ise haber niteliği taşıyan etkinlikleri iletişim araçlarında ücretsiz yayınlatma çabasıdır ve yayın garantisi yoktur.
- Reklam çalışmasının sonuçları kısa sürede alınırken halkla ilişkilerde bu süre uzar ve kuruluş, sonucu dolaylı biçimde alır.
- Kuruluş bünyesinde reklamcılık pazarlama biriminin sorumluluğundadır. Halkla ilişkiler birimi ise üst yönetimle ilişkili ve bağımsızdır.
- Reklam etkinliğinin hedef kitlesi sınırlıdır. Halkla ilişkiler ise geniş kitleler için stratejiler üretir.

Tengilimoğlu ve Öztürk ise iki kavramı tablo yardımıyla aşağıdaki şekilde karşılaştırmaktadırlar: (2004: 41)

Tablo-1: Halkla İlişkiler ve Reklamcılığın Karşılaştırılması

KARŞILAŞTIRMA KRİTERLERİ	HALKLA İLİŞKİLER	REKLAM
Konu	İşletmenin kendisi	İşletmenin çıktısı olan mal ve hizmetler
Amaç	İşletmenin prestijini yükseltme, Kamuoyunun desteğini alma	Mal veya hizmetin satışını artırma
Kar	Dolaylı bir amaçtır	Doğrudan kar elde etmek, talebi artırmak
Hedef Kitle	Bütün kamuoyu	Mevcut ve potansiyel tüketiciler
Bütçe	Sınırlıdır	Büyük reklamlardan oluşur
Uygulama Şekli	Gerektiğinde örgüt adını duyuran reklamlar (kurumsal reklam)	Ticari reklamlar
Sonuçlar	Uzun vadede alınır	Kısa vadede alınır
Süreç	Çalışmalar kesintisizdir	Kesikli ve dönemseldir
İletişim	Çift yönlüdür	Tek yönlüdür

Tablodan da görüleceği gibi, değişik kriterler baz alınarak karşılaştırılan halkla ilişkiler ve reklam kavramları arasındaki en bariz farklılık; reklam için önemli olanın kurum çıkarları iken, halkla ilişkilerde kurumun imaj ve saygınlığının çok daha önemli olduğudur. Ayrıca halkla ilişkiler, insanları kazanılması gereken bir obje olarak algılarken; reklamda böyle bir niyet yoktur. Reklam, insanlara müşteri gözüyle bakar.

b. Halkla İlişkilerin Propagandadan Farkı

Halkla ilişkilerin çoğunlukla karıştırıldığı diğer kavram ise propagandadır. Bunun nedeni de, tıpkı reklamda olduğu gibi propagandada da yine hedefe iletilecek bir mesajın mevcut olması ve bu mesajın iletilmesinde aynı kitle haberleşme araçlarının kullanılmasıdır.

Seçim, propagandayı şu şekilde tanımlamaktadır (1998: 10) :

“Bir bireyin veya grubun başka bireylerin veya grupların tutumlarını belirleyip biçimlendirmek, denetim altına almak veya değiştirmek için iletişim araçlarından yararlanarak bu bireylerin veya grupların belirli bir durum veya konumdaki tepkilerinin kendi amaçlarına uygun tepkiler olacağını umarak gerçekleştirdikleri bilinçli bir girişim.”

Dr. Hans Speire ise propagandayı daha değişik ve olumsuz bir şekilde ele alıp değerlendirmektedir. Ona göre propagandanın ulaşmak istediği nihai amaçlar; boyun eğdirme, bozgunculuk, işbirliği, yoksulluk duygusu aşılama ve panik yaratmaktır. Bu değerlendirmeler göz önüne alındığında, çağdaş halkla ilişkiler uygulamalarının anlam ve amaçları ile propagandanın arasında büyük farklar olduğu görülebilir (Seçim, 1998: 11).

Ertekin, (Kazancı'dan aktarım) propagandayı;

“Genellikle duygusal sözcükler kullanarak ve bir şeyi birçok kez tekrar ederek, kamuda veya bir kısım halk üzerinde belli davranışların özendirilmesini (teşvik edilmesini) sağlayan örgütlenmiş bir çaba” olarak tanımladıktan sonra özelliklerini şu şekilde sıralamaktadır;

- Bu durumu ile propaganda, tek yönlüdür, yalnız hedef kitleyi etkileme vardır ama “kaynak” olarak etkilenme, tepkilerden yararlanma (yani iki yönlü bilgi alış veriş) yoktur.
- Tek yönlü olduğu için tartışmaya açık değildir.
- Kullanılan sözcükler abartılmıştır.

- Büyük oranda duygusallığa yer verir. Bu nedenle her zaman doğru değildir, yanıltıcı olabilir.
- Fazla tekrarlamakla tekdüzeliğe (monotonluğa) dönüşür, sıkıcıdır; ama belleklerde yer etmesi için de tekrar edilmesinden başka çıkar yol yoktur.
- Bu tekrarda yığın iletişim önemli bir yer tutar.

Bütün bunlara karşılık, halkla ilişkilerde başarı veya bir sonuç elde edebilmek için yüz yüze ilişkiler, örgütsel eylem ve işlemler de önem taşır. Çünkü halkla ilişkiler örgütlerde, çevreden etkilenme aracı olarak kullanılmaktadır. Ayrıca halkla ilişkilerde başarı, örgütün eylem ve işlemlerindeki başarı ile doğrudan bağlantılı iken; propagandada örgütün başarısı ile propagandanın başarısı arasında kesin bir ilişkiden söz etmek zordur (Kazancı'dan, aktaran Ertekin, 1983: 48).

Propaganda faaliyetlerinin, özellikle İkinci Dünya Savaşı sırasında Nazi Almanyası tarafından birey veya toplumları kolayca kontrol altına alma, boyun eğdirme ve yönlendirme şeklinde ele alınarak bu yönden sıkça kullanıldığı ve bu sayede insanlarda istenilen bazı davranışların elde edildiği bilinmektedir.¹

¹ "Propaganda sanatının ustası, Hitler'in en yakın yardımcısı Goebbels, bu faaliyeti "bir siyaset aleti, toplumu kontrol altında tutabilme gücü" olarak tanımlamaktadır. Nazi Almanyası'nın Propaganda Bakanı tanımına şunları eklemektedir: "Propagandanın işlevi sadece düşünceleri dönüştürmek değil, asıl kitleleri cezbederek onları sıraya sokmaktır. Görevi, uygun ortam bulunduğu anda kişi faaliyetlerinin tümünü perdeleyerek bireyin çevresini, yeni hareketimizin (Nazi hareketi) dünya görüşünü kavrayabilecek biçimde değiştirebilmektir." İşte propaganda ile halkla ilişkilerin temel ayrılığı buradadır. Halkla ilişkiler mesleğinin inancı, bugünün insanların nasıl yönetildikleri, hükümetlerinin kendileri için ne yaptıkları, kendileri adına ne kararlar aldıkları ve yararlanacakları kolaylıklar ve devlet hizmetlerinin neler olduğu konusunda bilgi sahibi olmak istedikleri ve buna hakları olduğudur. Demokrasinin "halkın halk tarafından halk için yönetilmesi" biçimindeki tanımının altında da bu anlam yatmaktadır. Hükümetin vatandaşla ilişkisinde söz konusu olan bu karşılıklı diyalog zorunluluğu, özel kuruluşların hedef kitleleri ile ilişkileri için de geçerlidir " (Asna, 1998: 22).

Tengilimoğlu ve Öztürk iki kavramı tablo yardımıyla aşağıdaki şekilde karşılaştırmaktadırlar: (2004: 34)

Tablo-2: Halkla İlişkiler ve Propagandanın Karşılaştırılması

KARŞILAŞTIRMA KRİTERLERİ	HALKLA İLİŞKİLER	PROPAGANDA
İlke	Doğru ve gerçek bilgi, iyi niyet dürüstlük ilkesi ön plandadır.	Genellikle eksik veya abartılı bilgi verilebilmektedir.
Amaca Giden Yol	Gerçekleri açıklama yolu ile inandırmaya çalışır.	Çok tekrar yolu ile inandırmaya çalışır.
İletişim Şekli	Tartışmaya açık ve demokratiktir.	Dogmatik, diktacı ve kalıplaşmıştır.
İletişim Yönü	Çift yönlüdür.	Tek yönlüdür.

Tanımlardan ve karşılaştırmalı tablolardan da görüleceği üzere, TGDF reklam ve propagandadan çok farklıdır. Çünkü TGDF’nde abartı, tek yönlülük, kar amacı gibi hususlardan bahsetmek olanaksızdır.

5. JANDARMANIN TANIMI, ÖNEMİ VE DEVLET TEŞKİLATI İÇİNDEKİ YERİ

a. Jandarmanın Tanımı

Türkiye Cumhuriyeti Jandarması emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silahlı, askeri bir güvenlik ve kolluk kuvvetidir (Gündoğan ve diğerleri, 2005: 576).

Jandarma; sözlük anlamı olarak ise “**silahlı insan**” olan Fransızca kökenli bir kelimedir. Türk jandarması, kurulduğu günden bu güne kadar her

zaman halkın yanında, halk ile iç içe olmuş ve halk için çalışmıştır. Gerek askeri görevlerini, gerekse emniyet ve asayiş ile ilgili görevlerini yurt sathında faaliyet gösteren bağlı birimleriyle birlikte en iyi şekilde yerine getirmeye çalışmaktadır (Aktürk ve diğerleri, 2004: 2-3).

Jandarma'nın genel olarak görev ve sorumluluk alanı; polis görev sahası dışı olup, bu alanlar çoğunlukla İl ve İlçe belediye sınırları dışında kalan yerler ile polis teşkilatı bulunmayan yerlerdir. Jandarma bu yerlerde; emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin sağlanmasından sorumludur (Gündoğan ve diğerleri, 2005: 577).

Bir başka önemli husus ise, özellikle her iki kolluk teşkilatının da sorumluluk alanını kapsayacak şekilde meydana gelen bir olaya ne şekilde müdahale edileceğidir. Bu gibi durumlarda jandarma ve polis birlikte koordineli bir şekilde hareket ederek olayı aydınlatmaya çalışırlar.

Jandarma ülkemiz yüzölçümünün % 95-96'sında emniyet ve asayiş sağlamla görevli bir kolluk teşkilatıdır (Akman, 1991: 61).

b. Jandarmanın Önemi

Ulu Önder Atatürk, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin 1 Kasım 1929 tarihli üçüncü toplanma yılının açış konuşmasında; **“Geçen sene memleketin dahili hayatı, huzur ve asayiş içinde geçmiştir. Cumhuriyetin dahili siyaseti vatandaşın yaşayışını hiçbir nüfuz ve tasallutun tesirinde bırakmaksızın temin etmektir. Bu siyaset, dikkatle takip olunmaktadır. Bu hususta Cumhuriyet Jandarma ve Zabıtasının hizmet ve fedakarlığı yüksek takdirinize layıktır. Bunu memnuniyetle ifade ederim.”** diyerek jandarmanın memleket güvenliğinde oynadığı önemli rolü vurgulamıştır.²

² Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri I, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları : 1, Ankara, 1997, 378.

Toplum hayatının dirlik ve düzen içinde devam etmesinin ilk şartının güvenli bir ortam olduunu ve bu güvenliğin ise kolluk kuvvetleri aracılığıyla sağılandığını belirten Aktürk ve diğeri, kolluk güçlerinin toplum hayatındaki önemini şu örnek ile dile getirmektedirler (2004: 2-3):

“Bir ÷lkede, devlet daireleri 24 saat tatil edilirse, hiçbir şey olmaz. Vatandaşlar işlerini bir gün sonra görürler. Düzen devam eder. Mahkemeler tatil edilirse, durum yine aynıdır. Bankalar ve iktisadi kuruluşlar için de aynı durum geçerlidir. Fakat, bir ÷lkede 24 saat kolluk kuvvetlerinin faaliyette bulunmayacağı ilan edilirse, bütün kötü niyetli insanlar bu süre içinde amaçlarına ulaşmak isteyecekler; bu kısa süre içinde herkes canından ve malından endişeye kapılacak, suç işleyecek kişiler faaliyette olacaklar ve sonuçta ÷lkede genel düzen bozulacaktır.”

Genel olarak bakıldığında, kamu kurumlarının büyük bir kısmı halka hizmet etmek amacıyla kurulmuşlardır. Her kurum, halkın değişik bir ihtiyacını karşılar. Jandarma da güvenlik ihtiyacını karşılamak üzere kurulan bir kolluk kuvvetidir. Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisine bakıldığında, insanların gereksinim duydukları en önemli ihtiyaçlardan birisinin fizyolojik ihtiyaçlarından sonra güvenlik ihtiyacı olduğu görülür. Bunun anlamı; insanlar yaşamaları için gerekli olan yeme, içme ve tuvalet gibi ihtiyaçlarından sonra, kendileri için güvenli bir ortamın ihtiyacını hissederler. Yani jandarma polisle birlikte, fizyolojik ihtiyaçları saymazsak, halk için hizmet sunan en önemli kurumlardır.

Halkın bu kadar önemli bir ihtiyacını karşılayan jandarma, kendini halka tanıtmak, onlar için ne kadar önemli bir kurum olduğunu ve onlar için hizmet ettiğini belirtmek zorundadır. Bu şekilde hem kendisi hem de topyekün TSK aleyhinde yapılacak olumsuz propagandaların da önüne geçmiş olur.

Fransızlar jandarmayı; **“üzerine kadife eldiven geçirilmiş demirden bir yumruk”** olarak nitelerler. Kanunlara uyan sade ve iyi niyetli vatandaşlar, dışından baktıklarında daima kadifeyi görecekler; suça teşebbüs edenler ise daima kadifenin içindeki demir yumruğu görecek ve kanuni nasiplerini alacaklardır (Aktürk ve diğeri, 2004: 2-3).

c. Devlet Teşkilatı İçindeki Yeri

Jandarma Genel Komutanlığı, Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir parçası olup, Silahlı Kuvvetlerle ilgili görevleri eğitim ve öğrenim bakımından Genelkurmay Başkanlığına, emniyet ve asayiş işleriyle diğer görev ve hizmetlerin ifası yönünden İçişleri Bakanlığına bağlıdır. Ancak Jandarma Genel Komutanı Bakana karşı sorumludur (Gündoğan ve diğerleri, 2005: 576).

Ülkemizde emniyet ve asayişin sağlanmasından İçişleri Bakanı, illerde valiler, ilçelerde ise kaymakamlar sorumludur. İçişleri Bakanı, valiler ve kaymakamlar; bu görev ve sorumluluklarını, il ve ilçe belediye sınırları dışında kalan yerlerde jandarma, bunun haricindeki yerlerde ise polis ve ayrıca sahil güvenlik vasıtasıyla yürütmektedirler (Aktürk ve diğerleri, 2004: 2-4).

6. JANDARMANIN HALKLA İLİŞKİLERİ

Jandarma teşkilatı, ilk kurulduğu gün olan 14 Haziran 1839'dan günümüze kadar daima halk ile iç içe olmaya gayret göstermiş; suç işleyene karşı **devlet gücünü**; yardıma muhtaç olan insanlara karşı **devlet şefkatini**; halka karşı **devlet ciddiyetini, tarafsızlığını, dürüstlüğü ve saygınlığını** en iyi şekilde sağlayan hizmet anlayışıyla çalışmış ve bugünkü konumuna ulaşmıştır (Duran ve diğerleri, 2004: 5-3).

Söğütü (Öztürk'ten aktarım), artık günümüzde halkla ilişkilerin, özel veya kamu, bütün kurum ve kuruluşların kayıtsız kalamayacağı bir hizmet niteliği ve özelliği kazandığını, dolayısıyla halkla ilişkiler ilkesini önemsemeyen kuruluşların başarılı olma şansının oldukça azalacağını ya da yok olacağını belirterek, halkla ilişkilerin bir örgütün hem sigortası, hem vitrini, hem vizyonu ve bunlardan dolayı da geleceği olduğu, ifadesini kullanarak halkla ilişkilerin kurum ve kuruluşlar için taşıdığı hayati önemi açık bir şekilde vurgulamıştır (Öztürk, 1999'dan aktaran Söğütü [web], 2004).

Bir güvenlik ve kolluk kuvveti olan jandarma da, her zaman için topluma ve bireylere yararlı olan faaliyetleri korumak ve zararlı olan faaliyetlerle mücadele etmek üzere görevli bir teşkilattır. Bu yönüyle jandarma bütün toplumlarda, güvenliğin ve kamu düzeninin sağlanması ve suçun önlenmesi gibi sorumlulukları ile sosyal yapının bütünleyici ve değişmez bir parçasıdır. Artık günümüzde, kolluk güçlerinin kendi imkan ve kabiliyetlerini kullanarak ele geçirdikleri suçlu oranı eskisi kadar önemli değil, çağdaş zabıta görevi için daha çok önemli olan, halkla geliştirilen ilişkilerin niteliği, halka verilen güven ve suçu önleme sorumluluğuna halkın katılımını sağlamadır (JGY 116-1, 2003: 2-3).

Yani kolluk güçlerinin sadece kendi imkan ve kabiliyetlerini kullanarak elde edecekleri başarı, belli bir noktada yetersiz kalacaktır. İşte bu yetersizliği ortadan kaldırmanın ve gerçek başarıyı elde etmenin yegane kaynağı halktır. Halka verilecek olan güven ve halkla işbirliği yapmanın sonucu olarak, kolluk güçleri suç ve suçlularla çok daha rahat mücadele edebileceklerdir.

Zaten bu tür ortamlarda suç işlemeyi düşünen insanlar, mutlaka biraz tedirgin olacaklardır veya suç işlemek için başka bir yeri tercih etme durumunda kalacaklardır. Çünkü bileceklerdir ki; karşılarında sadece devletin resmi kolluk güçleri değil, aynı zamanda onlara sürekli yardımcı olan ve onlar gibi düşünen halk kitlesi de mevcut.

İngiliz polisinde bu hususta sloganlaşmış bir özdeyiş vardır; “**size yardım etmemizi istiyorsanız, lütfen bize yardım ediniz**” (Aytaç, 1997’den aktaran Söğütlü [web], 2004).

Yurdumuzun polis teşkilatı olmayan bölgelerinde emniyet, asayiş ve diğer görevleri icra eden jandarma, konumu gereği daima halk ile iç içe olma durumundadır. Söz konusu bölgelerdeki halk, devlet deyince jandarmayı, jandarma deyince devleti anlamaktadır. Bundan dolayı jandarma, halkla ilişkilere biraz daha önem vermek zorundadır.

Halkın örf, adet, gelenek ve göreneklerine saygı gösteren, halka yakın olan, içine giren ve kendisini halktan üstün görmeyen, bilakis onlardan biriymiş gibi kabul eden jandarma, ancak bu şekilde halkın güvenini ve saygısını kazanarak, onların her zaman desteğini alır. Jandarma, görevin başarılı bir şekilde yürütülebilmesi için bu hususa önem verilmesinin gerekliliğine inandığından, Jandarma Okullar Komutanlığı'nda tüm personeline "Halkla İlişkiler" ve "İnsan Hakları" derslerini zorunlu olarak vermektedir.

Jandarma, halka mutlaka onların güveni, rahatı ve huzuru için çalıştıklarını anlatmalıdır.

Polis-halk ilişkilerinin ne olduğunu ve genellikle neleri kapsadığını maddeler halinde sıralayan Fındıklı'nın bu tespitlerini aynı şekilde aşağıdaki gibi jandarma için de ifade edebiliriz:

- Jandarma-halk ilişkileri, jandarmanın icra ettiği görevlerini halkla birlikte yapma ilişkisidir.
- Jandarma-halk ilişkileri, jandarmanın halka iyilerin her zaman dostu ve yanında, kötülerin ise korkulu rüyası ve karşısında olduğunu anlatabilme ilişkisidir.
- Jandarma-halk ilişkileri, jandarmanın korkulan, çekinilen ve korkutan değil, güvenilen ve güven veren bir kolluk gücü olduğu izlenimini verme ilişkisidir.
- Jandarma-halk ilişkileri, jandarmanın temel görevi olan suçu önleme ve kamu düzenini sağlama sorumluluğuna halkın da katılımını sağlama becerisidir.
- Jandarma-halk ilişkileri, jandarmanın halkla tanışması, dayanışması ve halka danışma ilişkisidir.
- Jandarma-halk ilişkileri, jandarmanın kendisini önce insan sonra jandarma olduğunu halka anlatabilme çabasıdır.
- Jandarma-halk ilişkileri, jandarmanın bir taraftan halka güven verme, diğer taraftan da halkın güvenini kazanma ilişkisidir.

- Jandarma-halk ilişkileri, halka hoşgörü gösterme, aynı zamanda da halkın hoşgörsünü kazanabilme çabasıdır. Toplumdaki mevcut gerginlikten kurtulma ve jandarmanın stresini atmada hoşgörünün önemli bir rolü vardır.
- Jandarma-halk ilişkileri, halkın her zaman ve her yerde iyi niyetini, desteğini ve yardımını kazanabilme ilişkisidir (Fındıklı, 1995'den aktaran Söğütlü [web], 2003).

İyi bir halkla ilişkiler için mutlaka, planlı ve uzun süreli bir gayret göstermek gerekir. Halkla ilişkiler uygulamalarının bir yönü kurum veya kuruluşlardan halka doğru iken, diğer yönü ise halktan kurum ve kuruluşlara doğrudur. Yani halktan gelecek olan istek, dilek veya şikayetler, kısaca geri beslemenin kesinlikle dikkate alınarak halkla ilişkiler ve tanıtım faaliyetlerinin son aşaması olan değerlendirme gerçekleştirilmelidir. Bu değerlendirmelerin sonucu aksaklıkları giderici çalışmalar mutlaka yapılmalıdır (JGY 116-1, 2003: 2-5).

a. Jandarmada Halkla İlişkilerin Önemi ve Gerekliliği

Tengilimoğlu ve Öztürk'e göre, kuruluşlar için halkla ilişkilerin temel görevlerinden birisi de, ilişkide bulunan kitle arasında bilgi, anlayış ve iyi ilişkiler geliştirerek olumsuz tutumları, davranışları ve düşünceleri birtakım kitle iletişim araçlarından faydalanarak ortadan kaldırmaktır. Batı dünyası halkla ilişkiler konusunda şu hususu daima düstur edinmiştir; **yönetim camdan ev gibi, yöneticiler ise açık olmalıdır**. Yine batıda devlet veya başka örgütlerin yaptığı veya yapacağı işlerin sürekli olarak halka duyurulması, halkın özellikle kendilerini ilgilendiren konularda bilgi sahibi edilmesi düşüncesi gelişmiştir. Örgütler hiçbir zaman bu hususları göz ardı etmemelidirler. Yani ilişkide bulundukları veya bulunacakları kimselere faaliyetleri hakkında mutlaka bilgi vermeli, onların desteğini, güvenini, ilgisini sağlamalıdır. Bunları yapmayan, halkı faaliyetleri ile aydınlatmayan, halka önem vermeyen örgütlerin başarılı olmaları, varlıklarını devam ettirebilmeleri şimdi mümkün olsa bile, ileriye dönük olarak problemler çıkartacak ve sonuç olarak bu örgütlerin varlıkları tehlikeye girecektir (2004: 50).

Halkımızın Türk Silahlı Kuvvetleri'ni yeteri kadar tanıdıklarını söylemek zordur. Onlar için TSK; kendi askerlik yaşamları ve öğrendikleri, yakın çevresinde gördükleri, okul hayatındaki Milli Güvenlik Bilgisi dersleri ve burada öğrendikleri, çevresinde özel askeri işaretler ve silahlı nöbetçiler bulunan kışlaların-tesislerin görünümü, en önemlisi de özellikle kırsal kesimler için “**devletin vatandaşa açılan ilk kapısı**” olarak değerlendirilen ve görülen jandarma karakollarındaki görüntüdür. Bu maksatla, vatandaşın jandarma karakollarında gördüğü olumlu veya olumsuz durum ile buralarda kendine karşı uygulanan davranışlar, halkın jandarma teşkilatı, TSK ve askeri personel hakkındaki düşüncelerini oluşturduğu ve personelin sivil halkla ilişkilerini de direkt olarak etkilediği hiçbir zaman unutulmamalıdır (JGY 116-1, 2003: 2-5).

İnsanlar, hakkında bilgi sahibi olmadıkları, tanımadıkları bir kurumdan daima çekinirler ve kendilerine çok uzak hissederek. Bu suretle araya daima bir mesafe koyarlar ve zorunlu olmadıkça münasebette bulunmamaya çalışırlar. Böyle bir durum söz konusu olduğu zamanda, işlerini halletmesi için araya mutlaka bir aracı koymaya çalışırlar. Ve bu araçlarda halkla kurumların arasında sürekli bir mesafe olmasına vesile olmaktadır. Aksi durumda ise, yani kendilerine yakın hissettikleri, tanıdıkları, bildikleri kişi veya kurumlara karşı ise sempati ve yakınlık hissederek. Onlara her konuda yardımcı olmaya çalışırlar.

Bu hususun bilincinde olan jandarma, TSK'nın diğer kuvvetleriyle birlikte, daha sonra ayrıntılı olarak üzerinde duracağımız ve son yıllarda sıkça uygulanan Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerini icra etmektedir. Sosyal alanda da halkın yanında olacak olan bir jandarma, halkın desteğini daima yanında görecektir ve yapacağı emniyet ve asayiş görevlerini başarıyla yerine getirecektir. Yasadışı örgüt ve suçluların devletini seven, kendine yakın hisseden bir halk kitlesinin içinde uzun süre barınamayacağı bir gerçektir. Bu gerçek özellikle jandarma için çok daha önemlidir. Zira onun işi zaten yasadışı örgüt ve suçlularla mücadeledir.

İngiliz polisi, suç ve suçlularla mücadelede halkla işbirliğinin ve halk desteğinin öneminin farkına varmış ve bu hususta gereken çabayı göstererek başarıya ulaşmıştır. İngiltere’de bu konuda yapılan bir araştırmaya göre; İngiliz polisi yakaladığı suçluların yaklaşık %93’ünü polis halk işbirliğiyle, %7’sini ise kendi çabalarıyla yakalamıştır (British Crime Survey, 1987’den aktaran Söğütlü [web], 2003).

b. Jandarmanın Halkla İlişkilerdeki Amaçları

Duran ve diğerleri, jandarmanın halkla ilişkilerdeki amaçlarını özel ve genel amaçlar olarak ikiye ayırarak aşağıdaki şekilde belirtmektedirler:

(1) Genel Amacı :

Jandarmanın halkla ilişkilerdeki genel amacı; görevini başarıyla ve layıkıyla yerine getirmek yani emniyet ve asayiş ile kamu düzenini tesis etmek için halkın **güven, destek ve işbirliğini** sağlamaktır.

(2) Özel Amaçları :

Jandarmanın halkla ilişkilerdeki özel amaçları ise şu şekilde sıralanabilir :

- Halkın yapılan veya yapılacak olan hizmetlerle ilgili olarak şikayet, istek ve önerilerinden faydalanarak hizmetlerine yön vermek. Yani bir nevi geri bildirim yapma,
- Jandarmanın kendisini ve yaptığı hizmetleri halka tanıtmak,
- Jandarma hakkında kamuoyunda çıkabilecek olan yanlış, yanıltıcı ve eksik bilgilerin oluşmasını önlemek,
- Emniyet, asayiş ve kamu düzeninin sağlanması konularında halkın zamanında, doğru ve yeterli düzeyde bilgilenmesini sağlamak,
- Halkın jandarma ile rahat bir şekilde iletişim ve ilişki kurmasını kolaylaştırmak,

- Önleyici, koruyucu ve düzenleyici kurallar gereği yapmak zorunda olduğu faaliyetlerin gerekçelerini halka anlatarak, anlayış birliği sağlamak,
- Jandarmanın kendisine verilen görevleri, şartlar ne olursa olsun, yapacak güç ve kabiliyette olduğuna iç ve dış kamuoyunu inandırmaktır (2004: 5-4,5,6).

c. Jandarma Personelinin Halkla İlişkilerde Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Jandarma için görevin başarılmasında en önemli unsur halktır. Yasadışı örgüt ve suçluların, yanlarında halk desteği olmadan uzun süre yaşamaları ve faaliyetlerini devam ettirmeleri mümkün değildir. Klasik deyimle, su balık için neyi ifade ediyorsa, halk da yasadışı örgüt ve suçlular için aynı şeyi ifade eder.

Bu gerçekten hareketle, tüm Jandarma Genel Komutanlığı personeli tarafından halkla ilişkilerde dikkat edilmesi gereken hususlar şu şekilde belirtilebilir : (JGY : 31-2, 2000: 7-5,6,7,8,9,10).

Bütün jandarma personelinin, birey veya toplumların kendisine yaklaşması için asgari şu hususlara dikkat etmesi gerekir :

- **İnandırıcı olma** : Hitap edilen birey veya toplum eğer hitap eden kişinin bilgisine, sözüne inanır ve doğruyu söylediğini bilirse, ona daha çabuk inanır. Bundan dolayı, gerçekler saptırılmadan karşı tarafa aktarılmalıdır.
- **Güvenilir olma** : Yapılan işlerle, söylenen sözlerin kesinlikle çelişmemesi gerekir. Toplum, personeli dediğini yapan, sözünü tutan olarak görmeli ve tanımalıdır.
- **Sevilme** : Karşıdakine dost olarak görünmeli ve öyle olunmalı, sempati duyması sağlanmalıdır.
- **Benzerlik Kurma** : Karşıdakinin jandarma personeli bir yabancı olarak değil, onlardan biri olduğunu düşünmesi, duygu, düşünce ve

davranış itibariyle aralarında pek bir fark olmadığını hissetmesi sağlanmalıdır. Bu da sergilenecek olan her türlü tavır ve hareketlerle pekiştirilmelidir.

Yine, her güvenlik görevlisi kendini tanıma kapsamında;

- Halkın en önemli ihtiyacı olan huzur ve güvenini sağlamak, vatanın bölünmez bütünlüğünü temin etmek amacıyla görev yaptığını aklından çıkarmamalı,
- Örnek, adil davranışlarda bulunması gerektiğini asla unutmamalı,
- Birlik ruhu gelişmiş, attığını vuran, fiziki yeteneği yüksek, disiplinli, cesur, kılık-kıyafeti düzgün, mücadele azim ve kararlılığı gösteren, kısaca her yönüyle mükemmel birlikler yetiştirerek halkın güven ve hayranlığını kazanmalı,
- Her türlü zorluğa karşı mücadele azim ve kararlılığını daima zinde tutarak güçlülere ve felaketlere karşı dayanıklı olduğunu astlarına, üstlerine ve özellikle halka göstererek ispat etmeli,
- Gece ve gündüz icra edilecek görevlerde elde edilecek başarılarla göre halkın jandarma personel ve birliklerine karşı olan güven ve saygısının artacağı ve böylece halkın daha kolay yardım ve desteğinin sağlanacağını unutmamalı,
- Jandarma bölgesinde korumakla yükümlü olduğu halkın da emniyet çemberi içinde olmasına dikkat etmeli,
- Görev bölgesindeki halka karşı girişilen yasadışı faaliyetlere yerinde ve zamanında müdahale etmeli, halk için mücadele ettiği izlenimini daima onlara hissettirmelidir.

Halkı tanıma kapsamında ise;

- Sorumluluk sahasındaki köylerde korucu, muhtar, imam, öğretmen, sağlık memuru gibi şahısların isimlerini ve bunlara ait özellikleri,
- Varlıklı ve / veya sözü geçen, sevilip sayılan şahısların isimlerini ve özellikleri,

- Görev bölgesinin demografik yapısını (nüfus, nüfusun cinsiyete göre dağılımı, çalışan nüfus, çocuk ve genç nüfus, iç ve dış göç durumu vs.),
- Halkın yaşam biçimini, değer yargılarını ve hassas yönlerini çok iyi tespit ederek, bunlarla ilgili notlar tutmalıdır.

Dikkat edilmesi gereken diğer hususlar :

- İster resmi, ister özel olsun girilen tüm ilişkilerde vatandaşlara saygılı ve nazik davranılmalı, özellikle toplum içindeyken gruptan birine (oğlunun yanında babasına, karısının yanında kocasına, aile büyüklerine vs.) kötü söz söylenmemeli, hakaret edilmemeli, aşağılanmamalı. Söz, tavır ve hareketlerle, astlara, diğer devlet memurlarına ve özellikle halka **ÖRNEK OLUNMALI**. Kanunların dışına çıkılmamalı, böbürlenilmemeli, büyüklük taslanmamalı, görüşmeye gelen vatandaşlar saatlerce kapıda bekletilmemelidir.
- Görev yapılan bölgedeki vatandaşlarla zaman zaman güvenlik güçlerinin nasıl hareket etmesi gerektiği hususunda görüşmeler yapılarak, vatandaşların görüş ve önerileri dikkate alınmalı ve mutlaka değerlendirilmelidir.
- Sorumluluk sahasındaki halkın ister istemez bazı gelenek, alışkanlık ve değerleri çok ters gelebilir. Bu tür durumlarda nerde olursa olsun, asla insanların gelenek ve değerleri yüzlerine karşı kötülenmemelidir. Unutulmamalıdır ki; her insanın bazı değer ve alışkanlıkları başkalarına ters gelebilir. Köy toplantılarında, köy evlerinde vb. yerlerde, takınılacak tavır ve davranışların vatandaşları gibi olmalı, gerekirse onlar gibi yerde oturulmalı, onlar gibi yerde yemek yenmelidir.
- Fakat bu konuda dikkat edilmesi gereken husus; “onlara yakın olayım” derken konuşma biçimi de onlara uydurulmaya çalışılmamalı, Türkçe kelimeler yapay olarak değiştirilmemelidir. Unutulmamalıdır ki; yapaylığın ve zoraki benzetmenin halk hemen farkına varacak ve bunun da halk üzerindeki etkileri mutlaka olumsuz olacaktır. Hatta belki de bu durumda kendileriyle alay edildiğini bile düşünebilirler.

Herkes doğal haliyle ve içten, samimi konuşmalıdır. Mevki ve kültür yapısına uygun hareket edilmelidir.

- Ayrıca, Türkçe'yi iyi konuşamayan kişiler mutlaka olacaktır. Bu durumdaki insanlar kesinlikle hor görülmemelidir. Görgüsüzlük, bilgisizlik, ahlaksızlık, hainlik, ihanet, dinsizlik, namussuzluk, kaçakçılık, mezhep ayrımcılığı gibi ifadelerle horlanarak insanların onurları hiçbir zaman kırılmamalıdır. Diğer personelin de bu tür davranışlarına asla hoşgörü gösterilmemelidir. Halkın kazanılmasının, halkın gururunun kırılmaması ile yakından ilgili olduğu bilinmelidir.
- Zorunlu olmadığı sürece, vatandaş kendi bulunduğu yere çağırılmaktansa, onların bulunduğu yere gidilerek içlerine girmeye çalışılmalıdır. Kahvehane veya köy odaları gibi toplu oturma yerleri periyodik olmayan zamanlarda ziyaret edilerek halkın nabızı yoklanmalıdır. Vatandaş ile zaman zaman sohbet toplantıları düzenlenmelidir. **Bu sohbet toplantılarında;**

İlk önce herkesle selamlaşmalı, mümkünse herkesin eli sıkılmalı ve orada bulunan yaşlıların mutlaka hal ve hatırları sorulmalıdır.

- Kısa, basit ve herkesin anlayabileceği sade bir dil kullanılmalıdır.
- Konuşmalarda ses tonu iyi ayarlanmalı, jest ve mimikler anlatılan olaya uygun ve tabii olmalı, abartıya kaçmamalıdır.
- Sohbet toplantılarında yasalara saygılı, devletini seven ve kendisine yakın hisseden kimselerin yanı sıra, tarafsız veya yasadışı örgütlere müzahir kişiler de bulunabilir. Fakat bu kişileri o ortamda küçük düşürücü, aşağılayıcı, tahrik edici tutum ve davranışlardan kaçınılmalı, yöneltebilecekleri sorular sükunet ve hoşgörü ile karşılanmalı, sinirlere hakim olunmalıdır. (Ancak bu gibi kişilerle asla tartışmaya girilmemelidir.)
- Herkesin o an için anlatılan her şeye inanması beklenmemeli, zamanla sergilenecek olan dürüst ve adil davranışlar halk tarafından görüldükçe, söylenecek olan sözlere daha çok inanacaklardır.

- Halk tarafından sevilen ve sayılan kişilerin bu gibi toplantılara götürülmesinde fayda vardır. Çünkü, ikna etmeye ve bazı önemli gerçekleri anlatmaya yönelik konuşmalarda bu kişilerin halk üzerindeki etkisi daha fazla olacağından, onların da konuşturulmalarına özen gösterilmelidir.
- Bayanlarla konuşma zorunluluğu olan durumlarda onlara ölçülü ve hürmetkar davranılmalı, ellerini sıkmak için el uzatılmamalı ve özellikle bazı yörelerde erkekler varken kadınlarla konuşmaya kalkışılmamalı, kendi namus anlayışlarına saygı duyulmalı, kendi dışındakilere karşı hassas ve katı bir namus anlayışları olduğu unutulmamalıdır.
- Gençlerle mutlaka iyi ilişkiler kurulmalı, özellikle boşta gezen üniversite mezunu ve liseyi bitirip üniversiteye girememiş gençleri belirleyip onlara destek olmaya ve bazı konularda yardımcı olmaya çalışılmalıdır. Çünkü onlar kendilerini boşlukta hissederler ve hayal kırıklıkları diğer gençlere göre çok daha fazladır. Dolayısıyla bu gençlerin kötü yola veya yasadışı örgütlerin ağına düşme olasılıkları çok fazladır. Bundan dolayı, bu gençler halkın da ilgi duyduğu spor vb. sosyal faaliyetlere teşvik edilmeli, müsabakalar düzenlenmelidir.
- Geleceğimiz olan çocuklara her zaman sevgi ve şefkat gösterilmeli, bir bölgeye gidileceği zaman onları sevindirmek için oyuncak veya başka hediyeler götürülmelidir.
- Ayrıca toplum içindeki veya bire bir konuşmalarda, özellikle ailelere, çocuklarına sevgi ve şefkat göstermeleri gerektiğini söyleyerek, onların bizim geleceğimiz olduğu hatırlatılmalıdır.
- Sorumluluk bölgesinde bulunan fakir, kimsesiz, yaşlı, hasta ve düşkün kimseler tespit edilmeli, evini onarma, erzak verme, ilaç alma gibi maddi ve manevi konularda elden geldiğince yardım edilmeli ve hatta bölge halkının da yardımcı olması sağlanmalıdır.
- Arabayla seyahat halindeyken yolda görülen vatandaşlar (yer varsa) arabaya alınmalı veya aldırılmalıdır.
- Halkın ikram edeceği yiyecek ve içecekler (hoşa gitmese de) yenmeğe çalışılmalıdır.

- Görev yapılan bölgenin yol, su, elektrik, ulaşım, eğitim vb. ihtiyaçları tespit edilmeli ve giderilmesi için gerekli usul ve yöntemler vatandaşlara öğretilmelidir. Ayrıca halkın bildirdiği istek ve dilekler gerekli makamlara da ulaştırılmalıdır.
- Bu çerçevede, jandarma da kendi imkan ve çabalarıyla aşağıdaki hizmetlerle bölge kalkınmasına yardımcı olmalıdır ;
 - Özellikle maddi olanakları yetersiz olan yerlerdeki okul, çeşme, köy odası vb. tesislerin badana, boya ve çevre düzenlemesine imkanlar ölçüsünde yardımcı olunmalı, yapılabilecek küçük onarımlar yaptırılmalıdır.
 - Diğer kamu veya özel kurum ve kuruluşlarla koordine ederek, yörenin özellikleri de dikkate alınarak halkın kazancını artıracak halıcılık, kilimcilik, bahçe tanzimi, sebzecilik ve hayvancılık gibi kurslar açılmasına veya açılmış kurslara katılmalarına yardımcı olunmalı ve destek sağlanmalıdır.
 - Halkın çok büyük zahmetler çekerek elde ettiği ve geçimini sağladığı mahsulün, değerinde pazarlanmasına katkıda bulunacak girişimlerde bulunulmalıdır.
 - Halkın hayvan ve mahsulünün veriminin arttırılması için, ilgili kurumlarla koordine kurularak bunların bölgeye gelmesi sağlanmaya çalışılmalıdır.
 - Bu hususta yine halkın, gübre, tohum ve hayvancılık desteği alabilmeleri için yol gösterilmelidir.
- **Halktan kopmamak ve daima güvenini kazanmak için, görev yapılan bölgedeki halkın her türlü sevincinde, kederinde ve felaket günlerinde mutlaka yanlarında olunmalı ve bunun için ;**
 - Bir cenazenin kaldırılmasında ve toprağa verilmesinde mümkünse yardımcı olunmalı ve mutlaka başsağılığına gidilmelidir.
 - Bayram namazlarına gidilmeli, bayram günleri sadece resmi ziyaretlere değil, mümkün olduğu sürece halk kesimlerine de

ziyaretlerde bulunulmalı, el öpen çocuklara para veya hediye verilmeli ya da bir-iki fakir çocuk giydirilmelidir.

- Davet olduğunda mutlaka düğünlere (evlenme-sünnet) gidilmeli ve ufak da olsa hediye götürülmeli, bölgenin yöresel oyunlarına katılmaya çalışılmalıdır.
- Maddi imkanları yetersiz ailelerin çocukları için toplu sünnet düğünleri düzenlenmeli, yaşı geçkin olup sünnet olmamış kişiler varsa onlar gizlice sünnet ettirilmelidir.
- Bazı yörelerimizde maalesef halen sıkça karşılaşılan kan davası vb. nedenlerle birbirine küs olan aile, köy varsa bunlar törenler düzenlenerek barıştırılmalıdır.

➤ **Ayrıca mümkün olduğunca halkın sağlık sorunları ile de yakından ilgilenilmelidir. Bunun için ;**

- Sorumluluk sahasındaki halk, sağlık konularında aydınlatılmalı, fakat bu iş eğer varsa sağlık personeli vasıtasıyla yapılmalıdır.
- Meydana gelen bir sağlık olayı eldeki mevcut imkanlarla giderilmeye çalışılmalı ve birliklerde sağlık personeli varsa bu personelle halka yardımcı olunmalı, halledilemeyen sağlık problemleri sağlık ocağı ve hastaneler kanalı ile çözülmelidir.

Duran ve diğerlerine göre ise, yukarıda sıralanan hususlar haricinde jandarma personelinin halkla ilişkilerde dikkat etmesi gereken diğer hususlar aşağıdaki şekilde sıralanabilir : (2004: 5-10,11,12,13)

- Her şeyden önce bütün jandarma personeli, ister görev esnasında, ister görev harici olsun her zaman ve her yerde kesinlikle kılık ve kıyafetine gereken önemi vermeli ve ortama uygun giyinmeye önem vermelidir. Çünkü insanlar, karşılarındakine ilk notlarını görünüşüne bakarak verirler. Ayrıca resmi elbiseliyken, silahlı kuvvetlerin bir ferdi ve temsilcisi olduğu, sergilenecek her türlü olumlu veya olumsuz tavır ve davranışların münferit olarak bireye değil direkt TSK'ya mal edileceği hiçbir zaman akıldan çıkarılmamalıdır.

- Genel olarak halk, bir kuruma ilk notunu dışardan o kuruma bakarak verir. Bu yüzden, görev yapılan hizmet binası ve varsa bahçesi görev yapmaya ve jandarmaya yakışır halde bulundurulmalıdır. Her zaman tertipli düzenli ve kesinlikle tertemiz bulundurulmalıdır. Jandarmaya müracaat eden vatandaş “bunların kendilerine hayrı yok ki bana olsun” gibi bir düşünceye kapılmamalıdır.
- Yerine getirilen görevler her yönü ile kurallara ve yasalara kesinlikle uygun olmalı ve vatandaşlarımızı memnun etmelidir.

Özellikle bu üç prensibi kendine rehber edinmiş olan jandarmanın, kanunlara uygun davranan vatandaşlara güven, suç işlemesi muhtemel kişilere ise korku ve endişe vereceği muhakkaktır. Bu üç prensibe uygun davranıldığında vatandaşın güven, destek ve işbirliğinin sağlanacağı da yüksek olasılıktır.

- Yapılan tüm hizmetlerde demokratik yönetimin ön koşulu olan **açıklık, titizlik** ve **iyi niyet** esas alınmalıdır.
- Meydana gelen olaylar masa başında değil, halkla görüşme, inceleme, araştırma ve yerinde çözümlenmelidir.
- Halka jandarmanın yetki, inisiyatif ve faaliyetleri tanıtılmalıdır ki; halk herhangi bir olay karşısında nasıl reaksiyon göstereceğini ve jandarmayla nasıl irtibata geçeceğini öğrenebilsin.
- Yasalar herkese eşit olarak uygulanmalıdır. Yetkiler kesinlikle kötüye kullanılmamalıdır. Bu hususta, Anayasamızın 10. maddesi; herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din-mezhep vb. sebeplerle ayırım gözetmeksizin kanun önünde eşit olduğunu, hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağını, devlet organlarının ve idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda olduğunu ve ayrıca yine Anayasamızın 6. maddesi de; hiçbir kimse veya organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisini kullanamayacağını belirtmiştir (Koç, 2004: 16-17). Halkın gözünde, devlet otoritesinin en önemli unsurları olarak kabul edilen kolluk güçlerinin, bu konulara

özellikle dikkat etmeleri gerekir. Aksi takdirde insanların hem kolluğa ve hem de kanunlara karşı saygısı zayıflayacaktır.

- Ülkemizin çoğu yerinde bir hastalık halini almış olan vatandaşın “aracı kullanma alışkanlığı”, sistemli bir şekilde ve yerinde müdahaleler ile ortadan kaldırılmaya çalışılmalı ve bizzat vatandaşın kendi işini kendisinin gerekli yerlerle görüşerek çözmesi sağlanmalıdır.
- Personelin, halkla ilişkiler konusundaki bilgi düzeyleri ve durumları gözden geçirilmeli ve gerekirse hizmet içi eğitime tabi tutulmalıdır.
- Yönetmelik yöntemler ve örgütlenme halkın ihtiyaçları ve hizmet amaçları doğrultusunda oluşturulmalı ve bütün jandarma birimlerince planlı bir halkla ilişkiler politikası takip edilmelidir.
- İş ve işlemlerin gereksiz yere uzamaması, sorunların yerinde ve zamanında çözülebilmesi ve vatandaşın mağdur olmaması için, üst düzey yöneticiler yetkilerini, olabildiğince alt kademedekilerle paylaşmalı ve bu sayede bürokrasiyi azaltma yoluna gitmelidirler.
- Herhangi bir nedenle jandarmaya işi düşen vatandaşın zorunlu olarak istenmesi gerekenler dışında belge istenmemeli, vatandaşın beyanı esas alınmalıdır.
- Görev yapma amacının vatandaşa hizmet olduğu unutulmamalı, yapılan işler karşılığında vatandaşın herhangi bir karşılık beklenmemeli, personel de bu konuda kesinlikle uyarılmalıdır. (Örneğin; kaybolan son model lüks aracı bulunan bir vatandaşın hediye vs. beklenmemeli, alınmamalıdır.)
- Halk gereksiz yere ve yasal olmadığı sürece kesinlikle gözaltına alınmamalı veya gözaltına alındığında gözaltı sürelerine riayet edilmelidir.
- Meydana gelen bir olayla ilgili olarak düzenlenecek soruşturma dosyası, gerçekler saptırılarak düzenlenmemeli ve adalet hissi zedelenmemelidir.
- Şahsi çıkar sağlamaya yönelik eylemlerde ve işlemlerde bulunulmamalı, buna tevessül eden personel hakkında kesinlikle yasal işlem yapılmalıdır.
- Alınacak olan önleyici tedbirlerin, halkı rahatsız edecek şekilde gereksiz ve usulsüz olmamasına dikkat edilmelidir.

- Görev yapılan bölgede kötü şöhret yapmış ve özellikle halk tarafından seilmeyen kişilerle ve yer altı örgüt temsilcileri ile samimi ilişkiler kurulmamalıdır.
- Görev gereği yapılan normal kontrol ve denetim dışında; bar, pavyon, eğlence yeri gibi umuma açık yerlerden usulsüz yararlanılmamalıdır.
- Halkın getirdiği hediyeler kabul edilmemelidir. Aksi takdirde, hediye getiren kişi jandarmaya işi düştüğünde yasal olmayan bazı isteklerde bulunabilir.
- Halkın çok büyük bir kısmının hoş karşılamadığı ve güven duygusunu bozan içki, kadın ve kumar düşkünlüğü olmamalıdır.
- Jandarma personeli yüz kızartıcı suç işlediğinde, görevine kesinlikle devam ettirilmemelidir.

Halkla ilişkilerde yerine getirilecek olan bu hususlar ve sergilenecek olan örnek tutum ve davranışlar, jandarmaya görevini icra ederken çok sayıda avantaj sağlayacaktır. Örneğin;

- Halk jandarmaya güvenecek ve suçla mücadelede ona destek vermeye çalışacaktır,
- Halkla daha kolay ve verimli bir işbirliği sağlanacaktır,
- Doğru istihbarat bilgileri elde edilecektir,
- Suç işleme oranlarında belirgin bir düşüş olacaktır,
- Halk, devletin koruyuculuğunu kabullenecektir,
- Jandarmayı tanıtırma hizmetleri etkili şekilde yerine getirilecektir (Kılıçkaya, 1992: 140' dan aktaran Duran ve diğerleri, 2004: 5-3).

Sonuç olarak belirtmek gerekirse; toplumun kabul ettiği genel değer yargıları dışında kalan insanlar veya gruplar halktan kopar ve topluma yabancılaşırlar. Bundan dolayı eğer jandarma personeli de; toplumun kültür seviyesini, kendi kültür seviyesine yakın bulmuyorsa, halkın ortak sevinçlerine, örneğin; geleneksel festivallere, bayramlara, düğün, dernek, sportif organizasyonlar gibi halkın önem verdiği faaliyetlere katılmıyorsa, onların üzüntülerinden, sorunlarından etkilenmiyorsa, halkın kullandığı ortak mahallere gitmiyorsa, toplumun çeşitli katmanlarında yapılan etkinliklere

katılmıyorsa (bilimsel çalışmalar, konferanslar, şölenler, vs.) halkın içerisine girip insanlarla konuşmuyorsa, onlarla dostluk arkadaşlık kurmuyorsa, farklı davranıyor, farklı düşünüyorsa halktan kopuyor, uzaklaşıyor, topluma yabancılaşıyor demektir (JGY 116-1, 2003: 2-6).

Bu önemli hususun farkında olan jandarma personeli kişisel olarak, halkın içinde olduğunu, uzaklaşmadığını, ailesiyle birlikte toplumun bir parçası olduğunu halka göstermesi ve yaşayışı ile bunu teyit etmesi gerekir. Toplumun, personeli halkın içinde görmesinin jandarma-halk ilişkileri açısından çok önemli olduğu unutulmamalıdır. İnsanlar arasındaki etkili iletişime ve bilgi aktarımına bağlı olarak toplumsal değerlerin sıkça değiştiği günümüz dünyasında, jandarma personelinin toplumun dışında kalmamak için tutum ve davranışlarını gözden geçirmesi, toplumdan uzaklaşmamak, ona yabancılaşmamak ve kendini sürekli yenilemek için gayret göstermesi gerekmektedir (JGY 116-1, 2003: 2-6).

Yani jandarma personeli, sadece görevi gereği halkla ilişkilerine dikkat etmemeli; her zaman ve her ortamda, ister görev başındayken ister görev harici olsun toplumsal veya kişisel kuralları göz önünde bulundurmalı ve uygulamalıdır.

İKİNCİ BÖLÜM

TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİ

1. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN TANIMI, AMACI VE ÖNEMİ

a. Tanımı

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri (TGDF); Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından, mevcut olan imkanlar ölçüsünde yurdumuzun ihtiyaç duyulan bütün bölgelerine eğitim ve sağlık başta olmak üzere tüm imkan ve hizmetleri götürerek, vatandaşlarımızın mevcut koşullarını iyileştirmeyi, devlete ve TSK'ne olan güven duygularını ve bağlılıklarını pekiştirmeyi, onlara moral ve yurt sevgisi bilinci ve coşkusu kazandırmayı, sosyal ve kültürel gelişmeyi amaçlayan uygulamalardır (Duran ve diğerleri, 2004: 11-3).

Söz konusu bu uygulamaların kapsamı bölgeden bölgeye farklılık göstermekle birlikte genel olarak ; sağlık ve veteriner hizmetlerini, eğitim desteğini, giyecek ve yiyecek yardımını, elektrik, su, yol yapım ve onarımı gibi alt yapı hizmetlerini, sosyal ve psikolojik desteği, konferansları, sohbet toplantılarını ve diğer konularda yapılacak yardım ve destek faaliyetlerini kapsamaktadır (Duran ve diğerleri, 2004: 11-5).

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri; ilk olarak 1990'lı yıllarda İç Güvenlik Harekat Bölgesinde, yani genel olarak Güneydoğu Anadolu Bölgesinde "Köy Destek Uygulamaları" adıyla başlatılmış, sonraki yıllarda ise tüm yurt sathına yaygınlaştırılarak faaliyetlerin sadece yurdun bir bölümü ve/veya köylerle sınırlı kalmayıp yurdun tamamı TGDF kapsamına alınmıştır (JGY 116-1, 2003: 3-3).

Bugün artık batı bölgelerimizde bulunan askeri birliklerimiz tarafından da, aşağıda üzerinde ayrıntılı bir şekilde duracağımız birçok TGDF çalışmaları icra edilmektedir.

Yapılan bu çalışmalar sadece dışarıdaki ihtiyacı olan sivil vatandaşı değil, askerliğini yapmakta olan gençlerimizi de kapsamaktadır. Örneğin askerlere yönelik olarak yapılan; Yurt Sevgisi Eğitimi, Meslek Edindirme Kursları, Okuma-Yazma Kursları gibi faaliyetler.

b. Amacı

Jandarma Teşkilatı açısından TGDF'nin amacı; halk ile jandarma arasında var olan iyi ilişkileri güçlendirmek ve geliştirmek, eğitim, kültür, sağlık, çevre gibi bazı temel konularda halka destek olmak, halkın sorunlarının çözülmesine katkı sağlamak veya bu konuda onlara yol göstermek, yasa dışı ve devlet karşıtı örgütlerin vatandaşlarımıza yönelik yürüttükleri propaganda faaliyetlerine engel olmak ve gerçekleri olduğu gibi halka anlatmak, devletin her zaman halkın yanında olduğunu göstermek ve devlete olan güveni arttırmaktır (Duran ve diğerleri, 2004: 11-3).

Ayrıca bu faaliyetlerdeki bir başka amaç ise, özellikle icra edilen köy destek uygulamalarında yapılan iyileştirme faaliyetlerini diğer köylü vatandaşlara göstererek, onların da örnek almalarını sağlamak ve aynı işleri kendi köylerinde yapmalarına öncülük etmektir. Bu maksatla uygulamalar bittikten sonra, özellikle açılış törenlerine civar yerleşim yerlerinden de vatandaşlar çağrılarak, yapılan icraatlar yerinde bizzat gösterilmektedir.

Türk Silahlı Kuvvetleri, ülkemizin bazı bölgelerinde halkın içinde bulunduğu mevcut kötü koşulların iyileştirilmesi maksadıyla, elindeki mevcut imkanlarıyla yürüteceği Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri ile bir taraftan devletin diğer kurum ve kuruluşlarının çabalarına katkı sağlamayı, diğer taraftan da vatandaşa hizmet konusunda kamu ve sivil kurum ve kuruluşlara öncülük etmeyi hedeflemektedir. Bu çerçevede TSK açısından Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin **vizyonu**;

“TSK, temel görevi olan yurt savunması görevinin dışında, barış ortamında da, içinden çıktığı Türk milletinin sosyal, kültürel, ekonomik vb. sorunlarını paylaşmayı, sorunların çözümünde vatandaşlara yardımcı olmayı, ‘çağdaş uygarlık düzeyine ulaşma’ doğrultusundaki

her tür toplumsal gelişim çabasına katkı sağlamayı görev edinerek, halkın yarınlarına güven ve umutla bakmasının teminatı olacaktır” şeklinde ifade edilmektedir. Bu vizyondan hareketle, Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin sloganı : **“TSK, SADECE SAVAŞTA DEĞİL, BARIŞTA DA TÜRK ULUSUNUN HİZMETİNDEDİR !”** şeklinde ifadesini bulmaktadır (MKS 338-1, 2005: 1-1).

c. Önemi

TSK açısından halkla bütünleşmesinin en önemli faktörlerinden biri olan Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri, aynı zamanda halka sorunlarının çözümünde ve ihtiyaç duydukları bazı diğer önemli konularda yol gösterici yönüyle de gereklilik arz etmektedir.

Artık günümüzde, gerekli teknolojik olanakları kullanarak oldukça organize bir biçimde hareket eden yasa dışı unsurlar ve terör örgütlerinin de öncelikli hedefleri arasında halkı kazanmak gelmektedir. Çünkü, onlar da halk desteği olmadan uzun süre faaliyetlerine devam edemeyeceklerinin farkındalar. Bundan dolayı da masum halkı ve özellikle işsiz gençleri yanlarına çekebilmek için her türlü yolu denemektedirler. Bu husus özellikle bizim ülkemiz açısından çok daha büyük önem arz etmektedir. Çünkü ülkemiz uzun yıllardır terör örgütlerinin tehdidi altında yaşamaktadır. Ayrıca işsiz genç nüfusun fazla olması da bu unsurların adam bulmasını büyük oranda kolaylaştırmaktadır.

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün 2005 yılında yaptığı araştırmaya göre; yaklaşık 72 milyon olan nüfusumuzun 22 milyon 46 bini istihdamlı iken, işgücüne katılma oranı ise %48,3 olarak tahmin edilmiştir. Aynı dönemde işsiz sayısı 2 milyon 520 bin kişi, işsizlik oranı ise % 10,3 olarak yayınlanmıştır (DİE [web], 25.02.2006).

Özellikle işsiz olan bu 2 milyon 520 bin kişinin, yasa dışı unsur veya terör örgütlerinin eleman temini konusunda birinci öncelikli hedefleri arasındaki kişiler olduğunu unutmamak lazım. Ülkemizin eğitim ve ekonomik

koşullarını da düşündüğümüzde, bu işsiz insanlar kolaylıkla söz konusu örgütlerin ağına düşebilirler.

İşsizliğin, düzensizliğin ve istikrarsızlığın hakim olduğu yerlerde her türlü yasa dışı olayın gerçekleşeceği aşıkardır. Bir ülkede, devletin öncelikli görevleri arasında kamu güvenliğini ve toplum huzurunu sağlamak gelir. Yukarıda bahsedilen bilgiler ışığında, ülkemiz açısından bunu temin etmek gerçekten zordur ve olağanüstü çabayı gerektirir. İşte bu zorluğu başarmak ve olağanüstü çabayı göstermek zorunda olan kurumlardan biri de jandarma teşkilatıdır. Jandarma teşkilatı, bir taraftan emniyet ve asayiş ile ilgili yerine getirmesi gereken görevlerini yaparken, diğer taraftan da bu kötü sayılabilecek tabloyu kısmen de olsa düzeltmek için, elindeki imkanları nispetinde toplum gelişimine ve kalkınmasına katkıda bulunmayı ilke edinmiştir.

İcra edilen bu faaliyetler sayesinde; belki var olan işsiz sayısı azaltılamayacak fakat vatandaşların en azından bazı konularda rahatlamaları, moral bulmaları, devletin sıcaklığını hissetmeleri, güven duymaları ve en önemlisi de sorunlarına çözüm bulma konusunda bilgilenmeleri sağlanmış olacaktır.

Yine, kısmen de olsa bu faaliyetler sayesinde sağlanacak olan huzurlu ve güvenli ortam, en çok jandarmanın lehine olacaktır. Çünkü görevi gereği, suç ve suçlularla mücadele etmek zorunda olan jandarma, istikrarın hakim olduğu huzurlu bir ortamda çok rahatlayacaktır.

Ayrıca bu faaliyetlerin en önemli işlevlerinden birisi de insanlarda sahiplenilme ve aidiyet duygusunu geliştirip pekiştirecek olmasıdır. Toplumda sahiplenildiği duygusu birlik ve beraberliği geliştirecek, bozucu ve yıkıcı güçlere karşı cesareti artırıcı bir etken oluşturacaktır. Bunun sonucunda toplum kendini daha güvenli hissedecek ve zor durumlarda sırtını dayayacağı ve yanında olacağı bir devlet gücüne inanacaktır (Çevik ve Ceyhun, 1995).

Bundan dolayı, icra edilen Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri jandarma teşkilatı açısından bu yönüyle ayrı bir önem arz etmektedir.

Silahlı Kuvvetlerin yaptığı bu uygulamaları yeni bir faaliyet olarak görmemek lazım. Çünkü Türk ordusu, tarih boyunca sürekli buna benzer uygulamalar gerçekleştirmiş, bulunduğu her ortamda çevresini imar etmeyi, (bugün dikkat edilirse genellikle askeri birliklerin bulundukları yerlerin, çevrelerine göre daha yeşil veya düzenli olduğu görülebilir) halkın geçimine katkıda bulunmayı, yaşamı insanlar için kolaylaştırmayı ilke edinmiştir. Bu açıdan bakıldığında, Türk ordu tarihi, üstün savaş kudreti ve kahramanlıkları kadar, bugün olduğu gibi sivillere/vatandaşlara yardım ve destek çabalarıyla da doludur (MKS 338-1, 2005: 2-1). TSK'nin 1996 yılından 2004 yılına kadar yapmış olduğu TGDF tablo şeklinde EK-B'de gösterilmektedir (Genelkurmay [web], 2005).

Çünkü, Türk toplumunda “ordu-millet” geleneği, tarih boyunca yaşaya gelen bir sosyal değer olarak hep varolmuştur. Ordu ve halk asırlar boyunca hep birlikte yaşamış ve iç içe olmuşlardır. Bundan dolayı da, Türk halkının orduya, askerliğe bakışı ve bu kurumu algılayışı belki hiçbir toplumda görülmeyen sıcaklık ve yakınlıktadır. Bu sıcaklığı sürdürmek, halkın TSK'ne yakınlığını ve ilgisini yaşatmak, “en güvenilir kurum” olarak nitelediği TSK'nin mevcut saygınlığını korumak, aynı zamanda halkın bu teveccühüne aynı sıcaklıkta karşılık vermek her TSK mensubunun sorumluluğudur (MKS 338-1, 2005: 2-1).

2. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN ESASLARI

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri için belirlenen esaslar aşağıdaki şekilde ifade edilebilir ;

- Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri ; halkın devlete ve Türk Silahlı Kuvvetlerine olan güvenini arttırmak ve karşılıklı ilişkilerini güçlendirmek maksadıyla icra edilen faaliyetleri içerir.

- Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri bir tür halkla ilişkiler faaliyetidir. Halkla ilişkiler ise, halkın duygu ve düşüncelerini, beklenti ve isteklerini öğrenmek ve gerektiğinde taleplerini karşılayıcı tedbirler geliştirme uygulaması olarak görülmelidir.
- TGDF, kesinlikle “vatandaşın karnını doyurmak”, “onlara hoşlarına gidecek hediyeler dağıtmak” ya da sadece mal ve hizmet dağıtma faaliyeti değildir. Bunu çeşitli yardım kuruluşları da yapabilir. TSK açısından buradaki asıl **hedef**, “**vatandaşın kendi ayakları üzerinde sağlam durabilmesine yardımcı olmak**”tır. Dolayısıyla TGDF, “**vatandaşa rehberlik**” faaliyetleri olarak da algılanabilir.
- Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri, Türk Silahlı Kuvvetlerinin diğer kamu kurum ve kuruluşlarından ayrı ve kendi başına yürüttüğü faaliyetler değil bilakis, onlarla koordineli bir şekilde yürüttüğü faaliyetlerdir. Bu uygulamalar, TSK’nin diğer kurum ve kuruluşlarla bir rekabet mücadelesi şeklinde de algılanmamalıdır. Burada önemli olan hangi kurum olursa olsun, toplum kalkınmasına top yekün katkıda bulunmaktır.
- TGDF kapsamında yürütülen uygulamalarla yasalara saygılı, devletine ve ülkesine bağlı, geleceğe umutla bakan kitleler oluşturmak için vatandaşın duygu ve düşüncelerini sürekli iyi yönde etkileyebilmek gerekir. Bu etkilerin de kalıcı olmasını sağlayabilmek maksadıyla aşağıda belirtilen hususların yerine getirilmesi lazım ;
- “Her şey ülkem ve ulusum için !” felsefesi ve bilinciyle, vatandaşlarla yakın ve sıcak ilişkiler kurulmalı, her davranış içtenlikle yapılmalı, göstermelik ve yapmacık davranışlardan şiddetle kaçınılmalı,
- Faaliyetler planlı ve birbiriyle koordineli olmalı,
- Vatandaş yararına yürütülecek her faaliyette onların da katılım, katkı ve destekleri bulunmalı,
- Hedef kitle olarak kadın, genç ve çocuklara öncelik verilmesi düşünülmelidir.
- Vatandaşların da TGDF kapsamındaki uygulamalara katılım ve katkısını sağlamak son derece önemli bir husustur. Çünkü insanlar

genel olarak, emek harcamadan elde ettikleri şeylere yeterince kıymet vermeme eğilimindedirler. Örneğin sadece devlet imkanları ile yapılan bir okul vatandaşlar için önemli olsa da, onun korunmasına ilişkin davranışlarda yeterli titizlik gösterilmeyebilecektir; bu okulun bakım ya da onarımı gerektiğinde bu hizmet yine devletten beklenebilecektir. Fakat eğer o okulun yapımında vatandaşların taş taşıma, kum getirme, duvar örme, çimento karma vb. katkıları olursa, okulu hem daha çok sevecekler hem de korumada daha duyarlı olacaklardır.

- Bir bölgede TGDF kapsamında yapılan uygulamalarda, herkesi ilgilendiren ortak sorunlara önem verilip çözüm getirilmeli, bireysel yardım ve destekler ikinci planda tutulmalıdır. Fakat vatandaşın bireysel sorunu çözülemezse bile, en azından nasıl çözülebileceği konusunda yol gösterilerek kendisine yardımcı olunmalıdır. Ancak vatandaşın kişisel olarak dile getirdiği sorun herkesi ilgilendiriyorsa, ele alınıp değerlendirilmelidir.
- Bir toplumun gelişmesini ve ilerlemesini sağlayan en önemli faaliyetin eğitim olduğu gerçeğinden hareketle, TGDF kapsamında yapılan çalışmalarda sıklet merkezi “eğitim” etkinlikleri olmalıdır.
- Yıllarca süren ve halen devam eden terör olaylarından olumsuz bir şekilde etkilenecek başka ilçe veya illere göç eden vatandaşlar ve özellikle bunların çocukları da, gittikleri yerlerde – örneğin barınma ve çevreye adapte olma, iş olanakları, okul ve eğitim vb. – sosyo-ekonomik bazı sıkıntılarla karşılaşmaktadırlar. Bu durumda bulunan vatandaşlara yönelik faaliyetler de önem arz etmektedir. Aynı şekilde, köye dönüş projesi kapsamında mülki makamlar tarafından merkezi köylere yönlendirilen vatandaşlara da bu konuda yardımcı olmaya çalışılmalıdır.
- TGDF’nde mahalli ve mülki makamlarla koordinasyon temel ilke olmalıdır. Asıl olan bu makamları devreye sokmaktır. Yürütülen tüm TGDF’nde mülki makamlar (valilik, kaymakamlık) ve diğer kamu kurum ve kuruluşları katkıda bulunmaya (en azından kaynak tedariki yönüyle) davet edilmelidir. Çünkü tek başına sadece bir kurumun, tüm bu çalışmaların altından kalkması mümkün değildir. Bunun için önemli olan, ister özel olsun (bunların içine sivil toplum örgütlerini de

koyabiliriz) ister kamu, bütün kurum ve kuruluşların top yekûn bu uygulamalara katılımını sağlayacak bir seferberlik başlatmaktır.

- Maddi durumu kötü olan vatandaşlara yapılan yiyecek, giyecek ve diğer yardımların adil olmasına ve bu kişilerin gururunun incitilmemesine özen gösterilmelidir.
- Özellikle terör konusunda hassasiyet arz eden bölgelerde, yasalara saygılı, her türlü tavır ve davranışlarıyla devlet yanında yer aldığını belli eden vatandaşlara gerekli yardım ve desteğin daha açık biçimde yapılması sağlanmalıdır. Fakat bu durum aynı zamanda dikkatli olmayı da gerektirir ; çünkü yardımlar vatandaşlar arasında “devlet yanlısı / devlet karşıtı” şeklinde bir kutuplaşmaya ve ayrılığa da sebebiyet verebilir. Ayrıca; bu konuda geçici köy korucularının durumu ayrı bir özellik arz etmektedir. Çünkü ülkenin bölünmez bütünlüğü için gerektiğinde canını veren, terör örgütleriyle mücadelede güvenlik güçlerine önemli hizmetler sunan korucular ve aileleri için her fırsatta gerekli yardım ve destek öncelikle sağlanmalıdır.
- Bu uygulamaların başarılı olabilmesi için dikkat edilmesi gereken diğer bir hususta; çalışmalardan sonra yapılacak olan ölçme-değerlendirme, rapor hazırlama ve geri besleme sisteminin tesis edilmesidir. Bunların neticesinde elde edilecek tecrübe ve çıkarılacak dersler sayesinde, müteakip uygulamalarda yapılacak hatalar asgari seviyeye inecek ve çalışmaların başarıya ulaşma olasılıkları artacaktır.
- Yapılan bütün uygulamalarda, “yaşanan sıkıntıların geçici olduğu, el ele verilmesi ve ülkenin birlik ve bütünlüğü konusunda herkesin daha duyarlı olması halinde gelecekte daha güzel, daha huzurlu ve daha gelişmiş bir Türkiye’nin kendilerini beklediği” teması işlenerek, vatandaşa ümit vermek esas olmalıdır.
- Ayrıca, dikkat edilmesi gereken en önemli hususlardan biri de, faaliyetler konusunda bazı kötü niyetli çevrelerce kasıtlı olarak gündeme getirilebilecek olan “yolsuzluk” iddiaları olabilir. Bu tür iddiaları ve karalamaları önlemek ya da derhal yanıt verebilmek için her nereden ve hangi kaynaktan temin edilirse edilsin, temin edilen ve faaliyetler esnasında harcanan tüm malzemelerin temin ve sarf

tutanaklarının mutlaka ayrıntılı biçimde hazırlanması ve arşivlenerek saklanması için gerekli özen gösterilmelidir.

- Bugün askerlik yükümlülüğünü ifa eden yedek subay, erbaş ve erlerin, yarın toplumumuzun orta ve ileri yaş grubunu temsil eden vatandaşlarımız olacağından hareketle ; bunu iyi bir fırsat olarak telakki edip, bu vatandaşların askerlik döneminde elde ettiği bilgi, beceri ve alışkanlıkların bir kısmı onların askerlik sonrası yaşamını kazanmada kullanacakları bilgi, beceri ve alışkanlıkları oluşturacağından, bu gençlerimize askerlik döneminde Yurt Sevgisi Eğitimi ve Erbaş / Er Yetenek Kazandırma Faaliyetleri kapsamında verilen her türlü eğitimin TSK'nın halkla bütünleşmesi ve TGDF'nin amacına hizmet ettiği unutulmamalıdır.
- Günümüzün “bilgi ve iletişim çağı”nda topluma doğru, tam ve zamanında bilgi verilmesi halkla bütünleşme açısından büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle, icra edilen TGDF mülki idare amirleri aracılığı ile hem yerel ve hem de ulusal medya kullanılarak kamuoyuna duyurulmalıdır (MKS 338-1, 2005: 3-2,3,4).
- Birlikler asli görevlerini asla unutmamalı ve icra ettikleri TGDF'nin bu görevlerini olumsuz yönde etkilememesine ve abartılı olmamasına dikkat etmelidir.
- Ülkemizde mevcut 35.137 köyün (İller İdaresi [web], 1999) hepsine uygulama yapmanın mümkün olamayacağı gerçeğinden hareketle, uygulama yapılacak köylerin seçiminde hassasiyet gösterilmeli, ekonomik, sosyo-kültürel gibi hususlar dikkate alınarak faaliyetlerin dengeli ve tarafsız bir şekilde icrası gerçekleştirilmelidir. Elde mevcut imkanların dengeli ve maksada uygun olacak şekilde kullanılması esas alınmalıdır.
- Sonuç olarak, TGDF kapsamında icra edilen bütün faaliyetler, kesinlikle vatandaşların sorunlarını gidermeye ve onlara yol göstererek rehberlik etmeye yönelik olacak şekilde planlanmalı ve uygulanmalıdır (JGY 116-1, 2003: 3-11).

3. TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN GEREKLİLİĞİ

Asli görevi; yeni güvenlik sorunlarına ve krizlere uygun şekilde reaksiyon göstermek, belirsizliklere karşı hazır olmak, iç ve dış tehdit ve risklere karşı ülkenin güvenliğini sağlamak (Genelkurmay [web], 2005) olan Türk Silahlı Kuvvetleri'nin, kendi görevlerinin dışında Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri adı altında eğitim, sağlık, ekonomi, sosyo-kültürel vb. alanlarda da görev üstlenmesi, ülkemizin kendine özgü koşullarından ve tarihsel gerçeklerden kaynaklanmaktadır. Ülke genelinde yaşanan sosyo-ekonomik sıkıntılar ve terör olaylarının yarattığı sorunlar, vatandaşları zaman zaman karamsarlığa itmekte, hatta devlete küsmeye kadar götürmektedir. Böylece gelecekte umutsuz, güven ve umudunu yitirmiş, bıkkın ve bitkin kitleler ülke içi toplumsal barışı ve huzuru da tehdit eder hale gelmektedir (MKS 338-1, 2005: 2-2).

Kitlelerin, geleceğe karşı güven ve umudunu yitirmesinin, devletine küsmesinin, bıkkın ve bitkin olmasının, toplumsal barış ve huzurun tehdit altında olmasının bazı sebepleri aşağıda sıralanmıştır :

- Ülkemizde, geleceğimiz olan çocuk ve gençlerimizin en temel sorununun eğitim olduğu kuşku götürmez bir gerçektir. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün altı ve daha yukarı yaştaki (yaklaşık 60 milyon kişi) nüfusu dikkate alarak yaptığı araştırmaya göre; ülkemizde 2000 yılı itibarıyla, 1.857.132 erkek, 5.732.525 kadın olmak üzere toplam 7.589.657 kişi okuma yazma bilmemektedir (DİE [web], 2001). Bu da yaklaşık %13 gibi bir rakama tekabül etmektedir. İçinde bulunduğumuz yüzyılın, bilgi çağı olarak kabul edildiğini düşünürsek, bu oranların bizim için ne kadar düşündürücü ve vahim olduğunu daha rahat anlayabiliriz. Bu kötü durumun öne çıkan bazı sebepleri şunlardır; halen çoğu bölgemizde yeterli okul ve öğretmen bulunmaması, güvenlik nedeniyle bazı yörelerde okulların kapanması ya da öğretmenlerin tayin oldukları yerlere güvenlik ve yaşam standardının düşüklüğü nedeniyle gitmek istememesi, birçok bölgede çocuk ve gençlerin aileleri tarafından yeterince ilk eğitimi alamamaları veya

geçim sıkıntısı yüzünden başka işlerde çalıştırılmaları ve özellikle halen bazı bölgelerimizde kız çocuklarının okutulmasına gerek olmadığını düşünen zihniyetin varlığıdır. Bundan dolayı da, okuma yazma bilmeyen kadınların sayısı erkeklerin yaklaşık üç katıdır.

- Bazı bölgelerimizde sağlık ocağı ve hastane kadrolarının ya da ilaç ve sağlık teçhizatının yetersizliği erken ölümlere, bebek ve çocuk ölümlerinin dünya standartlarının üzerinde olmasına, sosyal güvencesi olmayan vatandaşların kendi kaderine terk edilmesine yol açmaktadır. Sağlık Bakanlığı'nın yaptığı araştırmaya göre; ülkemizde, her yıl 2 milyona yakın (1.958.501) kadın gebe kalmakta, bunlardan 1.481.000'i bebeğini canlı olarak doğurmakta, ancak bu bebeklerden 48.280'i 1 yaşına bile gelmeden ölmekte ve bu esnada yaklaşık 700 anne de yaşamını yitirmektedir (Sağlık Bakanlığı [web], 17.04.2002).
- Ekonomik yetersizlik ve özellikle peş peşe gelen krizler iş bulmayı güçleştirmekte, işsizler ordusunun her geçen gün artmasına ve işyerlerinin de kapanmasına neden olmaktadır. Daha önce de belirtildiği gibi ülkemizde yaklaşık 2 milyon 520 bin işsiz insan bulunmaktadır. Eğitimin de yetersiz oluşu, vasıflı işgücünün azlığına, dolayısıyla ülkede mal ve hizmet üretiminin de istenen düzeyde gerçekleşmemesine yol açmaktadır.

Bu pek iç açıcı olmayan tabloların sonucu olarak, yukarıda bahsedilen olumsuzlukları bünyelerinde taşıyan kitleler oluşmakta ve bu da toplumsal barış ve huzuru tehdit eder hale gelmektedir.

Bütün bu olumsuzluklar, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmayı hedefleyen ülkemizin 21 nci yüzyıldaki imajı ve itibarını olumsuz yönde etkilemektedir. Aslında İmaj ve itibardan daha önemlisi, söz konusu bu kötü koşullar terör, yolsuzluk, anarşi, uyuşturucu kullanımı ve / veya kaçakçılığı, organize suç örgütleri gibi daha birçok yasa dışı faktörlere zemin hazırlamakta; bunların yaygınlaşması ise bir taraftan vatandaşların moralini ve huzurunu olumsuz yönden etkilerken, diğer taraftan da ülke geleceği açısından tehdit haline gelmektedir (MKS 338-1, 2005: 2-2).

Böyle bir ortamın varlığı, kuşkusuz en çok jandarmayı olumsuz yönde etkileyecektir. Çünkü jandarmanın görevi zaten söz konusu bu unsurlarla mücadele etmektir. İşte bu unsurların yaşam alanı olan istikrarsızlık, bıkkın ve bitkin, devletine küsmüş halk kitleleri vb. olumsuzluklar ile mücadelede jandarma kesinlikle etkin rol oynamalı, çareler üretmelidir.

Olaya sadece jandarma açısından bakılırsa, yurt genelinde en yaygın teşkilat olduğu ve karakolların devletin vatandaşa açılan ilk kapısı olduğundan dolayı; vatandaşın devlete olan güveninin güçlendirilmesinde, toplumun aydınlatılmasında ve topluma bir çok konuda örnek olunması konusunda özellikle jandarma karakollarında görevli personele çok büyük sorumluluklar düşmektedir. Aynı zamanda bu durum, TGDF kapsamında icra edilen uygulamalarda vatandaşla daha çok iç içe olduğundan, jandarmaya çok büyük bir avantaj sağlamaktadır (JGY 116-1, 2003: 3-4).

Gelişmiş demokratik toplumlarda devlet, geleceğini risk altına alan olumsuzlukları bertaraf etmenin yollarını arar, çözümler üretir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti de, tüm kurum ve kuruluşları ile bu tehditleri yok etme gayretinde olmalı; her kurum, imkanları nispetinde vatandaşların rahatı, huzuru ve refahı için elinden gelen çabayı göstermelidir. Türk Silahlı Kuvvetleri de, asli görevinin yanında kendi imkanları nispetinde, devletin diğer kurum ve kuruluşları ile koordineli olarak, ulusal güvenlik açısından risk ve tehdit oluşturan faktörlerin yok edilmesi, toplumun gelişimi ve halkın devlete olan güven ve bağlılığının sağlanması yönünde çabalar geliştirmeyi her zaman bir görev saymaktadır (MKS 338-1, 2005: 2-2).

Sonuç olarak kolluk güçleri açısından, görev yaptıkları bölgelerde, suç ve suçlulukla mücadelede etkin olmak ve olumlu sonuç almak, emniyet ve asayiş sorunsuz bir şekilde temin etmek için önceliği halkı tanımaya ve halkı kazanmaya vermelidirler. Ancak bu şekilde, halkın yardımları ile suçlar işlenilmeden öğrenilebilir ve suçlular suç işleseler dahi, halkın yardımı ve katkıları ile yakalanabilirler (Duran ve diğerleri, 2004: 11-29).

4. JANDARMA TARAFINDAN İCRA EDİLEN BAZI TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİ

Jandarma Genel Komutanlığı; yurdumuzun dört bir yanında kanunlarla kendisine verilen görevleri, yine kanunlarla tanınan yetkiler dahilinde yerine getirirken, bir yandan da Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri kapsamında aşağıda belirtilen uygulamaları icra etmektedir ; (Jandarma TGDF broşürleri, 2004; Duran ve diğerleri, 2004: 11-8,9,10; Jandarma [web], 2004).

a. Maddi İmkanları Yetersiz Öğrencilerin Okutulması

En önemli sorunlarımızdan biri olan eğitime gereken desteği vermek ve ülke geleceğinin mimarları olacak özellikle maddi olanakları okumalarına el vermeyen çocukların daha uygun koşullarda öğrenimlerini sürdürmelerine katkıda bulunmak maksadıyla, “Maddi İmkanları Yetersiz Öğrencilerin Okutulması” adıyla 27 Ocak 2003 tarihinde bir proje başlatılmıştır. Bu projenin maksadı ;

- Eğitim sorununun çözümüne imkanlar nispetinde katkıda bulunmak ve bu konuda jandarmanın duyarlılığını ortaya koymak,
- Sivil toplum örgütlerini de bu konuda harekete geçirmek,
- Eğitimsiz gençlerimizin daha kolay yıkıcı, bölücü ve irticai örgütlerin etkisine gireceği gerçeğinden hareketle, onları bu gibi durumlardan alıkoymak,
- Atatürkçü Düşünce Sistemi’ni kendilerine rehber edinen öğrenciler yetiştirmek,
- Eğitim öğretim dönemlerinin sonunda iş bulmalarına ve hayata atılmalarına yardımcı olmaktır.

Bu projenin başlangıcında, her ilçeden ikişer olmak üzere toplam 1800 maddi imkanları yetersiz öğrenci tespit edilmiş, ayrıca her öğrenciye bir rütbeli personel gönüllü veli, bir personel eşi de gönüllü rehber annelikle görevlendirilmiştir. Bu kapsamda ;

- Çağdaş Eğitim Vakfı'ndan lise öğrencileri için 40, üniversite öğrencileri için de 70'şer YTL. aylık burs almaları sağlanmakta,
- İmkanlar oranında J.Gn.K.lığınca işletilen askeri gazino ve sosyal tesislerden yararlandırılmakta,
- Öğrencilerin bireysel, sosyal ve kültürel gelişimlerini sağlamak maksadıyla kendi maddi imkanlarıyla gerçekleştiremeyecekleri çeşitli kurs, gezi ve konferanslar düzenlenmekte,
- Yine askeri birliklerimiz tarafından açılan Mehmetçik Dershanelerinde ücretsiz üniversiteye hazırlık kursları verilmekte,
- Öğrenciler, Atatürkçü gençlerin yetiştirilmesi amacıyla her ilde teşkil edilen Atatürk'ün İzçileri Gruplarının faaliyetlerine iştirak ettirilmektedir.

Proje kapsamında desteklenen öğrenci sayısı giderek artmış ve Haziran 2004 tarihi itibarıyla 3.000'i aşmıştır.

b. Kardeş Okulların ve Öğretmenlerin Desteklenmesi

Yurdumuzun özellikle kırsal kesimindeki bazı okulları, maddi imkanların yetersizliğinden dolayı kullanılamayacak veya kapasiteyi kaldıramayacak duruma gelmiştir. Bu da yarınlarımızın teminatı olan çocuklarımızın daha iyi koşullarda öğrenimlerini sürdürmelerini zora sokmaktadır. Bu kötü koşulları ortadan kaldırmak ve gerekli uygun eğitim öğretim ortamının hazırlanmasına katkıda bulunmak, onların Atatürk İlke ve Devrimleri ışığında çağdaş ve laik bir eğitim almalarını sağlamak maksadıyla, Yurt genelinde jandarmanın sorumluluk bölgesindeki okulların bir kısmı "Kardeş Okul" kapsamında desteklenmektedir. Bu kapsamda imkanlar nispetinde;

- İhtiyacı olan okullara boya, badana, onarım ve çevre düzenlemesi gibi konularda okul idareleri vasıtasıyla yardımcı olunmakta,
- Okulların Atatürk maskı/büstü, kırtasiye, büro malzemesi, Türk Bayrağı, eğitim araç ve gereçleri gibi ihtiyaçları karşılanmakta,

- Daha önce de belirtildiği gibi, lise iki ve üçüncü sınıftaki istekli ve maddi imkanları yetersiz öğrencilere Mehmetçik Dershanelerinde ücretsiz üniversiteye hazırlık kursları verilmekte,
- Okul idareleri ile koordineli olarak 18 Mart, 23 Nisan, 19 Mayıs, 30 Ağustos, 29 Ekim ve 10 Kasım gibi önemli ve anlamlı günlerde öğrencilere konusunda uzman personel tarafından konferanslar verilmekte,
- Ayrıca uygun zamanlarda, öğrenciler ve öğretmenlerinin katılımıyla ağaçlandırma, kültür gezisi, piknik, kır yürüyüşü gibi sosyal etkinlikler de icra edilmektedir.

Türkiye genelinde **Temmuz 2004** tarihi itibarıyla, jandarma birlikleri tarafından **desteklenen okul sayısı 1.598**'dir.

c. İzcilik Faaliyetleri (Atatürk'ün İzcileri)

Çocuk ve gençlerimizin daha iyi gelişmelerini sağlamak, onların insan sevgisiyle dopdolu, Atatürk İlke ve Devrimlerine bağlı, topluma ve ailesine saygılı, çevreye karşı duyarlı, doğayı seven ve koruyan, bedence sağlam, kişilik olarak gelişmiş ve ülkesine yararlı bireyler olmasını sağlamak maksadıyla, J.Gn.K.İğb bünyesinde 29 Kasım 2002 tarihinden itibaren izcilik faaliyetleri başlatılmış ve 19 Mayıs 2003 tarihi itibarıyla de her ilde "Atatürk'ün İzcileri" grupları teşkil edilmiştir. Bu kapsamda;

- Hemen bazı aktiviteler gerçekleştirilmiştir. Örneğin bu izci öğrenciler; Yurt genelinde icra edilen ağaç dikme, bölgesel gezi ve kamp etkinliklerine iştirak ettirilmiştir,
- 15 Mart 2003'te Ankara Ticaret Odasının arazisi üzerine 1700 fidan dikilmiş,
- 23-26 Nisan 2003'te Manyas Kuş Cennetinde düzenlenen "Ulusal Çevre ve İzcilik" kampına 441 izcinin katılması sağlanmış,
- Tüm izcilerin yanlarında taşınması ve faydalanması maksadıyla "Atatürk'ün İzcileri El Kitabı" bastırılarak kendilerine ulaştırılmıştır.

- Ayrıca, maddi imkanları yetersiz olan çocuklar da izci gruplarına dahil edilmiştir.

Mart 2004 tarihi itibarıyla, Atatürk'ün İzçileri Gruplarına mensup 165 izci lideri ve 4313 izci bulunmakta olup, bu sayı her geçen gün artmaktadır.

ç. Yurt Sevgisi Eğitimi

Askerlik hizmetini yapmak üzere kıtalara katılan tüm Türk gençlerinin, askerlik dönemlerinden sonra da yaşamlarının sonuna kadar vatan ve Cumhuriyete bağlı, topluma, milletine ve kanunlara saygılı, kurallara uyan ve iyi bir vatandaş olmasına katkı sağlamak amacıyla Kasım 2002'den itibaren kıtalarda erbaş ve erlere yönelik olarak "Yurt Sevgisi Eğitimi" başlatılmıştır.

Bu kapsamsa, Tasarruf Tedbirleri, Çevre Koruma Eğitimi, Trafik, Emniyet ve Kaza Önleme, İnsan Hakları, Okuma-Yazma Eğitimi, Aile Planlaması gibi konularda erbaş ve erlere bazı gerekli bilgiler verilmekte ve bu önemli konularda bilinçlendirilmeleri sağlanmaktadır.

Bu konular sadece planlı eğitim zamanlarında değil, ilave olarak; Komutanların birliklerine yapacakları konuşmalarda, bayramlarda, tarihi ve özel günlerde, törenlerde, değişik yayın vasıtalarıyla ve eğitimden arta kalan boş vakitlerde dahi işlenmektedir.

d. Meslek Edindirme Kursları

Daha önce ülkemizdeki işsizlik oranlarıyla ilgili kötü tabloyu sunmuştuk. Bu kötü durumun düzelmesi ve vatandaşların bir meslek sahibi olmalarını sağlamak için, en azından imkanları oranında katkı sağlamayı düşünen TSK; bünyesinde vatani görevlerini yapmakta olan erbaş ve erlere yönelik olarak, onlara sivil hayatlarında da kullanabilecekleri bir yetenek kazandırılmasıyla ilgili çalışmalara Halk Eğitim Merkezleri ile koordineli olarak Ekim 1999 tarihinden itibaren başlamıştır. Bu kapsamda;

- Halk Eğitim Merkezlerince birliklerde bazı Meslek Edindirme Kursları düzenlenmekte,
- Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı ile koordineli olarak modern tarım ve hayvancılık kursları verilmekte,
- Ayrıca okuma-yazma bilmeyen erler, örgün eğitimin herhangi bir kademesinden ayrılmış olanlar, bir mesleğe sahip olmayanlar, açık ve gizli işsizler, meslek değiştirmek ve mesleklerinde ilerlemek isteyenler, köyden kente göç edenler Yetenek Kazandırma ve Okuma-Yazma Kurslarına tabi tutulmaktadır.

Sonuç olarak, erbaş ve erlere Yetenek Kazandırma ve Meslek Edindirme Kursları uygulamalarının başlatıldığı tarihten Mart 2004 tarihine kadar, 137 çeşit (kalorifer ateşçiliği, küçük ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliği, arıcılık, meyvecilik, aşçılık, bilgisayar operatörlüğü vb.) kursta, 79.297 erbaş ve er kursa tabi tutulmuş olup, 73.896 kursiyer kursları başarı ile tamamlamıştır. Genel başarı ortalaması %93'tür. Birliklerde açılan kurs sayısı 5.316 olup, her kurs için ortalama kursiyer sayısı 15'tir.

Ayrıca bu kurslardan bazıları TGDF'nin uygulandığı bölgelerde sivil vatandaşlara yönelik olarak da planlanmış ve birçok kişi buralardan istifade etme olanağı bulmuştur.

e. Özürlülere Yardım Faaliyetleri

Devlet İstatistik Enstitüsünün yaptığı araştırmaya göre; ülkemizde 2004 yılı itibariyle 8 milyon 357 bin 200 özürlü bulunmaktadır. Bunların toplam nüfusa oranı ise %12.29'dur. Yani ülkemizde her 100 kişiden 12'si özürlü ve bunların çoğu ileri yaşlarda. Ayrıca özürlü vatandaşlarımızdan okuma yazma bilmeyenlerin oranı %36.33'dür. İşgücü konusunda da durum pek iç açıcı değil; bugün her beş özürlüden sadece biri sürekli bir işte çalışmakta, diğerlerinin herhangi bir işi yok. Bu vatandaşlarımızın yarısının herhangi bir sağlık sigortası da bulunmamaktadır (Işık [web], 11.08.2004).

Bu hassas konunun bilincinde olan Silahlı Kuvvetler; tamamen insani düşüncelerden hareketle özürlü yurttaşlarımıza sahip çıkarak bu konuda kamuoyunun dikkatini çekmek, sorunlarının çözümüne destek olmak, özörlölerin eğitimi ve sosyal hayata uyumuna katkıda bulunmak maksadıyla, 01 Nisan 2002 tarihinde “Özürlölere Yardım Faaliyetleri” adı altında bir kampanya başlatmıştır. Bu kapsamda;

- Bu vatandaşlar için tüm askeri birliklerde temsili askerlik uygulaması yapılmakta,
- En çok ihtiyaç duydukları tekerlekli sandalye, koltuk değneği, beyaz baston, konuşan saat, işitme cihazı gibi malzemelerinin tedarik edilmesine yardımcı olunmakta,
- Yarısından çoğunun herhangi bir sağlık sigortası olmadığından, yeşil kart çıkartılmasında kendilerine yardımcı olunarak, tedavileri yaptırılmakta,
- Sportif faaliyetlerine destek verilmekte,
- Ayrıca bu vatandaşlar mümkün olduğunca kır gezileri, piknik ve moral gecesi faaliyetlerine iştirak ettirilerek diğeri insanlarla kaynaşmalarına ve hoşça vakit geçirmelerine çalışılmaktadır.

f. Mehmetçik Dershaneleri

Bugün ölkemizde üniversite sınavının önemi açıktır. Okuyan gençlerin çok büyük bir kısmı bu sınava bel bağlamakta ve iyi bir yere girebilmek için de mutlaka bir dershaneye gitme zorunluluğu hissetmektedir. Fakat maalesef bazı öğrenciler çeşitli olumsuz sebeplerden, bu şanstın mahrum kalmaktadırlar.

İşte bundan dolayı, gerek maddi imkansızlıklar nedeniyle herhangi bir özel dershaneye gidemeyen, gerekse derslane bulunmayan merkezlerde ikamet eden gençlerimizi üniversite sınavlarına hazırlamak maksadıyla, Jandarma Genel Komutanlığı birlikleri bünyesinde “Mehmetçik Dershaneleri” açılmıştır.

Dershanelerde, askerliğini yedek subay olarak yapan personel ile kısa dönem erlerden faydalanılarak geleceğimizin teminatı gençlerin, bu önemli sınavda başarılı olmalarına ve topluma faydalı bireyler olarak yetiştirilmelerine çalışılmaktadır.

g. Yurttaşlara Sağlık Desteği

Özellikle köylerde yaşayan vatandaşlarımızın doktor ve hastane konusundaki sıkıntıları, diğer yerlere göre daha fazladır. Buralarda yaşayan vatandaşlar, ulaşım ve maddi problemlerden dolayı yeterince doktor kontrolünden faydalanamamaktadır. Bundan dolayı jandarma sağlık personeli tarafından belirli periyotlarla köy taramaları icra edilmekte; hasta, fakir, kimsesiz, bakıma muhtaç durumdaki yurttaşlarımızın tedavileri de bu esnada yapılmaktadır. Bu kapsamda;

- Sağlık ocaklarının olmadığı veya kapalı olduğu yerleşim birimlerindeki fakir, kimsesiz, bakıma muhtaç, hasta ve çaresiz vatandaşlara sağlık hizmeti verilmekte,
- Çeşitli zamanlarda yapılan ilaç toplama kampanyalarından elde edilen ilaçlar, muhtaçlara ücretsiz olarak dağıtılmakta,
- İhtiyaç sahiplerinin Yeşil Kart'tan faydalanmasına yardımcı olunmakta,
- Maddi geliri düşük ve herhangi bir sağlık güvencesi bulunmayan yurttaşlara yardım edilmektedir.

Uygulamanın başladığı tarihten Mart 2004 tarihine kadar, il valilikleri, ilçe kaymakamlıkları ve köy muhtarları ile koordineli olarak tespit edilen fakir, kimsesiz, bakıma muhtaç, hasta ve çaresiz 121.018 vatandaşın Mobil Sağlık Timleri tarafından muayeneleri yapılmış, 40.567 vatandaşa ilaç yardımında, 26.574 vatandaşa da aşı yardımında bulunulmuştur.

h. Çocukların Korunması

Yaşanan ekonomik krizler, bilinçsiz göçler, eğitim seviyesinin düşüklüğü, ailelerin ilgisizliği ve kötü çevre koşulları, ülkemizde sokağa itilen çocuk sayısının her geçen gün biraz daha artmasına neden olmaktadır.

Yapılan bir araştırmaya göre Türkiye’de risk altındaki çocukların özellikleri aşağıdaki şekilde sıralanmaktadır:

- 9 milyon 300 bin çocuk yoksulluk içinde yaşamakta,
- Korunmaya muhtaç çocuk sayısı 700 bin,
- 7-18 yaş arasında okula gitmeyen çocuk sayısı 8 milyon 120 bin,
- Her gün ortalama 107 çocuk ölmekte,
- Ve çocukların % 72 sinin ana-baba, %22 si öğretmen tarafından şiddete maruz kalmaktadır (Kulca ve Korkmazlar-Oral [web], 1999).

Ergenlik çağının insanın psikolojik gelişiminde ait olma psikolojisinin belirgin olarak yaşandığı bir dönem olduğunu belirten Çevik ve Ceyhun, bu nedenle ergenlik döneminde gençlerin sahipsiz ve boş bırakılmaması, onlara sahip çıkılması ve içlerindeki fazla enerjinin spor v.b. aktivitelere dönüştürülmesi için çaba harcanması gerektiğini vurgulamaktadırlar (1995: 21).

İşte tüm bu gerçeklerden hareketle, ülkemizdeki çocukların durumu ve suç işleme oranındaki artış da göz önüne alınarak çocukların korunması, tekrar topluma kazandırılması ve çocuk suçlarının önlenmesi ile ilgili görevlerin daha etkin olarak yerine getirilmesi maksadıyla, Ekim 2001 tarihinde “Çocuk Suçlarını Önleme Merkezleri” faaliyetleri başlatılmış, daha sonra bu birimlerin isimleri “Jandarma Çocuk Merkezleri” ne dönüştürülmüştür.

Bu kapsamda, İstanbul-Bahçeşehir, Ankara, İzmir, Aydın ve Erzurum illerinde bu merkezler faaliyete geçirilmiş olup, 31 Mart 2004 tarihi itibarıyla 1.315 çocuğa işlem yapılmıştır.

Söz konusu bu merkezlerde; çocuk hakları, çocukların korunması, çocuk psikolojisi ve iletişim gibi konularında eğitim görmüş uzman personel görev yapmaktadır. Jandarma Çocuk Merkezlerinde;

- Ailesine veya İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü'ne teslim edilmesi gereken çocuklar, ailesine ya da ilgili kuruma teslim edilene kadar bu merkezde muhafaza edilmekte,
- Barınma, beslenme, temizlik, giyinme gibi zorunlu ihtiyaçları karşılanmakta, sağlık kontrolleri yaptırılmakta,
- Suç işleme eğiliminde olan veya sokakta yaşayanlara psikolojik destek sağlanmakta,
- Bu çocukların, bir daha önceki yaşam koşullarına dönmemesi için takip faaliyetleri sürdürülmektedir.

1. Jandarma İnsan Hakları İhlalleri İnceleme ve Değerlendirme Merkezi (JİHİDEM) Faaliyetleri:

Günümüzün üzerinde önemle durulan en önemli kavramlarından birisi de insan haklarıdır. Son yıllarda diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de en önemli kavramlardan biri haline gelmiştir. Kamuoyu ve sivil toplum kuruluşları insan hakları alanında büyük mesafe katetmiştir. Buna bağlı olarak kamu kurumları da insan hakları ihlallerinin önlenmesi konusunda zorunlu olarak kendilerini yenileme çabası içine girmişlerdir. Ancak, insan hakları ihlalleri konusunda ciddi bir örgütlenme yoluna gidilmiş olmasına rağmen, halen şikayet ve müracaatların incelenmesi ve araştırılmasında aksaklıklar olabilmektedir (Jihidem [web], 16.11.2005).

Bu bilgiler ışığında hareket eden jandarma teşkilatı da, personelinin icra ettiği görevler esnasında karıştığı iddia edilen insan hakları ihlallerinin en üst müracaat mercii olarak kabul edilmesini sağlamak, bu müracaatları incelemek, araştırmak ve değerlendirmek maksadıyla, Nisan 2003'de, Jandarma Genel Komutanlığı Karargahında Jandarma İnsan Hakları İhlallerini İnceleme ve Değerlendirme Merkezi'ni (JİHİDEM) kurmuştur.

Merkezin faaliyete geçmesiyle birlikte, yurttaşlarımız doğrudan Jandarma Genel Komutanlığına ulaşarak hiçbir baskıya maruz kalmadan başvurularını işleme koyma imkanına sahip olmuşlardır. Bu merkeze, 24 saat boyunca telefon, faks, dilekçe, mektup, internet yoluyla ve şahsen başvuru yapılabilmektedir.

Alınan başvurular önce İnceleme ve Değerlendirme Uzmanları tarafından incelenmekte, daha sonra Merkez Amirine bildirilmektedir. Merkez Amiri tarafından yapılan kontrol ve incelemelerden sonra başvurunun JİHİDEM kapsamına girip girmediği belirlenerek sıralı amirlere arz edilmektedir.

Bu kapsamda; JİHİDEM'e, 2003 yılında toplam 147 başvuru yapılmış olup bunlardan 49'unun JİHİDEM kapsamında olduğu değerlendirilerek incelemeye alınmıştır. Yapılan inceleme neticesinde; 19 başvuru için adli makamlara suç duyurusunda bulunulmasına karar verilmiştir.

i. Ağaçlandırma Faaliyetleri

Ülkemizde kara yüzeyinin yaklaşık %90'ında çeşitli şiddetlerde erozyon meydana gelmektedir. Her yıl tarım alanlarından 500 milyon ton, tüm ülke yüzeyinden 1,4 milyar ton verimli üst toprak erozyonla kaybedilmektedir. Kaybedilen bu topraklar, 25 cm kalınlığında yaklaşık 400 bin hektar genişliğinde bir araziye eşdeğerdir. Kaybedilen bu topraktan 600.000 ton buğday üretilir. Bu buğday kişi başına günlük 500 gramdan yılda 3,3 milyon kişinin ihtiyacıdır (JGY 116-1, 2003: 3-4).

“Vatan toprağı kutsaldır, kaderine terk edilemez” esasından hareketle; Türkiye yüzölçümünün %92'sinden ve orman alanlarının tamamına yakınından sorumlu olan jandarmaya da erozyonla mücadele ve doğal hayatın korunmasında çok büyük ve önemli görevler düşmektedir (JGY 116-1, 2003: 3-4).

Bundan dolayı da J.Gn.K.lıgınca, bu verimli toprakların kaybını önlemek ve doğal dengenin korunmasını sağlamak maksadıyla, Eylül 2002 tarihinden itibaren yurt genelinde ağaçlandırma seferberliği başlatılmıştır.

29 Şubat 2004 tarihi itibariyle, 2004 yılında dikilmesi planlanan 15 milyon fidanın 740.682 adedinin dikimi tamamlanmıştır. (2002-2003 yıllarında dikilen fidan ile birlikte toplam fidan miktarı 9.132.280 olmuştur).

Ayrıca yurdumuz için büyük önem arz eden ve rüzgar erozyonuna en çok maruz kalarak çölleşmenin hızla yayıldığı Konya-Karapınar Meke Gölü ve çevresinde, birinci etapta 186.250 adet fidanın 287 hektarlık araziye dikimi yapılmış olup, ikinci etapta 250 hektarlık araziye dikilmesi planlanan 378 bin adet fidanın 52.130 adedinin dikimi gerçekleştirilmiş ve geriye kalan fidanların dikilmesine yönelik çalışmalara devam edilmektedir. Aynı şekilde yine 2004 yılında;

- Ankara-Polatlı-Duatepe'ye 22.800 adet,
- Afyon-Emirdağ-Gözü'ye 5.479 adet muhtelif fidan dikilmiştir.
- Ayrıca personel başına 50'ser adet olmak üzere 15 milyon fidanın dikilmesi ve Atatürk'ün İzçileri Grupları tarafından her ilde seçilecek bir köyde asgari 200 fidanlı bir meyve bahçesi oluşturulması çalışmalarına da devam edilmektedir.

j. Çevrenin ve Doğal Hayatın Korunması

Son yıllarda bazı tedbirsizlik ve dikkatsizliklerden dolayı çevre kirliliği ve doğal dengenin bozulması, tüm dünyada sağlıklı yaşamı tehdit eder boyutlara ulaşmıştır. Bunun bir sebebi de, sanayinin hızla gelişmesidir. Ülkemizde de çevrenin daha fazla zarar görmesini engellemek, doğal hayatı korumak ve mümkün olduğu takdirde olumsuz yönde zarar gören çevreyi eski sağlığına kavuşturmak maksadıyla; jandarma tarafından, insan sağlığını tehdit eder boyutlara ulaşan çevre sorunları konusuna özel ilgi gösterilmekte ve çeşitli tedbirler alınmaktadır. Bu maksatla;

- Her ilde, İl Jandarma Komutanlığı bünyesinde çalışmak üzere; modern malzeme ile teçhiz edilmiş ve eğitilmiş üç uzman personelden oluşan Çevre Koruma Timi oluşturulmuş,
- Balıkesir-Manyas Gölü, Konya-Tuz Gölü, Samsun-Kızılırmak Havzası, İstanbul-Ümraniye, Antalya-Manavgat gibi önemli çevre sorunlarının yaşandığı çevre kirliliğinin tehlikeli boyutlara ulaştığı ve devam ettiği yerlerde çevre kirliliğinin önlenmesi maksadıyla, 5 Jandarma Doğal Hayatı Koruma Takımı teşkil edilmiş,
- Vatandaşları, çocukları ve jandarma personelini ekolojik sorunlar ve çevre kirliliği konusunda bilinçlendirmek maksadıyla üç ayrı “Ekolojik Sorunlar Broşürü” hazırlanarak dağıtılmıştır.

2003 yılında, jandarma 16.142 çevre suçuna müdahale etmiş olup, 21.170 kurum, şahıs ve tüzel kişiler hakkında gerekli yasal işlemler yapılmıştır.

Ayrıca J.Gn.K.lığı Karargahında, 15-16 Mayıs 2003 tarihlerinde düzenlenen çevre sempozyumunda, konuyla ilgili kuruluşlar arasında sürekli eşgüdüm sağlanması konusunda görüş birliğine varılmış ve J.Gn.K.lığı ile ilgili Bakanlıklar arasında **ortak bir veri tabanı** oluşturulması çalışmaları başlatılmıştır.

k. Örnek Köy Uygulamaları

Jandarma teşkilatının, toplumsal sorunların çözümüne katkı sağlamaya yönelik yürüttüğü en önemli faaliyetlerden biri de “Örnek Köy Uygulamaları” projesidir.

Avrupa Birliğine aday ve çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşma hedefindeki bir ülkenin, her yönüyle kendini geliştirmesi ve ilerlemesi gerekir. Fakat 21. yüzyılın bu baş döndürücü hızlı gelişimine rağmen, köylerimizin çoğu halen gerek çevresel ve gerekse sosyolojik yönden çok kötü durumdadır.

Yıllarca gerek maddi imkanların yetersizliğinden, gerekse halkın bu durumu kanıksamasından, köylerimiz bu görüntüsünden kurtulamamıştır. Özellikle son yıllarda artan işsizlik oranlarıyla birlikte, iş bulma ümidiyle büyük şehirlere göç olayı had safhaya ulaşmış ve köylerde sadece orta yaş ve üzeri kişiler kalmıştır.

Jandarmanın en ücra köşelerde sürekli iç içe bulunduğu Anadolu köylerinin bu durumdan kurtarılması gerektiği düşüncesinden hareketle, Haziran 2003 ayında Sivas-Merkez-Kızılca Köy’de başlatılan ve Eylül 2003 tarihinde yurt genelinde yaygınlaştırılan **bu uygulamaların hedefleri**;

- Yapılacak bazı iyileştirme çalışmalarıyla, köy yaşamında belirgin farklılıklar yaratmak,
- Açılacak olan kurslar ve bazı bilgilendirme toplantıları sayesinde köylülerin yaşam kalitesini yükseltmeye çalışmak,
- Diğer kurumlarla koordineli olarak verilecek kurs veya bilgilendirme toplantıları vasıtasıyla, köy halkını üretime yönelik olarak eğitmek,
- Özellikle büyük şehirlere yönelik düzensiz göçün önlenmesine katkı sağlayarak, köylülerimizin kendi topraklarına sahiplenme bilincini artırmaya çalışmak,
- Anadolu’nun tarihten gelen kültürel zenginliğinin gelecek kuşaklara daha sağlıklı olarak aktarılmasına ve bu kültürel zenginliğe sahip çıkılmasına yardımcı olmak, şeklinde belirlenmiştir.

Proje Kapsamında Yapılan Çalışmalar;

- Mülki makamlarla koordineli olarak, yurt genelinde jandarmanın sorumluluk bölgesinde alt yapısı yetersiz durumdaki **28 köy** ve bu köylerin sorunları (okul, sağlık ocağı, su şebekesi, köy çeşmesi, pazar yeri, köy odası, harman yeri, kanalizasyon gibi) ayrıntılı olarak tespit edilmiş, (Söz konusu bu 28 köy EK-A’da gösterilmektedir)
- Mülki makamlar, mahalli idareler, bölgedeki üniversiteler ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla koordineli ve işbirliği içinde bu köyler için **Köy Gelişim Takvimleri** hazırlanmış,

- Köylerdeki vatandaşlarla görüşmeler yapılarak, onların kendi topraklarında yaşamaktan dolayı mutlu, geleceğinden emin ve maddi sıkıntı çekmemeleri için ihtiyaç duydukları **bilgilenme ve bilinçlenme** sahaları tespit edilmiş ve ilgili kurum ve kuruluşlara kurs, seminer ve eğitim planlamaları yaptırılmıştır.
- Bu proje kapsamında; örnek köylerde ikamet eden birçok vatandaşımızın ve çocuklarının bazı konularda bilgilenme ve bilinçlenmeleri sağlanmakta ve yöresel özellikler de dikkate alınarak, köylülerimizi ekonomik yönden rahatlatacak alanlarda çeşitli **kurslar** düzenlenmektedir. Bunlardan bazıları şunlardır; **hayvancılık, arıcılık, seracılık, meyvecilik, bitki bakımı, gübreleme, biçki-dikiş-nakış, sağlık, aile planlaması, okuma-yazma, doğal hayatın korunması, doğal afetler, trafik , Atatürk İlke ve İnkılapları.**

Proje kapsamındaki örnek köylerde “**Köy Gelişim Takvimleri**” doğrultusunda gerçekleştirilen faaliyetlerden bazıları şunlardır; **köy yolları, içme suyu ve kanalizasyon sistemi, köy çeşmesi, köy fırını, köy kütüphanesi, köy müzesi/kültür evi, köy durağı, sağlık evi, köy okulu, çocuk parkı ve çevre düzenlemesi, spor tesisleri, köy odası, köy meydanı, ağaçlandırma faaliyetleri vb.**

I. Jandarma Arama-Kurtarma (JAK) Faaliyetleri

Dünyanın değişik bölgelerinde ve ülkemizde son yıllarda artan doğal veya diğer felaketler, arama-kurtarma faaliyetlerinin önemini arttırmıştır. Anında, uygun ve yeterli ekipman ve uzman kişilerle müdahale edilecek bir olayda birçok hayat kurtarılabilir.

Bundan dolayı, yurdumuzun her köşesinde meydana gelebilecek olaylarda, özel arama ve kurtarma faaliyetleri icra etmek maksadıyla; seçkin personelle 1999 yılında Ankara’da “Jandarma Komando Özel Asayiş Komutanlığı” teşkil edilmiştir. Bu birlik doğal afetlere müdahale, dağ ve sualtı arama-kurtarma yardım imkan ve kabiliyetlerine sahiptir.

Bugüne kadar birçok arama-kurtarma faaliyeti icra edilerek vatandaşlara destek sağlanmış, çeşitli sivil toplum örgütlerine kurs ve eğitim verilerek tatbikatlar icra edilmiştir. Bu kapsamda;³

- Dağ Arama ve Kurtarma Timleri teşkil edildiği tarihten, Aralık 2003 tarihine kadar 811 olaya müdahale etmiş,
- Bu olaylarda 2.021 vatandaş sağ, 936 vatandaş ise yaralı olarak kurtarılmıştır.
- Doğal Afet Arama ve Kurtarma Timleri, 01 Mayıs 2003 tarihinde gerçekleşen 6,4 şiddetindeki Bingöl Depremi ile 02 Şubat 2004 tarihinde Konya-Selçuklu ilçesinde çöken bir apartmanda göçük altındaki vatandaşlarımızın kurtarılmasında görev almış,
- Görevlendirilen bu bölgelerde 158 kişi enkaz altından çıkarılmıştır.
- Sualtı Timlerince 2001-2003 yıllarında 21 olayda deniz ve göllerde boğulan 21 kişinin cesedi çıkarılmıştır.

m. Orman Yangınlarına Müdahale Faaliyetleri

Resmi kayıtlara göre, Türkiye'de her yıl ortalama 2 bin orman yangını çıkmakta ve bu yangınlarda ortalama 15 bin hektar orman alanı yok olmaktadır. Orman yangınlarına ilişkin istatistikler Orman Kanunu'nun kabul edildiği 1937 yılında başlamıştır. O tarihten günümüze 74.294 orman yangını çıkmış ve 1.630.046 hektar alan yanmıştır. Orman yangınlarının sıkça meydana geldiği ülkemizde, sadece 2003 yılında 1978 orman yangını olmuş ve bu yangınlarda 6246 hektar ormanlık alan yok olmuştur. Bu alan Büyükkada yüzölçümünün yaklaşık 12 katına tekabül etmektedir (Ovucu [web], 2004).

Yine jandarma tarafından bu önemli milli servetimizin korunması maksadıyla; özellikle yangına hassas Ege ve Akdeniz bölgeleri başta olmak üzere etkin faaliyetler yürütülerek gerekli hassasiyetin gösterilmesi ve diğer

³ Daha fazla bilgi için Bkz. http://www.jandarma.tsk.mil.tr/halkla_iliskiler/arama_kurt.htm

kamu kurum ve kuruluşları ile koordineli olarak gerekli tedbirlerin alınması çalışmalarına önem verilmektedir. Bu kapsamda;

- Aydın, Antalya ve İzmir illerindeki orman yangınlarının söndürülmesi için üç jandarma helikopteri görevlendirilmiş olup, toplam 59 yangında görev alınarak yanan 1.000 hektar alana müdahale edilmiş,
- Meydana gelen yangınlara anında müdahale etmek için bazı illerde Jandarma Yangın Söndürme Birlikleri oluşturulmuş,
- Özellikle yaz döneminde ormanların kontrolü ve orman yangınlarının önlenmesi maksadıyla, Motosikletli ve Atlı Jandarma Timleri görevlendirilmiştir.

n. Aile Destek Merkezleri

Haziran 2001’de açılan bu merkezler sayesinde; jandarma personelinin kendisine, eşine ve çocuklarına yönelik olarak çeşitli alanlarda bilgi ve beceri kazandırılması, ailelerin sosyal yaşamlarının ve yaşam alanlarının kalitesinin yükseltilmesi, sivil kurum, kuruluş ve halkla yakınlaşması ve bütünleşmesi amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda aşağıda belirtilen faaliyetler icra edilmiştir;

- Tüm illerde 01 Ocak 2002 tarihi itibarıyla Aile Destek Merkezleri teşkil edilmiştir,
- 2003 yılında bu merkezlerde 48 değişik alanda açılan kurslardan 63.462 personel yararlanmış,
- Ayrıca Mart 2004 tarihi itibarıyla açılan 47 değişik alanda toplam 15.854 personel Aile Destek Merkezleri faaliyetlerine iştirak ettirilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN YAPILDIĞI KÖYLER HAKKINDA GENEL BİLGİLER

1. SINCAN / AKÇAÖREN KÖYÜ

a. Akçaören Köyü

Köyün eski adı Akçaviran'dır. Akçaören köyü, Sincan ilçesinin Yenikent beldesine bağlı ve 8 Km uzaklıkta, Ankara şehir merkezine ise 30 Km. mesafede olup, Ankara-İstanbul D-140 Devlet Karayolu üzerinde ve yaklaşık 2 Km güneyinde bir yerde bulunmaktadır.

Köyün toplam nüfusu 185 kişidir. Bunların %85'i okuryazar durumdadır. Hane sayısı ise 40'dır. Köy halkı genellikle çiftçilikle uğraşmaktadır. Bu yüzden işsiz sayılabilecek kimse yoktur. Köy nüfusuna kayıtlı olmayıp ta, köyde ikamet eden bazı vatandaşlar mevcuttur. Bunlar civardaki fabrikalarda çalışmaktadırlar.

Kamu görevlisi olarak köyde sadece muhtar, bekçi ve köy imamı bulunmaktadır. Okul olmadığından dolayı, öğretmen de mevcut değil. Öğrenciler servisle 8 Km uzaklıktaki Yenikent beldesine gitmektedirler. Küçük bir sağlık ocağı olmasına rağmen hizmet vermemektedir.

Köy arazisi ova görünümündedir. Göl ve akarsu bulunmamaktadır. Köy, bitki örtüsü yönünden fakir sayılabilir. Fakat köyde buğday, şeker pancarı, kavun gibi ürünler yetiştirilebilmektedir. Bir-iki kişi dışında hayvancılıkla uğraşan pek yoktur. Vatandaş yetiştirdiği kavunları genellikle traktörle Yenikent'teki sebze-meyve haline götürüp satmaktadır.

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri kapsamında yapılan uygulamalar sayesinde, köyün görünümü modern bir yapıya kavuşmuş. Özellikle eski ve harabe şekline gelmiş yapıların temizlenmesiyle, köyün

sokakları genişlemiş ve yeşil alanları artmıştır (Sincan İlçe J.K.lığı Köy Bilgi Dosyası, 2005).

b. Akçaören Köyünde TGDF Kapsamında Yapılan Uygulamalar

Sincan ilçesinin Akçaören köyünde jandarma tarafından TGDF kapsamında yapılan çalışmalar, 01 Ekim 2003 tarihinde başlamış, 30 Aralık 2003 tarihinde devletin sivil ve askeri kesiminden üst düzey temsilcilerinin katılımıyla açılış töreni icra edilerek sona ermiştir.

Uygulamalara başlamadan önce, çalışmalara kısmen katılacak veya destek verecek olan diğer kurum temsilcileri ve köyden bazı vatandaşların katılımıyla köy gelişim planı hazırlanarak, sorunlar tespit edilmiş ve bu plana göre malzeme ve işçilik ihtiyaçları belirlenmiştir.

Daha sonra, diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla koordineli ve köyde oturan vatandaşların da katılımıyla başlayan ve üç ay gibi bir sürede bitirilen çalışmalar; yakıt, işçilik, malzeme ve diğer harcamalar dahil olmak üzere yaklaşık 382 Milyar liraya mal olmuştur. Yapılan bu çalışmalar aşağıda sıralanmıştır;

- Köy konağının bakım ve onarımından sonra, önüne Ulu Önder Atatürk'ün büstü yapılmıştır,
- Köyün su sorununun giderilmesi için 20 günlük bir sürede gölet yapılmış ve gölet çevresinde oluşturulan mesire yerine rahatça ulaşılabilmesi için de yol açılmıştır,
- Çevre ve görüntü kirliliğine yol açan 58 terkedilmiş harabe bina yıkılarak, 23 günde bunların oluşturduğu enkazlar temizlenmiştir,
- Köyde yaşayan vatandaşların sağlık sorunlarının tespit ve çözümü için sağlık evi inşa edilmiş olup, Jandarma Mobil Sağlık Timi tarafından kullanımına başlanılmıştır,
- Köyde çevre ve görüntü kirliliği oluşturarak insan sağlığını tehdit eden katı atıkların atılması için, köy dışında gübre toplama alanı inşa edilmiş ve katı atıklar burada toplanmaya başlanmıştır,

- Köyde atık su ve kanalizasyon sistemi yeniden ele alınmış, köy merkezine çapı 2 m. olan beton borulardan 700 metre döşenmiş ve atık sular borular vasıtasıyla kontrol altına alınarak, köy dışına tahliyesi sağlanmıştır,
- Köy içerisinde bulunan dört adet bakımsız çeşme, 300m2 andezit taşıyla kaplanarak bakım ve onarımları yapılmıştır,
- Kullanılmayan ve bakımsız durumdaki köy okulu onararak, Halk Eğitim ve Aile Destek Merkezi haline getirilmiş olup, burada bayanlara Biçki, Dikiş ve Nakış kursu, köy halkına Angora tavşancılığı ve kümes hayvancılığı kursu verilmiştir. Halen bu gibi amaçlar için kullanımına devam edilmektedir,
- Köy içerisinde bulunan saman ve sap balyaları, köy dışında inşa edilen harman yerine kaldırılmıştır,
- Onarım ihtiyacı olan 30 adet binaya, her türlü malzemesi verilmek suretiyle tadilatı yaptırılmıştır,
- Yine çevre düzenlemesi yetersiz olan 40 binaya, malzemesi verilerek çevre duvarları ve tel örgüleri yaptırılmıştır,
- Terk edilmiş ve harabe durumundaki binalar yıkılarak, yerlerine üç adet çocuk parkı yaptırılmış ve yeşil alanlar oluşturulmuştur,
- Köy dışına 1 adet futbol sahası yapılmış, ayrıca köy içindeki futbol sahası da onarılmıştır,
- Ağaçlandırma faaliyetleri kapsamında köyün mezarlık bölgesine 1500, gölet bölgesine de 3500 olmak üzere toplam 5000 adet fidan dikilmiştir,
- Köy içinde dağınık halde bulunan ve kullanılmayan tarım aletleri için köy dışına tarım aletleri parkı inşa edilerek, burada toplanmaları sağlanmıştır,

Bu parkın büyüklüğü 2000 m2'dir. 100'er m2 olarak köyde çiftçilik yapan 20 vatandaşa paylaştırılmıştır. Her vatandaşın bölümünün önüne kendi ismi yazılı levha dikilerek, olası karışıklıklar önlenmeye çalışılmıştır. Belli bir süre sonra, parkın üstü de kapatılarak malzemelerin yağışlardan etkilenmemeleri sağlanmıştır. Vatandaş kendi alanına istediği malzemelerini koyabilmektedir.

- Köy içerisinde değişik yerlere toplam 15 adet çöp konteynırı konularak, çevre kirliliği önlenmiştir,
- Cadde ve sokaklar isimlendirilerek yeniden düzenlenmiş ve yön levhaları yerleştirilmiştir,
- Bir adet otobüs durağı yaptırılarak, köy meydanına yerleştirilmiştir,
- Bakımsızlık nedeniyle kullanılmayan ve atıl durumda bulunan köy havuzu onarılarak, sulama amaçlı olarak yeniden düzenlenmiş ve üzeri tel kafesle kapatılmıştır,
- Köyün yolları genişletilerek, asfaltlandırılmıştır.

Köyde yukarıda sayılan ve genellikle inşaat işlerini kapsayan çalışmalar haricinde, bilgilendirme ve bilinçlendirme toplantıları, çeşitli kurslar vb. uygulamalar da icra edilmiştir. Bunlar da aşağıda sıralanmıştır;

- Sincan İlçe Tarım Müdürlüğü ile koordineli olarak ve tüm köy halkının katılımıyla;
 - Çevre ve doğal hayatın korunması ve fidan dikme konusunda bilinçlendirme,
 - Tarım konusunda bilinçlendirme,
 - Besi hayvancılığı ve hayvancılık konusunda bilinçlendirme,
 - Tarla bitkileri, arıcılık, meyvecilik ve seracılık konusunda bilinçlendirme,
 - Gübreleme, nadas ve ilaçlama konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılmıştır.
- Sincan İlçe Sağlık Müdürlüğü ile koordineli olarak ise;
 - İlk yardım,
 - Temizlik ve hijyen,
 - Köydeki ergen bayanları aile planlaması,
 - Ve sigaranın zararları konularında bilinçlendirme faaliyetleri icra edilmiştir.

- Halk Eğitim Merkezi ile koordineli olarak da;
 - Köydeki bayanlar için dikiş-nakış kursu,
 - Okuma-yazma bilmeyenler için okuma-yazma kursu açılmıştır.

Tüm bunların haricinde; köyde maddi imkanları yetersiz olan aileler imkanlar ölçüsünde desteklenmiş, Atatürk İlke ve Devrimleri ışığında bilinçlendirme toplantıları yapılmış ve trafik konusunda bilgi yarışması gibi etkinlikler de gerçekleştirilmiştir (Sincan İlçe J.K.İlçe Köy Bilgi Dosyası, 2005).

2. BEYPAZARI / SARAY KÖYÜ

a. Saray Köyü

Beypazarı'na bağlı Saray köyü, 700 sene önce Konya bölgesinden göç ederek gelen vatandaşlar tarafından kurulmuştur. Köyde 270 hane mevcuttur. Daimi kalan hane sayısı ise 80 adettir. Diğer hanelere yaz aylarında Ankara'da ikamet eden köy halkı kısa sürelerle gelmektedirler. Köyde mevcut evler genel olarak ahşaptır. Yeni binalar betonarme olarak yapılmıştır.

Köyde 429 kişi (192 erkek, 237 kadın) daimi ikamet etmektedir. Özellikle yaz aylarında okulların tatil olması ile birlikte nüfus 2-3 misli artmaktadır.

Köyün Beypazarı İlçesine uzaklığı 34, Karaşar beldesine ise 5 Km'dir. Yolu asfalttır.

Köy engebeli bir araziye sahip olup, genellikle ormanlıktır. Güneyinde Suvari Çayı geçmektedir. Köye ait aynı isimde bir yaylası mevcut olup, bu yaylada yaklaşık 100 adet yayla evi bulunmaktadır. Köy halkı, yaylayı genellikle mesire yeri olarak kullanmaktadır.

Köyde kamu görevlisi olarak sadece muhtar, imam ve bekçi bulunmakta, başka da kamu görevlisi yoktur.

Halkın büyük bir bölümü yaşlı ve emekli kesimden oluşmaktadır. Bu vatandaşlar geçimlerini emekli maaşlarından ve Ankara'da çalışan çocuklarının yardımı ile sağlamaktadırlar. Diğer vatandaşlar ise hayvancılık ve köy ormanlık bir bölgede olduğundan dolayı, orman işçiliği ile geçimlerini sağlamaktadırlar.

Köyde bir okul binası mevcut olup eğitim verilmemekte, bu bina köy eğitim merkezi olarak kullanılmaktadır. Bundan dolayı öğrenciler servisle 5 Km uzaklıktaki Karaşar beldesindeki okula gitmektedirler.

Ayrıca köyde bir adet cami, bir adet mescit, bir adet köy konağı(bir odası kütüphane olarak kullanılmakta), bir adet imam lojmanı (alt katı sağlık evi), bir adet çamaşırhane ve bir adet de kültür (halk) evi mevcuttur.

Akçaören Köyü'nde olduğu gibi, Saray Köyü de TGDF kapsamında yapılan çalışmalardan dolayı modern bir görünüme kavuşmuş ve köyün adeta çehresi değişmiştir (Köyün eski ve yeni halini gösteren resimler EK-C'dedir) (Beypazarı İlçe J.K.İği Köy Bilgi Dosyası, 2005).

b. Saray Köyünde TGDF Kapsamında Yapılan Uygulamalar

Beypazarı İlçesi'nin Saray Köyü'nde jandarma tarafından TGDF kapsamında yapılan uygulamalar ise, 31 Ekim 2003 tarihinde başlamış, Aralık 2003'de havaların soğumasıyla birlikte çalışmalara bir süre ara verilmiş ve 14 Mart 2004'de tekrar başlanarak 13 Haziran 2004 tarihinde bitirilmiştir. Açılışı ise yine devletin sivil ve askeri kesiminden üst düzey temsilcilerinin katılımıyla 24.10.2004 tarihinde yapılmıştır.

Diğer örnek köylerde olduğu gibi, faaliyetlere başlamadan önce uygulanan prosedür burada da uygulanmıştır. Yani çalışmalara kısmen katılacak veya destek verecek olan diğer kurum temsilcileri ve köyden bazı vatandaşların katılımıyla köy gelişim planı hazırlanarak sorunlar tespit edilmiş ve bu plana göre malzeme ve işçilik ihtiyaçları belirlenmiştir.

Çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarıyla koordineli ve vatandaşların da katılımıyla başlayan ve Haziran 2004'de bitirilen çalışmalar, büyük oranda Akçaören'de yapılanlarla benzerlik arz etmektedir. Bu çalışmalar aşağıda sıralanmıştır;

- Köy konağının bakım ve onarımından sonra, önüne Ulu Önder Atatürk'ün büstü yapılmış,
- Köyün su sorununun giderilmesi için bir adet su deposu yapılmıştır,
- Çevre ve görüntü kirliliğine yol açan 35 terkedilmiş harabe bina yıkılarak 5 ayda enkazı temizlenmiş,
- Görüntü kirliliği yaratan 270 adet evin saç çatısı kiremit rengine boyanmış,
- Köyde yaşayan vatandaşların sağlık sorunlarının tespit ve çözümü için sağlık evi inşa edilerek, sağlık hizmeti verilmiş,
- Köyde çevre ve görüntü kirliliği oluşturarak insan sağlığını tehdit eden katı atıkların atılması için, köyün içine çöp bidonları konulmuş,
- Köy kanalizasyon sistemi yenileme çalışması yapılmış,
- Köy içerisinde bulunan 10 adet bakımsız eski çeşmenin bakım ve onarımları yapılmış,
- Köy çamaşırhanesi yeniden düzenlenerek, tamir edilmiş,
- Kullanılmayan ve bakımsız durumdaki köy okulu onararak, halk eğitim ve aile destek merkezi haline getirilmiş olup, bu merkezde bayanlara biçki, dikiş, nakışlı çorap ve kazak örme, ağaç işlemeciliği ve ahşap bakımı, bayan saç kesimi, el sanatları, okuma yazma kursları ile genel sağlık ve diş sağlığı konusunda bilinçlendirme seminerleri verilmiş,
- Onarım ihtiyacı olan 150 binada tadilat yapılmış, 12 evin dış cephe sıvası tamamlanarak, çevre düzenlemesi yetersiz olan yerlere de 2000 metre çit çekilmiş,
- Terk edilmiş ve harabe durumundaki binalar yıkılarak, yerine 1 adet çocuk parkı ve 3 adet yeşil alan inşa edilmiş,
- Ağaçlandırma faaliyetleri kapsamında, köy girişine 300 adet alyantus ağacından oluşan fidanlık, köy okul bahçesine ve köy içine de toplam 678 adet bodur elma ağacı fidesi dikilmiş,

- Köy içerisinde cadde ve sokaklar isimlendirilerek yeniden düzenlenmiş ve yön levhaları yerleştirilmiş,
- Bir adet otobüs durağı yaptırılarak, köy meydanına yerleştirilmiş,
- Eski ve kullanılmayan köy okulunun bir bölümü marangoz atölyesi olarak düzenlenmiş ve faaliyete başlamış,
- Köy konağının bir odasına kütüphane yapılmış,
- Bir adet futbol sahası yapılmış,
- Köy camisi, köy mescidi, imam lojmanı, köy konağı ve köy eğitim merkezinin dış cephe boyası yapılmış,
- Köy meydanı ve caddelerine 3000 m2 parke taşı döşenerek, ana cadde ve bahçe kenarlarına 2850 m2 taş duvar örülmüş,
- Köy merkezi ile bağlantısı bulunmayan 24 hane için toplam 450 m. yol açılmış,
- Saray köyü ile Karaşar Jandarma Karakol Komutanlığı arasında kalan 5 Km'lik yol asfaltlanmış,
- Mesire alanı yapılmış,
- Köy girişinde bulunan fidanlığın yanına 1 adet dinlenme parkı yapılmış,
- Köyde sıvasız olan evlerin sıvası yapılmış,
- Ve 5 kamyon kapak kereste temin edilerek, bahçe çevrelerine çakılması sağlanmıştır.

Akçaören köyünde olduğu gibi Saray köyünde de, yukarıda sayılan ve genellikle inşaat işlerini kapsayan çalışmalar haricinde, çeşitli birimlerle koordineli olarak bilgilendirme ve bilinçlendirme toplantıları, kurslar vb. uygulamalar icra edilmiştir. Bunlar;

- Atatürkçülük ve Atatürkçü Düşünce Sistemi semineri,
- Ağaç işlemeciliği ve ahşap bakım kursu,
- Bayan saç kesim kursu,
- El sanatları kursu,
- Nakışlı çorap ve kazak örme kursu,
- Çevrenin ve doğal hayatın korunması konusunda bilgilendirme,
- Okuma-Yazma kursu,

- Genel sağlık ve diş sağlığı konusunda bilinçlendirme,
- Aile planlaması ile ilgili olarak bilgilendirme çalışmaları icra edilmiştir.

Köyde bulunan sağlık evine halen her hafta Beypazarı İlçesi'nden bir doktor gelerek, ihtiyacı olanları muayene etmekte ve gerekirse ilaç yazmaktadır (Beypazarı İlçe J.K.ılığı Köy Bilgi Dosyası, 2005).

Yapılan faaliyetlere bakıldığında, iki köyde de hemen hemen aynı işlerin yapılmış olduğu görülebilir. Bunun sebebi, çoğu Anadolu köyümüzün benzer sorunları olduğundandır. Altyapının yetersizliği, çevrenin kirliliği ve düzensizliği, eski ve yıkık yapıların çokluğu vb. sorunlar köylerimizin içinde bulunduğu ortak sorunlardır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN VATANDAŞLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ANALİZİ

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Bu araştırmanın amacı, jandarma tarafından halkla ilişkiler kapsamında icra edilen TGDF'nin vatandaşlar üzerindeki etkilerini, vatandaşların bu uygulamalar hakkındaki duygu ve düşüncelerini ortaya koymak ve bu faaliyetlerin jandarmanın halkla ilişkilerine katkılarını öğrenmektir.

Son yıllarda halkla ilişkilerin öneminin giderek artmaya başlamasının sonucu olarak, artık görevi gereği halkla temas mecburiyeti bulunan tüm kurum ve kuruluşlar, bunu geliştirmenin ve daha da ileri götürmenin çarelerini aramaya başlamışlardır. Bu hususa yeterli ilgiyi ve dikkati vermeyenlerin uzun vadede görevlerini istenilen seviyede yerine getiremeyecekleri ve sonuçta başarısız olacakları aşîkardır.

Halk, kendine yakın ve değer verildiğini hissettiği, sorunlarını rahatlıkla iletebildiği ve iletişim kurabildiği, kısaca çekinmeden başvurabildiği kurum ve kuruluşlara görevlerini başarılı bir şekilde yerine getirmeleri için yardım ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyecektir.

Emniyet ve asayiş hizmetlerinin başarılı bir şekilde yerine getirilmesi, toplumda güven ve huzurun sağlanması hususlarındaki görevlerini icra ederken halkın yardım ve desteğine mutlaka ihtiyaç duyan jandarma için bu açıdan Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri, halka yakın olmanın ve halkla bütünleşmenin önemli bir ögesini teşkil etmektedir.

Bu çalışmada elde edilecek bulgular ile, 1990'lı yıllarda ülkemizde uygulanmaya başlanan TGDF'nin, özellikle jandarmanın halkla ilişkilerine etkileri, vatandaşların bu uygulamalar ile ilgili duygu ve düşünceleri

değerlendirilecektir. Ayrıca çalışmanın, bundan sonra yapılacak benzer araştırmalar için kaynak oluşturması da düşünülmektedir.

2. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

Araştırmada, Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin etkisi hususunda iki temel hipoteze cevap aranmıştır. **Bunlardan birincisi;**

Ho: Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin jandarmanın halkla ilişkilerine pozitif etkisi vardır.

H₁: Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin jandarmanın halkla ilişkilerine pozitif etkisi yoktur.

İkincisi ise;

Ho: Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin halk üzerinde olumlu bir etkisi vardır.

H₁: Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin halk üzerinde olumlu bir etkisi yoktur.

3. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI VE SINIRLILIKLARI

Araştırmada, TGDF'nin vatandaşlar üzerindeki etkilerini ve bu uygulamaların jandarmanın halkla ilişkilerine katkılarını ölçebilmek amacıyla, Ankara İline bağlı ve örnek köy kapsamında bu faaliyetlerin yapıldığı Beypazarı / Saray ve Sincan / Akçaören Köylerindeki vatandaşlara bir anket uygulanmıştır.

Araştırma için bu köylerin seçilmesinin sebebi; söz konusu köylerin Ankara İli sınırları içerisinde ve ulaşım yönünden yakın olmalarından dolayıdır. İki köy seçilmesinin sebebi ise, tek köyde örneklem için yeterli sayının bulunmamasıdır.

Bundan sonra yapılacak benzer çalışmalarda, uygulamaların yapılmadığı bir köydeki vatandaşların bu faaliyetlere bakışını öğrenmek için de anket uygulanabilir. Veya uygulamaların yapılacağı bir köyde, vatandaşlar üzerindeki etkileri ve jandarmanın halkla ilişkilerine katkılarını görmek için çalışmaların hem öncesinde hem de sonrasında buna benzer bir anket uygulanarak sonuçları karşılaştırılabilir.

Bu çalışmada, sadece jandarmanın yaptığı TGDF ele alınmış, diğer kuvvetler tarafından icra edilen benzer uygulamalara kapsam genişliğinden ve zaman sınırlamasından dolayı değinilmemiştir.

Ayrıca anketi cevaplayan 67 vatandaşın demografik özelliklerinin çok büyük oranda benzerlik arzemesinden dolayı, (cinsiyet olarak; 52 erkek 15 kadın, medeni durum olarak; 11 bekar ve dul 56 evli, yaş olarak; 58 kişi 41 yaş ve üstü, aylık gelir olarak; 41 kişi 301-500 YTL arası, eğitim durumu olarak 39 kişi ilkokul mezunu ve yapılan iş olarak ise; 22 kişi emekli 22 kişi çiftçi) sorulara verilen cevapların demografik özelliklere göre analizi yapılmamıştır.

Diğer ülkelerde buna benzer uygulamaların olup olmadığını öğrenmek için yapılan araştırmalarda ise, herhangi bir bulguya ulaşılamamıştır.

4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın ilk aşaması olarak hazırlanan anket formu, TGDF'nin icra edildiği Beypazarı / Saray ve Sincan / Akçaören köylerinde yaşayan ve anketi cevaplayabilecek eğitim seviyesindeki tüm vatandaşlara uygulanmıştır. Saray Köyünde 30 ve Akçaören Köyünde 37 olmak üzere toplam 67 kişiye anket uygulanmıştır.

Hazırlanan anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların yaşının, cinsiyetinin, medeni durumunun, eğitim seviyesinin, yaptıkları işin ve aylık gelirlerinin araştırıldığı demografik sorular sorulmuştur.

İkinci bölümde, TGDF'nin vatandaşlar üzerindeki çevresel, sosyolojik ve psikolojik etkilerini belirten 24 ayrı cümle verilmiştir. Bu bölümde verilen cümlelere vatandaşların görüşlerini beş ayrı seçenek çerçevesinde (Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum) belirtmeleri istenmiştir. Bu bölümdeki bazı cümleler, TGDF'nin jandarmanın halkla ilişkilerine etkisini anlamaya yönelik olarak hazırlanmıştır.

İkinci bölüm için verilen yanıtlar beşli Likert ölçeği kullanılarak değerlendirilmiştir. Seçeneklere olumsuz yanıtlardan başlayarak olumlu yanıtlara doğru 1'den başlayarak 5'e kadar puanlar verilmiştir. (Kesinlikle Katılmıyorum 1, Katılmıyorum 2, Kararsızım 3, Katılıyorum 4, Kesinlikle Katılıyorum 5). Elde edilen veriler SPSS (Statistical Programme for Social Sciences) programına girilerek, bar diagramları ve frekans dağılımları çıkarılarak analiz edilmiştir. Analiz bulguları, her soruya bir sayfa ayrılarak açıklanmıştır. Bulgularda, Kesinlikle Katılmıyorum ve Katılmıyorum seçenekleri olumsuz; Katılıyorum ve Kesinlikle Katılıyorum seçenekleri ise olumlu olarak birlikte değerlendirilmiştir.

Üçüncü bölümde ise, vatandaşların en çok tercih ettikleri veya etmedikleri faaliyetlerin ve varsa bunların haricinde ilave etmek istedikleri hususların araştırıldığı beş adet açık uçlu soru sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplar tek tek incelenerek yorumlanmıştır.

5. ANKETİ CEVAPLAYAN VATANDAŞLARIN GENEL ÖZELLİKLERİ

Ankete katılan 67 köylü vatandaşın 52'si yani %77,6'sı erkek, geri kalan 15 kişi yani %22,4'ü ise kadındır. Katılımcılardan 56'sı (%83,6) evli, 3'ü (%4,5) bekar, 8'i (%11,9) ise duldur. Diğer özellikler ise;

Yaş profiline bakıldığında, yaşlı kesimin büyük bir çoğunlukta olduğu dikkati çekmektedir. Toplam 67 katılımcıdan 58'i (%86,5) 41 yaş ve üstü iken, sadece 9 (%13,5) kişi bu yaşın altındadır. Bu da, köylerimizde yaşayan vatandaşlarımızın genellikle orta yaş ve üstü olduğunu göstermektedir. Köyde geçimini sağlayacak işi olmayan genç nüfus, iş bulma ümidiyle

özellikle büyük şehirlere göç etmiştir. Yapılan görüşmelerde; çalışma amacıyla çok sayıda gencin Ankara İline gittikleri, bunların yazın tatil amaçlı köye geldikleri ve halen bir çoğunun anne ve babasının köyde ikamet ettikleri öğrenilmiştir. Bundan dolayı yaz aylarında köyler biraz kalabalıklaşmaktadır.

Tablo-3: Katılımcı Profillerinin Sayısal ve Yüzdesel Dağılımı

YAŞ			CİNSİYET		
	Sayı	Yüzde %		Sayı	Yüzde %
20 yaş ve altı	2	% 3	Erkek	52	% 77,6
21-30 yaş arası	6	% 9	Kadın	15	% 22,4
31-40 yaş arası	1	% 1,5	Toplam	67	% 100,0
41 yaş ve üstü	58	% 86,5	MEDENİ DURUM		
Toplam	67	% 100,0		Sayı	Yüzde %
AYLIK GELİR			Evli	56	% 83,6
	Sayı	Yüzde %	Bekar	3	% 4,5
150-300 YTL	9	% 13,4	Dul	8	% 11,9
301-500 YTL	41	% 61,2	Toplam	67	% 100,0
501-700 YTL	12	% 17,9	YAPILAN İŞ		
701-900 YTL	2	% 3		Sayı	Yüzde %
901 YTL üzeri	3	% 4,5	Öğrenci	1	% 1,5
Toplam	67	% 100,0	Emekli	22	% 32,8
EĞİTİM DURUMU			Ev kadını	15	% 22,4
	Sayı	Yüzde %	Memur	4	% 6
Okur yazar değil	4	% 6	Çiftçi	22	% 32,8
Okur yazar	8	% 11,9	İşsiz	2	% 3
İlkokul	39	% 58,2	Diğer	1	% 1,5
Ortaokul	7	% 10,4	Toplam	67	% 100,0
Lise	8	% 11,9	KÖYDE İKAMET DURUMU		
Yüksekokul	1	% 1,5		Sayı	Yüzde %
Toplam	67	% 100,0	1-5 yıl	6	% 9
			6-10 yıl	3	% 4,5
			11-15 yıl	6	% 9
			16-20 yıl	9	% 13,4
			21 yıl ve üzeri	43	% 64,1
			Toplam	67	% 100,0

Yapılan iş incelendiğinde, büyük bir çoğunluğu emekli (22 kişi, %32,8) ve çiftçilerin (22 kişi, %32,8) oluşturduğu görülmektedir. Diğer katılımcılar ise, 1 öğrenci (%1,5), 15 ev kadını (%22,4), 4 memur (%6), 2 işsiz (%3) ve 1 de (%1,5) serbest olmak üzere toplam 23 kişidir.

Aylık gelire bakıldığında, köylü vatandaşların gelirlerinin çok düşük olduğu söylenebilir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunun aylık geliri 301-500 YTL (%61,2) arasındadır. Sadece 5 kişinin (%7,5) 700 YTL ve üstü aylığa sahip olduğu dikkati çekmektedir. Diğer oranlar ise; 9 kişi (%13,4) 150-300 YTL, 12 kişi de (%17,9) 501-700 YTL arası aylık gelir elde etmektedir. Kendi başlarına geçimlerini sağlayamayan vatandaşlar, dışarıda çalışan çocuk veya yakın akrabalarından yardım aldıklarını beyan etmektedirler.

Eğitim durumuna bakıldığında ise, seviyenin çok düşük olduğu görülmektedir. Sadece 1 kişinin (%1,5) yüksekokul mezunu olması gerçekten dikkat çekicidir. Katılımcılardan 8'i (%11,9) lise, 7'si (%10,4) ortaokul, 39'u (%58,2) ilkokul mezunu iken, 8'i (%11,9) okur-yazar, 4'ü (%6) ise okur-yazar değil durumundadırlar. Okuma-yazması olmayan vatandaşlara anketler başkaları tarafından okutularak doldurulmuştur.

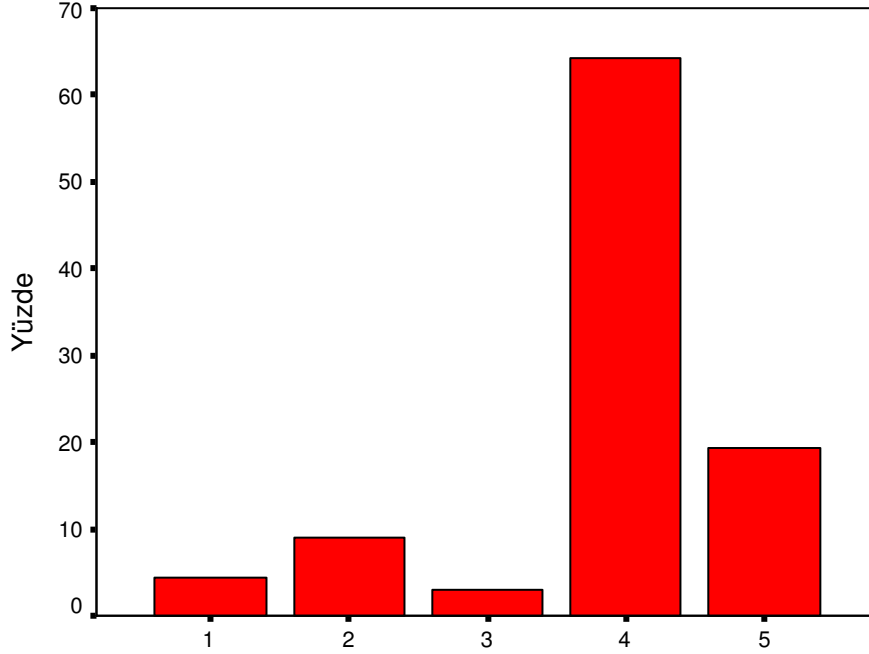
Son olarak köyde ikamet durumu incelendiğinde ise, %64,1 gibi bir çoğunluğu oluşturan 43 kişi, 21 yıl ve üzerinde köyde ikamet etmektedir. Dolayısıyla katılımcıların büyük bir kısmı, köyün eski ve yeni hali arasındaki kıyaslamayı yapabilecek durumdadır. Geriye kalan toplam 24 kişi (%35,9), 21 yılın altında olmak üzere, değişik yıl aralıklarında köyde ikamet etmişlerdir.

6. ÇALIŞMADA ELDE EDİLEN BULGULAR

Likert tipi ölçeğe uygun olarak hazırlanan 24 cümleye, anketi cevaplayan vatandaşların hangi derecede katıldıkları veya katılmadıkları, cümleler önce tek tek, daha sonra ise her bir boyut için toplam etkiler ele alınarak, bar diagramları ve frekans dağılımları yardımıyla aşağıda gösterilmiştir. Ayrıca açık uçlu sorulara verilen cevaplar da alt alta yazılarak, genel bir değerlendirmeye tabi tutulmuş ve yorumlanmıştır.

a. Çevresel Etkiler

Soru-1: Bu faaliyetler, parkların ve yeşil alanların artmasını sağladı.

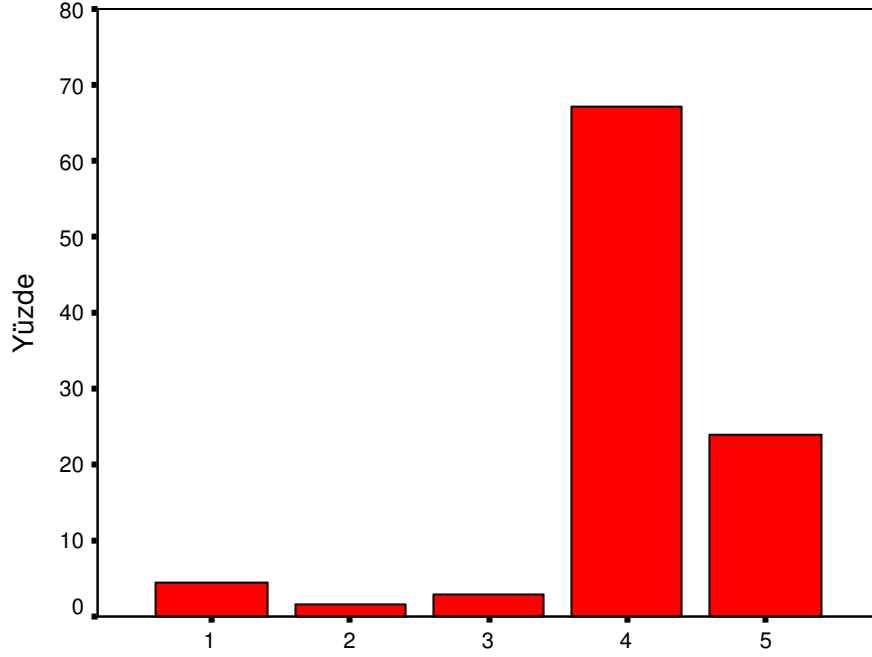
Şekil-1: Çevresel Etkiler Soru 1, Bar Diyagramı

Tablo-4: Çevresel Etkiler Soru 1, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,5	4,5	4,5
Katılmıyorum	6	9,0	9,0	13,4
Kararsızım	2	3,0	3,0	16,4
Katılıyorum	43	64,2	64,2	80,6
Kesinlikle Katılıyorum	13	19,4	19,4	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Bu soruya verilen %83,6 oranındaki olumlu cevap, faaliyetlerin köylerde parkların ve yeşil alanların artmasını sağladığını göstermektedir. Bunun bir sebebi de, jandarma tarafından Eylül 2002 tarihinden itibaren yurt genelinde başlatılan ağaçlandırma seferberliğinin, araştırmanın yapıldığı bu köylerde de özellikle temizlenen bazı eski yapıların yerine ağaç dikilmesi suretiyle uygulanmasıdır.

Soru-2: Eski ve yıkık evlerin temizlenmesiyle kullanılabilir alanlar arttı.

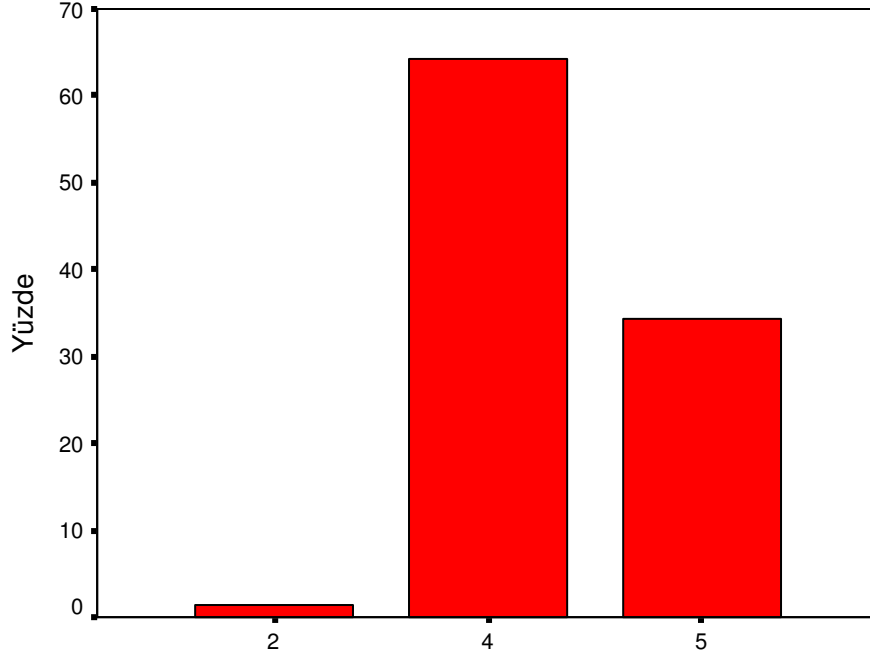
Şekil-2: Çevresel Etkiler Soru 2, Bar Diyagramı

Tablo-5: Çevresel Etkiler Soru 2, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,5	4,5	4,5
Katılmıyorum	1	1,5	1,5	6,0
Kararsızım	2	3,0	3,0	9,0
Katılıyorum	45	67,1	67,1	76,1
Kesinlikle Katılıyorum	16	23,9	23,9	100
Toplam	67	100,0	100,0	

Bu soru birinci soruyla bağlantılı olduğundan, oranları da birbirlerine yakın çıkmıştır. Çünkü yıkılan ve temizlenen bazı eski evlerin yerine parklar yapılmış ve değişik cinslerde ağaçlar dikilmiştir. Verilen %91 oranındaki olumlu cevapla vatandaşlar, eski ve yıkık yapıların temizlenmesiyle kullanabilecekleri alanların arttığını düşünmektedirler. Bazı kişilerin ise, temizlenen bu evlerin yerine kendi ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde sebze ettikleri görülmüştür.

Soru-3: Artık herkes çöp konusunda nasıl hareket edeceğini öğrendiği için, köyün temizliğinde belirgin bir düzelme oldu.

Şekil-3: Çevresel Etkiler Soru 3, Bar Diyagramı

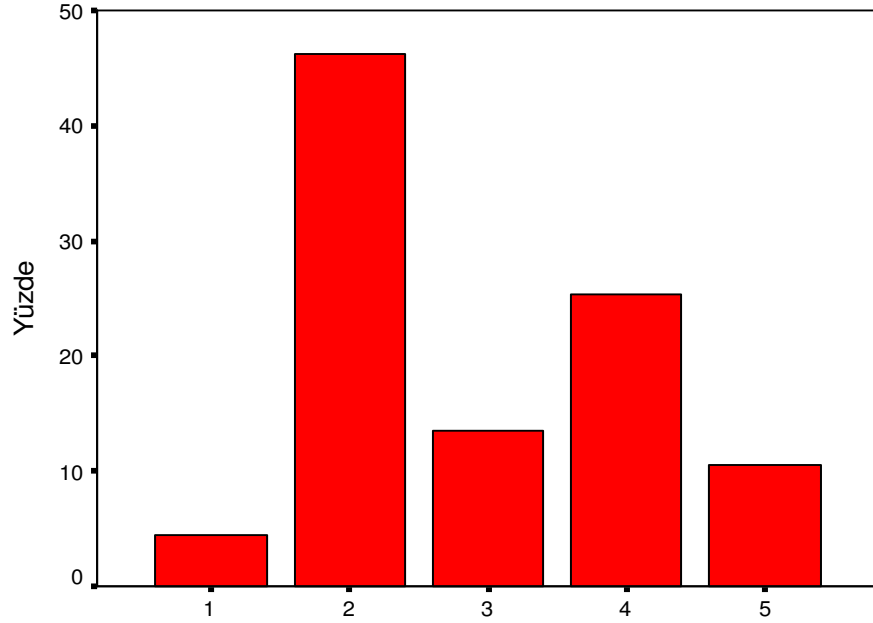
Tablo-6: Çevresel Etkiler Soru 3, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılmıyorum	1	1,5	1,5	1,5
Katılıyorum	43	64,2	64,2	65,7
Kesinlikle Katılıyorum	23	34,3	34,3	100
Toplam	67	100,0	100,0	

Ankete katılan vatandaşlardan %98,5'i bu soruya olumlu cevap vererek, faaliyetlerin köylüyü çöp konusunda nasıl hareket etmesi gerektiği hususunda bilinçlendirdiğini ve köy temizliğinde bu sayede belirgin bir düzelme olduğunu belirtmektedirler.

Uygulamalar kapsamında, sokaklara çöp bidonlarının konularak vatandaşların çöplerini artık eskisi gibi gelişigüzel herhangi bir yere değil de, bu bidonlara dökmelerinin de bu soruya olumlu cevap vermede etkili olduğu değerlendirilmektedir.

Soru-4: Köyün kanalizasyon şebekesi gelişt.

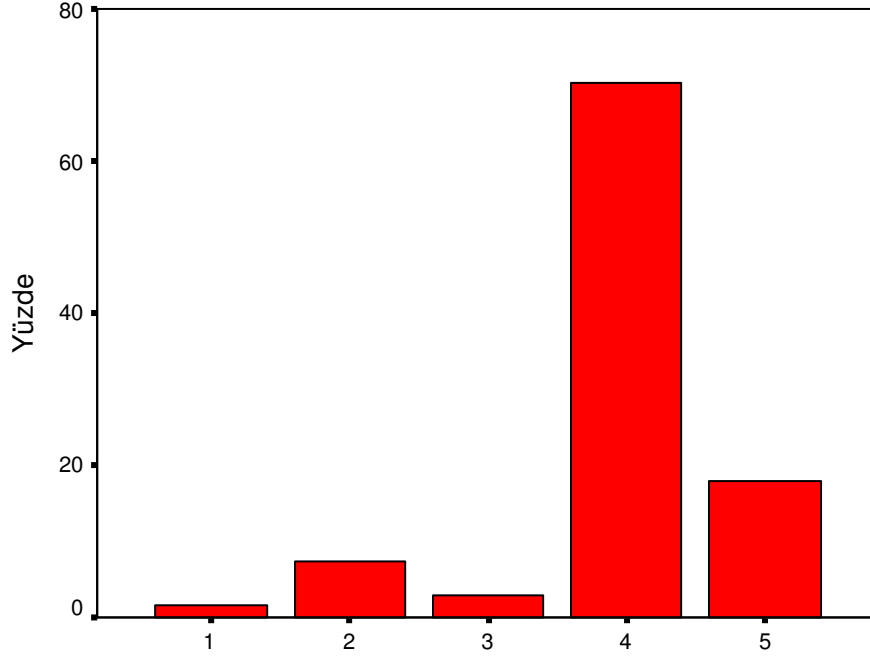
Şekil-4: Çevresel Etkiler Soru 4, Bar Diyagramı

Tablo-7: Çevresel Etkiler Soru 4, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,5	4,5	4,5
Katılmıyorum	31	46,3	46,3	50,7
Kararsızım	9	13,4	13,4	64,2
Katılıyorum	17	25,4	25,4	89,6
Kesinlikle Katılıyorum	7	10,4	10,4	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Köylerde yapılan çalışmalarından söz ederken, her iki köyde de kanalizasyon konusunda çalışmalar yapıldığı belirtilmişti. Fakat bu soruda %50,7 oranında çıkan olumsuz yaklaşımın, bazı vatandaşların bu çalışmaları yetersiz görmelerinden kaynaklandığını söylemek mümkündür. Ayrıca bazı evlerin köyden kopuk olması ve buralara kanalizasyon şebekesinin götürülmesi zaman, iş gücü ve maddi olanakların yetersizliğinden mümkün olmaması da, olumsuz cevapların verilmesinde etkili olmuştur. Bu konudaki %13,4 oranındaki kararsızlar, yapılan değerlendirmeleri haklı çıkarmaktadır. Ayrıca %35,8 oranındaki kesim ise soruya olumlu cevap vererek, bu hususta memnun olduğunu göstermiştir.

Soru-5: Yolları düzeldi.

Şekil-5: Çevresel Etkiler Soru 5, Bar Diyagramı

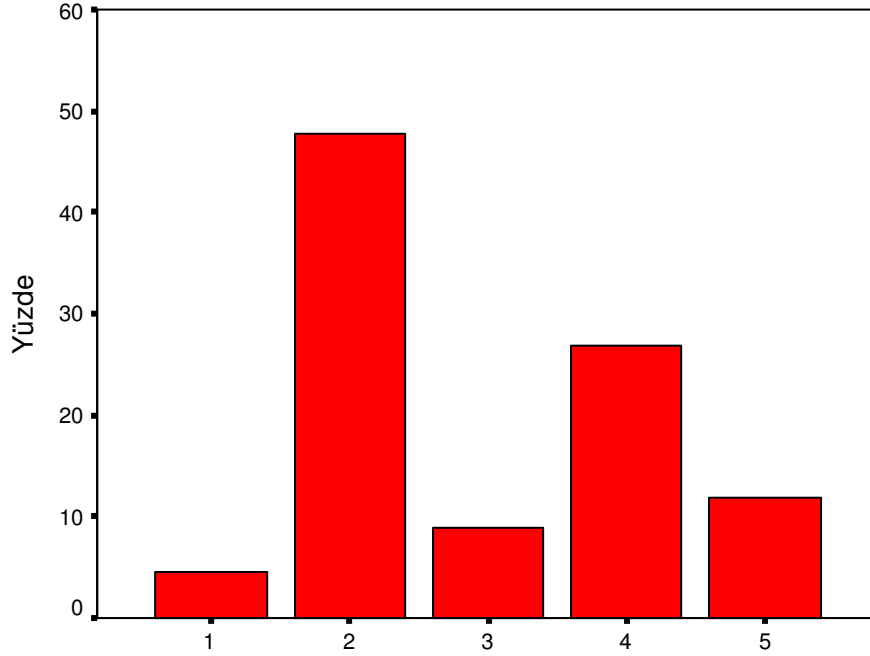
Tablo-8: Çevresel Etkiler Soru 5, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,5	1,5	1,5
Katılmıyorum	5	7,5	7,5	9,0
Kararsızım	2	3,0	3,0	11,9
Katılıyorum	47	70,1	70,1	82,1
Kesinlikle Katılıyorum	12	17,9	17,9	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Ankete katılan toplam 67 kişiden 59'unun (%88) bu soruya olumlu cevap verdikleri görülmektedir.

Akçaören Köyünü İstanbul yoluna bağlayan yol ve köy içerisindeki yolların düzeltilerek asfaltlandırılması ve aynı şekilde, Saray Köyünü Karaşar Beldesine bağlayan yolda da aynı çalışmaların yapılmış olması, halkı büyük oranda memnun ettiği söylenebilir.

Soru-6: Su şebekesi kuruldu.

Şekil-6: Çevresel Etkiler Soru 6, Bar Diyagramı

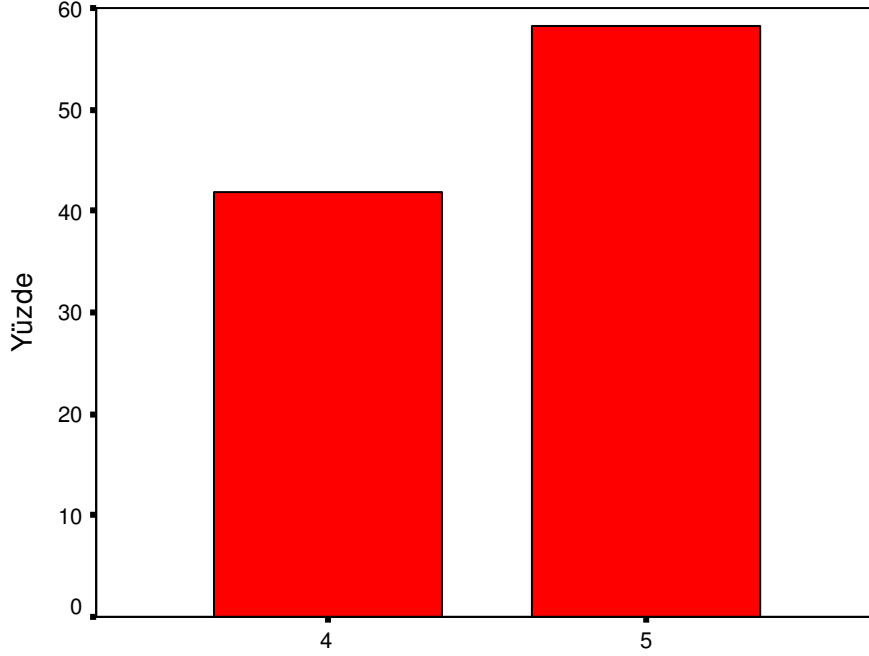
Tablo-9: Çevresel Etkiler Soru 6, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	4,5	4,5	4,5
Katılmıyorum	32	47,8	47,8	52,2
Kararsızım	6	9,0	9,0	61,2
Katılıyorum	18	26,9	26,9	88,1
Kesinlikle Katılıyorum	8	11,9	11,9	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Bu soruya verilen cevapların oranları, dördüncü yani kanalizasyon ile ilgili soruya verilen cevapların oranları ile benzer dağılım göstermektedir. Yani %52,2 olumsuz, %9 kararsız ve %38,8 ise olumlu.

Bunun sebebi de benzer şekilde açıklanabilir. Yani; bazı evlere köyün biraz dışında ve dağınık olduklarından bu hizmetin götürülememesi ve bazı vatandaşların da çalışmaları yetersiz görmesinden dolayı, bu konuda ağırlıklı olarak olumsuz yaklaşım sergilenmiştir. Ayrıca, vatandaşların köyün geneline yapılan hizmetlerden ziyade bireyci bir yaklaşımla kendilerine yapılanları daha çok önemsemeleri dikkati çekmektedir.

Soru-7: Genel olarak köyün görünümü olumlu yönde çok değişti.

Şekil-7: Çevresel Etkiler Soru 7, Bar Diyagramı

Tablo-10: Çevresel Etkiler Soru 7, Frekans ve Yüzde Dağılımı

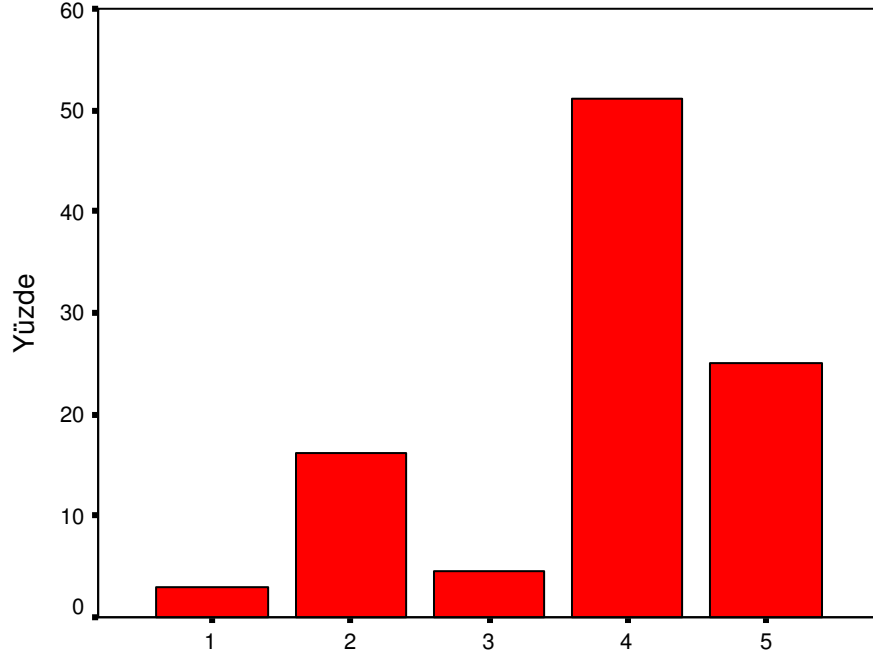
Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılıyorum	28	41,8	41,8	41,8
Kesinlikle Katılıyorum	39	58,2	58,2	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Vatandaşların hepsi, yani %100'ü köylerinin görünümünün olumlu yönde çok değiştiğini belirtmişlerdir.

Bunun değişik sebepleri olmakla beraber, en önemli sebebinin; özellikle eski ve yıkık yapıların temizlenip köyün dışına atılmasıyla görüntü kirliliğinin ortadan kalkması ve evlerin çatılarının yapılarak dış cephe boya ve badana ihtiyaçlarının giderilmesi olduğu söylenebilir.

Diğer sebepler ise; yolların genişletilerek asfaltlanması, çöp bidonlarının kullanılmaya başlanması ve çocuk parklarının yapılması gibi faaliyetleri sayabiliriz.

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin vatandaşlar üzerindeki çevresel etkilerini bir bütün olarak ele aldığımızda ise, karşımıza aşağıdaki sonuçlar çıkmaktadır;

Şekil-8: Çevresel Etkiler Toplamı, Bar Diyagramı

Tablo-11: Çevresel Etkiler Toplamı, Frekans ve Yüzde Dağılımı

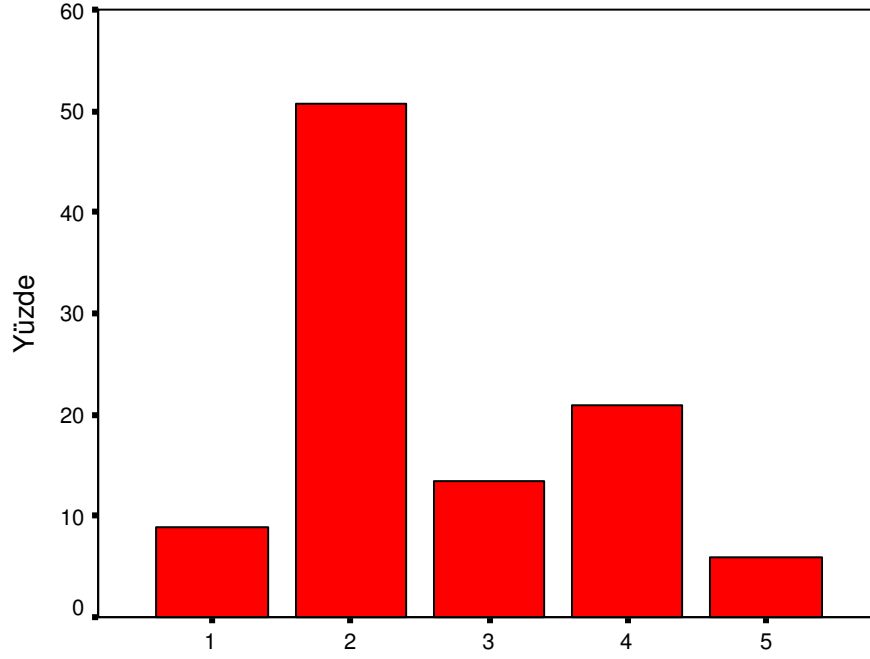
Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	14	3,0	3,0	3,0
Katılmıyorum	76	16,2	16,2	19,2
Kararsızım	21	4,5	4,5	23,7
Katılıyorum	240	51,1	51,1	74,8
Kesinlikle Katılıyorum	118	25,2	25,2	100
Toplam	469	100,0	100,0	

Çevresel etkilere toplam olarak bakıldığında, ankete katılanların %76,3 oranında olumlu cevap vererek, bu hususta genel olarak memnun kaldıklarını söylemek mümkündür.

Yapılan işlerin büyük bir kısmı çevre düzenlemesi ve inşaat türü olduğundan, böyle bir sonucun çıkması gayet doğaldır. Daha önce de belirtildiği gibi, özellikle eski ve yıkık yapıların temizlenerek köy dışına atılması, vatandaşları fazlasıyla memnun etmiştir.

b. Sosyolojik Etkiler

Soru-1: Göç edenlerden dönenler oldu.

Şekil-9: Sosyolojik Etkiler Soru 1, Bar Diyagramı

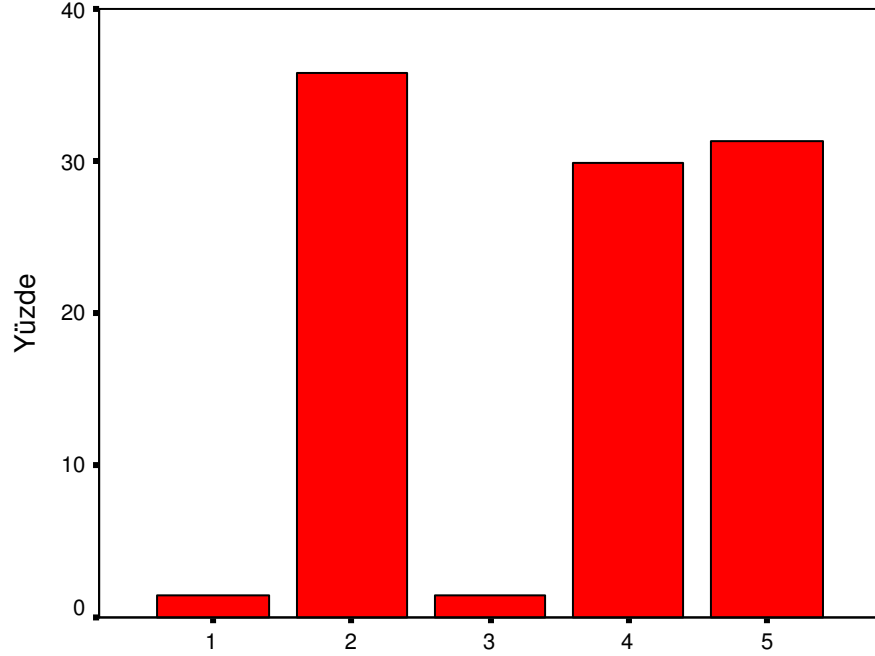
Tablo-12: Sosyolojik Etkiler Soru 1, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	6	9,0	9,0	9,0
Katılmıyorum	34	50,7	50,7	59,7
Kararsızım	9	13,4	13,4	73,1
Katılıyorum	14	20,9	20,9	94,0
Kesinlikle Katılıyorum	4	6,0	6,0	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Sosyolojik etkilerin göç ile ilgili olan birinci sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde, genel olarak olumsuz bir görüş olduğu söylenebilir (%9 Kesinlikle Katılmıyorum, %50,7 Katılmıyorum ve %13,4 Kararsızım).

Köylerde yaptığım görüşmelerde, bu faaliyetlerden sonra her iki köye de birkaç kişinin geri döndüğünü öğrendim. Olumlu cevap verenlerin (%26,9), bu şahısları göz önünde bulundurdukları değerlendirilmektedir. Fakat büyük çoğunluk, geri dönüşlerin bu uygulamalardan kaynaklanmadığını düşünmektedir.

Soru-2: Köye artık yaz aylarında daha çok insan gelmekte.

Şekil-10: Sosyolojik Etkiler Soru 2, Bar Diyagramı

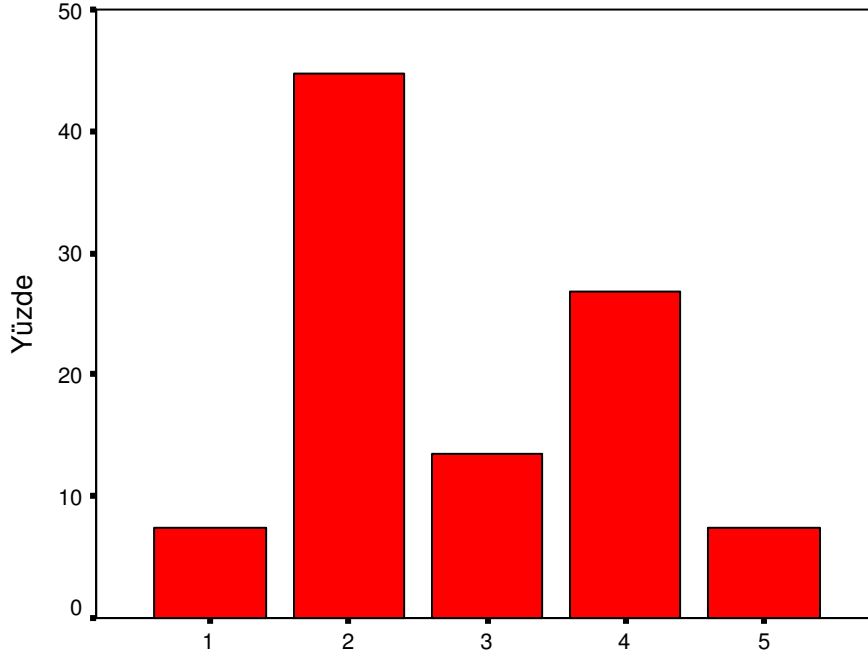
Tablo-13: Sosyolojik Etkiler Soru 2, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,5	1,5	1,5
Katılmıyorum	24	35,8	35,8	37,3
Kararsızım	1	1,5	1,5	38,8
Katılıyorum	20	29,9	29,9	68,7
Kesinlikle Katılıyorum	21	31,3	31,3	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Bu soruya genel olarak %61,2 oranında olumlu cevap verilmesine karşın, %37,3 oranındaki olumsuz görüş de azımsanmayacak seviyededir.

Yine köylerde yapılan görüşmelerde vatandaşlar, özellikle her yaz Saray Köyü'ne çok sayıda insan geldiğini, fakat bu faaliyetlerden sonra daha çok kişi gelmeye başladığını, buna mukabil Akçaören Köyü'nde fazla bir değişiklik olmadığını belirtmişlerdir. Zaten anket formları incelendiğinde, olumsuz cevapların tamamının Akçaören Köyü'ne ait olduğu görülmektedir.

Soru-3: Kültürel faaliyetlerimiz arttı.

Şekil-11: Sosyolojik Etkiler Soru 3, Bar Diyagramı

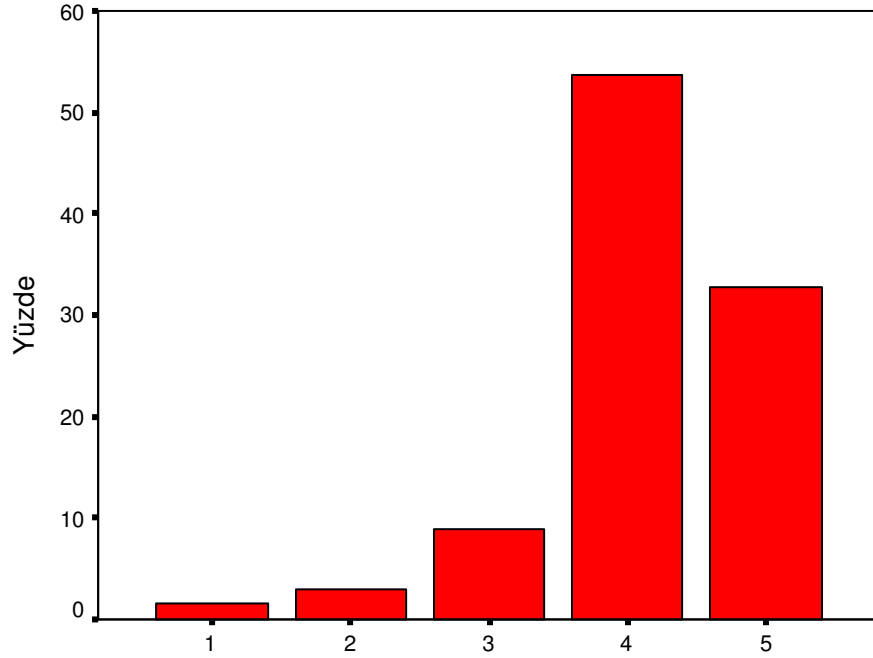
Tablo-14: Sosyolojik Etkiler Soru 3, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	5	7,5	7,5	7,5
Katılmıyorum	30	44,8	44,8	52,2
Kararsızım	9	13,4	13,4	65,7
Katılıyorum	18	26,9	26,9	92,5
Kesinlikle Katılıyorum	5	7,5	7,5	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Verilen cevaplar incelendiğinde, vatandaşların bu konuda farklı düşündükleri (%52,2 olumsuz, %34,4 olumlu ve %13,4 kararsız) görülmektedir.

Çoğunluğun bu konuda olumsuz cevap verdiğini değerlendirerek, uygulamaların genel olarak köylü vatandaşların kültürel faaliyetlerini arttırdığını söylemek pek mümkün değildir. Fakat verilen olumlu cevapları da göz ardı etmemek lazım. Örneğin köylerde yapılan mesire yerleri sayesinde vatandaşlar, bazı devlet temsilcilerini de davet ederek, bu yerlerde festival ve şenlikler düzenlemektedirler.

Soru-4: Halk ile askeri personel arasında sıcak ilişkiler oluştu.

Şekil-12: Sosyolojik Etkiler Soru 4, Bar Diyagramı

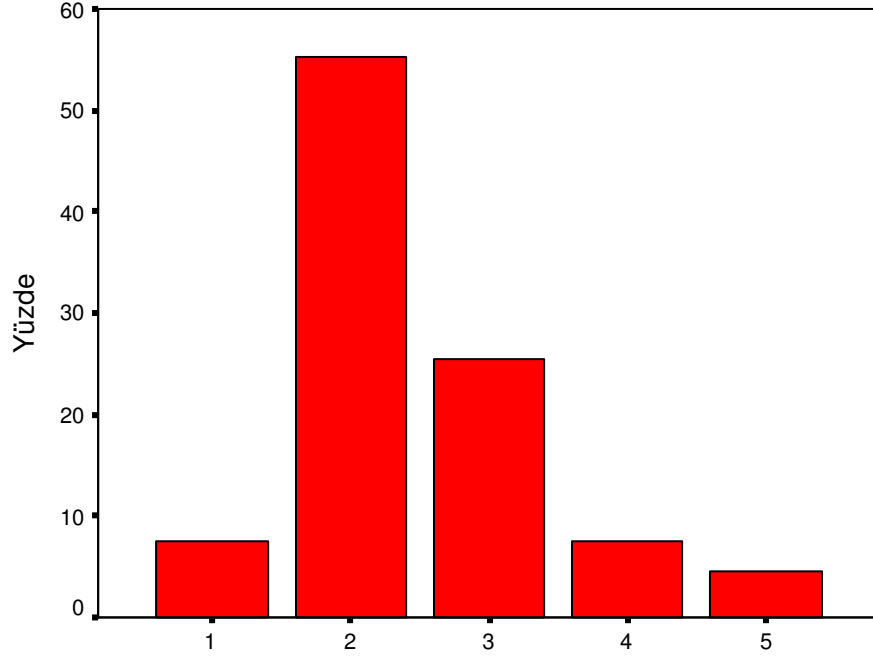
Tablo-15: Sosyolojik Etkiler Soru 4, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,5	1,5	1,5
Katılmıyorum	2	3,0	3,0	4,5
Kararsızım	6	9,0	9,0	13,4
Katılıyorum	36	53,7	53,7	67,2
Kesinlikle Katılıyorum	22	32,8	32,8	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Ankete katılan vatandaşların %86,5'i, bu faaliyetlerin halk ile askeri personel arasında sıcak ilişkiler oluşmasına katkıda bulunduğu kanaatindedir.

Bu sonucun, görevini icra ederken özellikle halk desteğine ihtiyacı olan jandarma için ne kadar önemli olduğu aşikardır. Fakat bu olumlu ilişkilerin kalıcı olabilmesi için devam etmesi gerekmektedir.

Soru-5: Bazı kişilerin meslek sahibi olmalarını sağladı.

Şekil-13: Sosyolojik Etkiler Soru 5, Bar Diyagramı

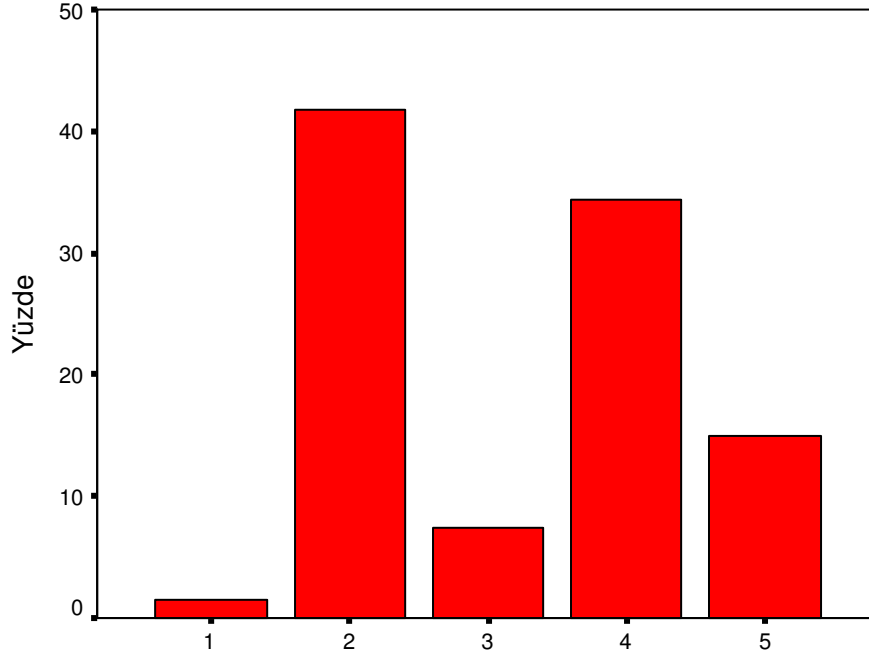
Tablo-16: Sosyolojik Etkiler Soru 5, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	5	7,5	7,5	7,5
Katılmıyorum	37	55,2	55,2	62,7
Kararsızım	17	25,4	25,4	88,1
Katılıyorum	5	7,5	7,5	95,5
Kesinlikle Katılıyorum	3	4,5	4,5	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Verilen cevaplara bakıldığında, vatandaşların %62,7 oranında bu hususta olumsuz düşündükleri görülmektedir. Burada dikkati çeken husus, kararsızların çok fazla (%25,4) olmasıdır.

Yani bu oranlar göz önüne alındığında, özellikle uygulamalar kapsamında icra edilen Meslek Edindirme Kurslarının istenilen hedeflere ulaştığını söylemek mümkün değil.

Soru-6: Halkın sağlık konusunda bilinçlenmesini sağladı.

Şekil-14: Sosyolojik Etkiler Soru 6, Bar Diyagramı

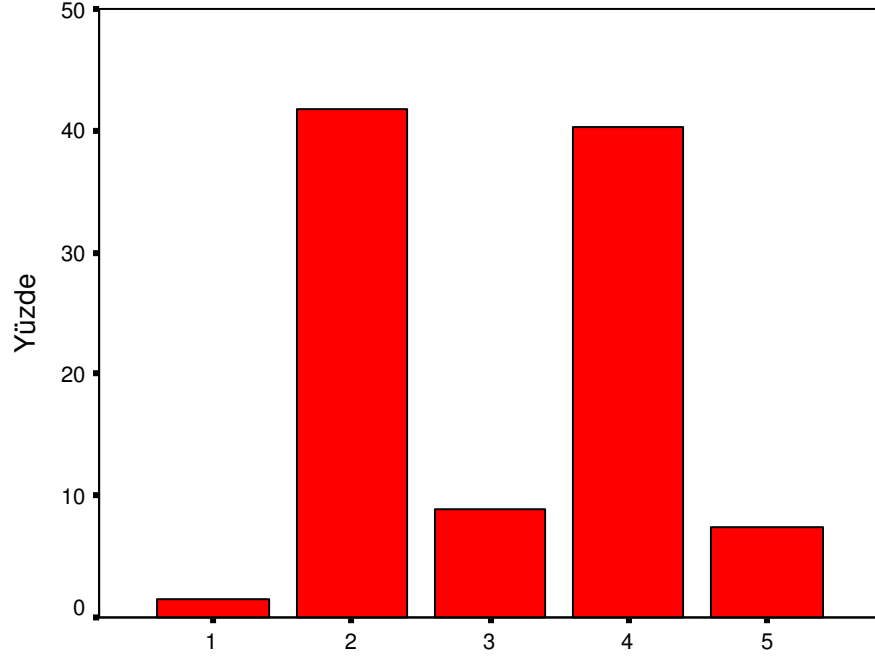
Tablo-17: Sosyolojik Etkiler Soru 6, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,5	1,5	1,5
Katılmıyorum	28	41,8	41,8	43,3
Kararsızım	5	7,5	7,5	50,8
Katılıyorum	23	34,3	34,3	85,1
Kesinlikle Katılıyorum	10	14,9	14,9	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Bu soruya ait frekans ve yüzde değerlerine bakıldığında, olumlu ve olumsuz oranların birbirine çok yakın oldukları dikkati çekmektedir (%43,3 olumsuz, %7,5 kararsız, %49,2 olumlu).

Bu konuda çok farklı sonuçların, bayanlara yönelik olarak yapılan aile planlaması toplantısının ağırlıkta olmasına rağmen anketi çoğunlukla erkeklerin cevaplamış olmasından ve diğer bilgilendirme toplantılarının da birer kez yapılmasından kaynaklandığını söylemek mümkündür. Yani sağlık konusundaki bu bilinçlendirmeler, kimilerine bir şeyler kazandırırken kimilerine ise, verilen cevaplara göre, fazla bir şey katmamıştır.

Soru-7: Önemli konularda aydınlanmamızı sağladı.

Şekil-15: Sosyolojik Etkiler Soru 7, Bar Diyagramı

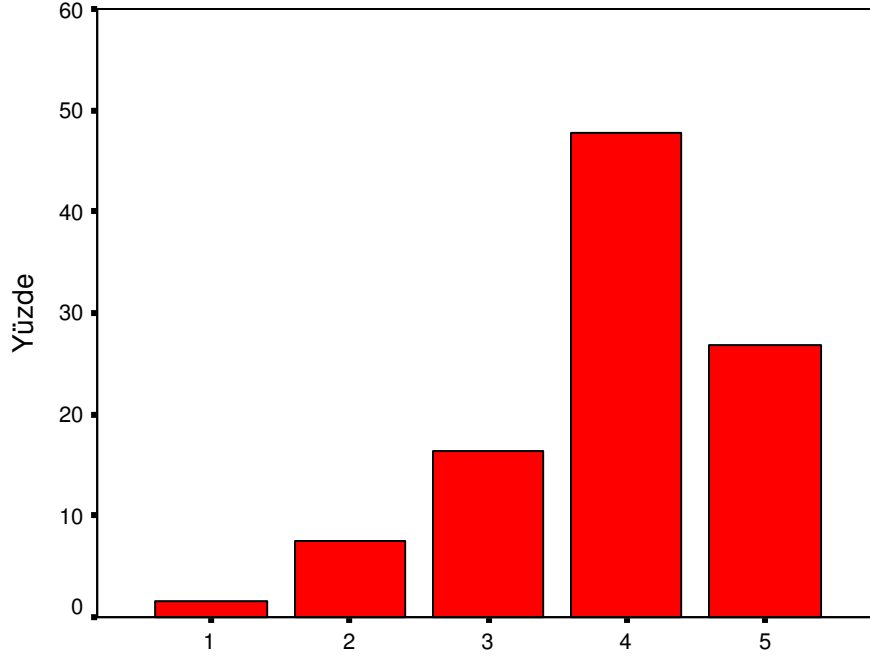
Tablo-18: Sosyolojik Etkiler Soru 7, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,5	1,5	1,5
Katılmıyorum	28	41,8	41,8	43,3
Kararsızım	6	9,0	9,0	52,2
Katılıyorum	27	40,3	40,3	92,5
Kesinlikle Katılıyorum	5	7,5	7,5	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Bu husus, bir önceki ile benzerlik arzettiğinden, oranları da hemen hemen aynı çıkmıştır (%43,3 olumsuz, %9,0 kararsız ve %47,8 olumlu).

Benzer yorumu burada da yapmak mümkündür. Yani bazı vatandaşlar, çeşitli konularda yapılan bilinçlendirme faaliyetlerinden istifade etmişken, diğerlerinin ise yeterince faydalanmadıkları söylenebilir. Veya tüm bu konularda bazı sebeplerden, vatandaşlara yeterince ulaşamadığını söylemek de mümkündür.

Soru-8: Köyümüzde yapılan düğün, sünnet, kutlama gibi etkinliklere askeri ya da mülki yetkilileri daha sık davet etmeye başladık.

Şekil-16: Sosyolojik Etkiler Soru 8, Bar Diyagramı

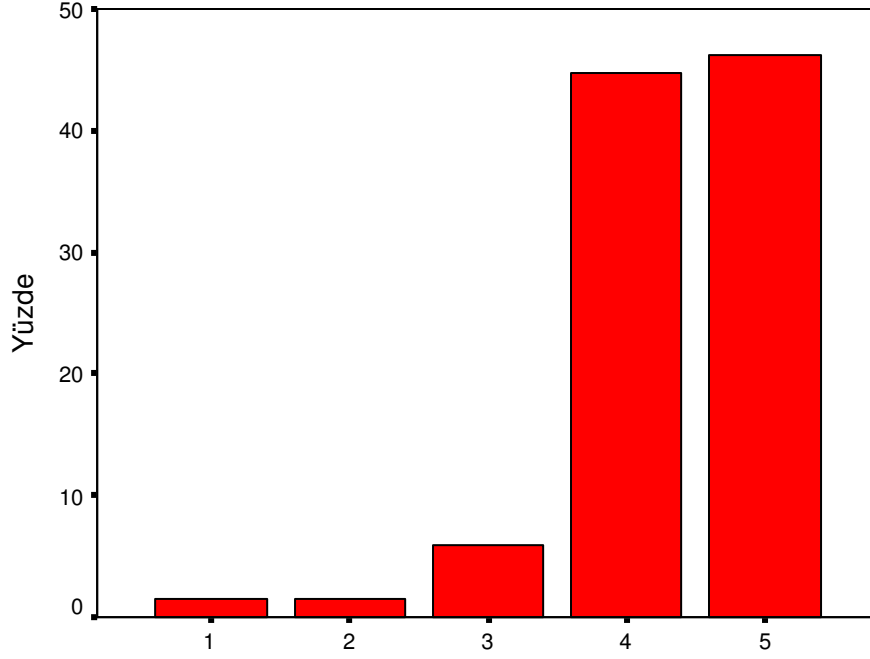
Tablo-19: Sosyolojik Etkiler Soru 8, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,5	1,5	1,5
Katılmıyorum	5	7,5	7,5	9,0
Kararsızım	11	16,4	16,4	25,4
Katılıyorum	32	47,8	47,8	73,1
Kesinlikle Katılıyorum	18	26,9	26,9	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Ankete katılanların büyük çoğunluğu (%74,7), bu hususta olumlu bir yaklaşım göstermiştir.

Bu faaliyetler esnasında geliştirilen halk devlet sıcak diyalogunun, ilkeri zamanlarda da devam ettiği ve halkın devlet temsilcilerini kendilerine çok yakın hissettiklerinden, köylerinde yaptıkları değişik etkinliklere onları da davet ettikleri anlaşılmaktadır.

Soru-9: Jandarmaya ziyaret, çay içme ve hal-hatır sorma amacıyla gidişlerimiz arttı.

şekil-17: Sosyolojik Etkiler Soru 9, Bar Diyagramı

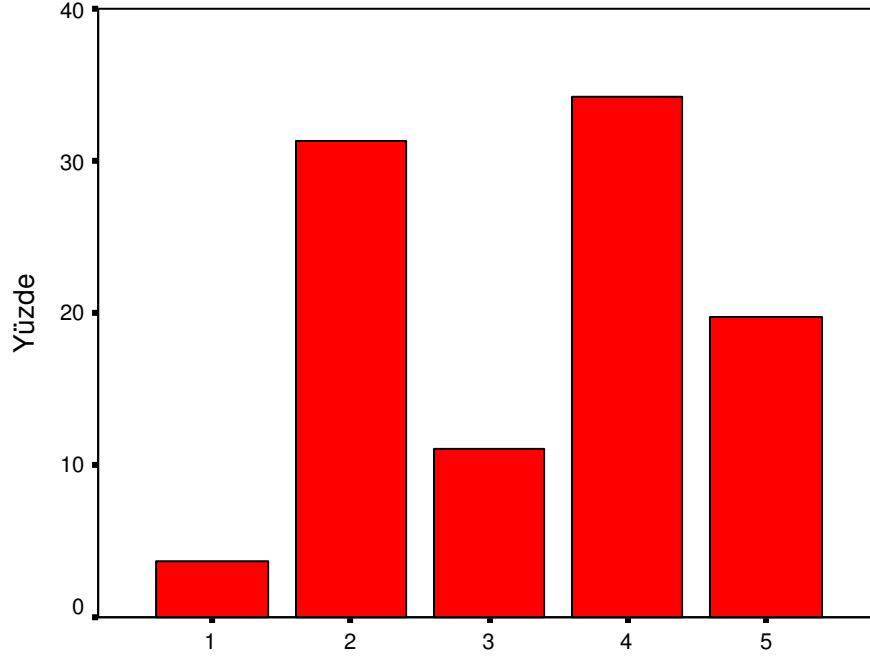
Tablo-20: Sosyolojik Etkiler Soru 9, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,5	1,5	1,5
Katılmıyorum	1	1,5	1,5	3,0
Kararsızım	4	6,0	6,0	9,0
Katılıyorum	30	44,8	44,8	53,7
Kesinlikle Katılıyorum	31	46,3	46,3	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Bu soru, oranlar incelendiğinde, anketin en çok olumlu cevap verilen sorularından birisidir (%91,1).

Vatandaşın, bu faaliyetlerden sonra jandarmayla daha samimi ve yakın bir etkileşim içerisine girdiğı ve çekinmeden her zaman başvurabileceğı bir kurum olarak görmeye başladığı söylenebilir.

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin, vatandaşlar üzerindeki sosyolojik etkileri bir bütün olarak ele alınıp analizi yapıldığında ise, aşağıdaki sonuçlar çıkmaktadır;

Şekil-18: Sosyolojik Etkiler Toplamı, Bar Diyagramı

Tablo-21: Sosyolojik Etkiler Toplamı, Frekans ve Yüzde Dağılımı

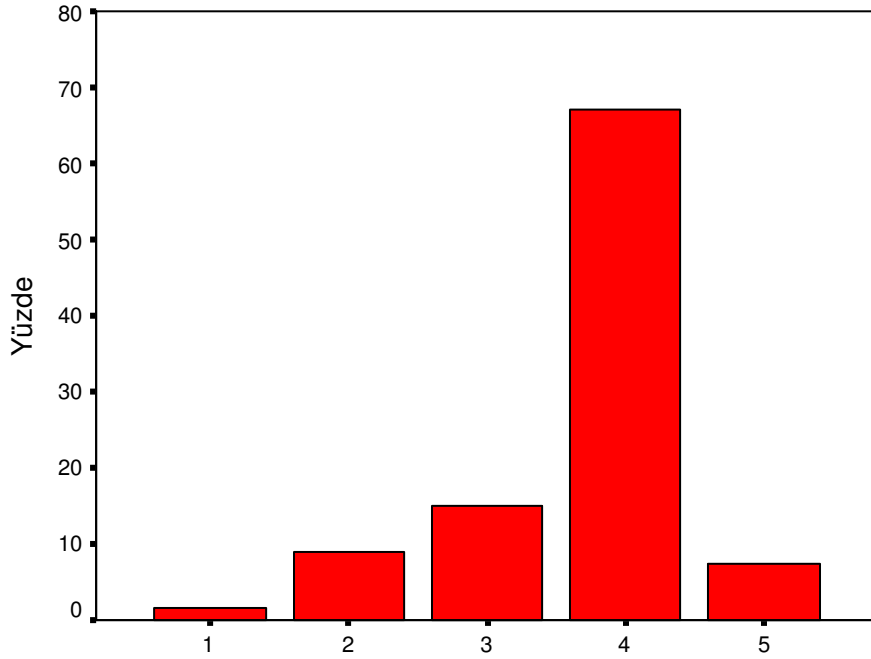
Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	22	3,6	3,6	3,6
Katılmıyorum	189	31,4	31,4	35,0
Kararsızım	67	11,1	11,1	46,1
Katılıyorum	206	34,2	34,2	80,3
Kesinlikle Katılıyorum	119	19,7	19,7	100,0
Toplam	603	100,0	100,0	

Sosyolojik etkilere toplam olarak bakıldığında, %35 oranında olumsuz, %11,1 oranında kararsız ve %53,9 oranında ise olumlu yaklaşımın olduğu görülmektedir.

Vatandaşların sosyolojik etkiler konusunda farklı yaklaşımlar sergilemelerinde, özellikle yapılan bilinçlendirme toplantıları ve meslek edindirme kurslarından bazı kişilerin faydalanmalarına rağmen, bazılarının yeterince faydalanamamış olmalarının etkili olduğu değerlendirilmektedir.

c. Psikolojik Etkiler

Soru-1: Artık devlet birim ve temsilcileriyle daha rahat iletişim kurabiliyoruz.

Şekil-19: Psikolojik Etkiler Soru 1, Bar Diyagramı

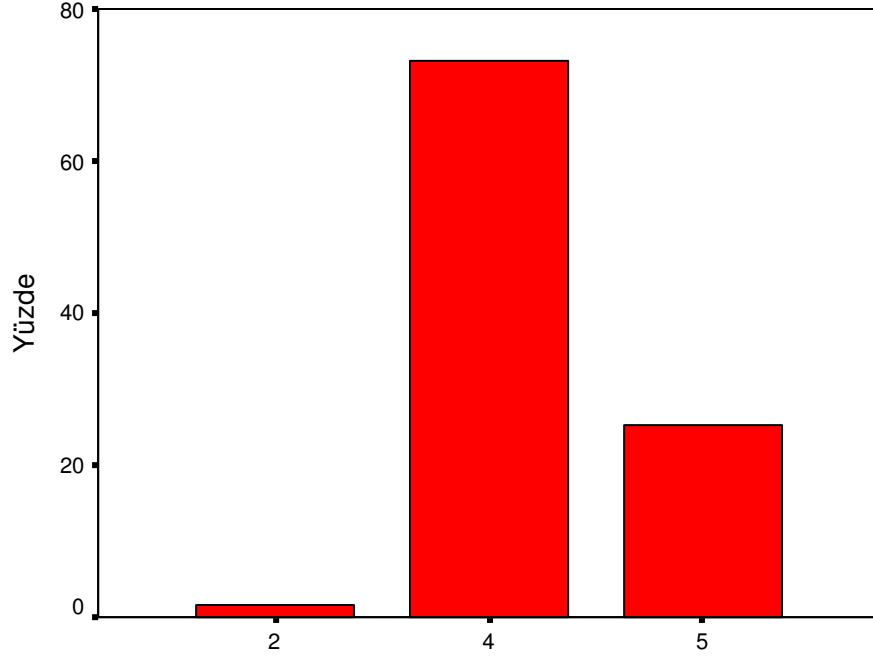
Tablo-22: Psikolojik Etkiler Soru 1, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,5	1,5	1,5
Katılmıyorum	6	9,0	9,0	10,4
Kararsızım	10	14,9	14,9	25,4
Katılıyorum	45	67,2	67,2	92,5
Kesinlikle Katılıyorum	5	7,5	7,5	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Verilen cevaplara bakıldığında, vatandaşların %74,7 oranında ‘Katılıyorum’ veya ‘Kesinlikle Katılıyorum’ dedikleri, yani olumlu cevap verdikleri görülmektedir.

Buna dayanarak, halkın bu faaliyetlerden sonra devlet birim ve temsilcileriyle daha rahat bir şekilde iletişim kurabildikleri söylenebilir.

Soru-2: TSK'nin her zaman halkın yanında olduğunu ve yardıma koştuğunu anladım.

Şekil-20: Psikolojik Etkiler Soru 2, Bar Diyagramı

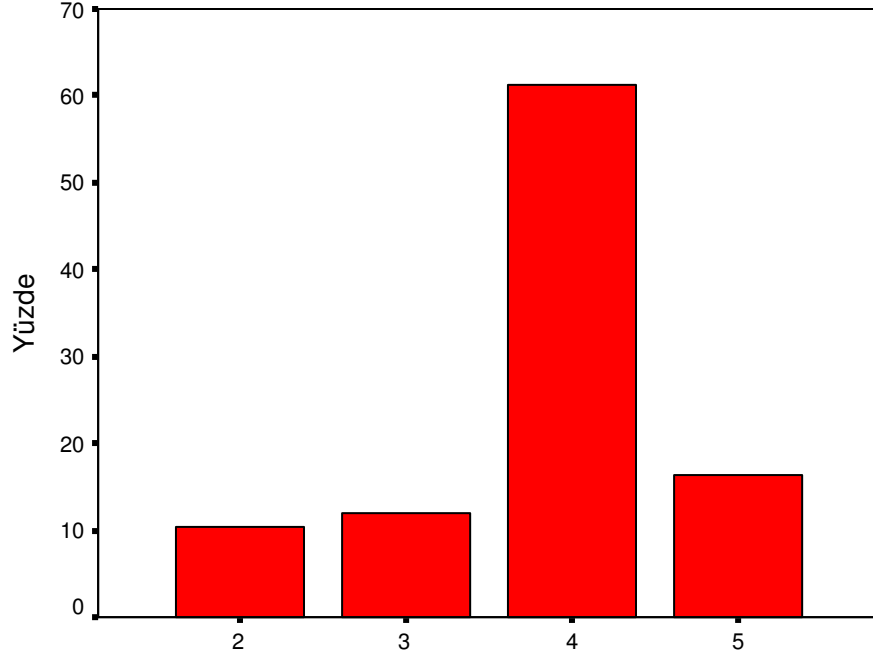
Tablo-23: Psikolojik Etkiler Soru 2, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılmıyorum	1	1,5	1,5	1,5
Katılıyorum	49	73,1	73,1	74,6
Kesinlikle Katılıyorum	17	25,4	25,4	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Ankete katılan toplam 67 kişiden sadece 1 kişi olumsuz cevap vermiş, 66 kişi (%98,5) ise bu hususta olumlu bir yaklaşım sergilemiştir.

Elde edilen oranlar incelendiğinde, halkın en güvendiği kurumların başında gelen TSK'nin bu faaliyetlerle birlikte, vatandaşın güvenini daha çok kazandığını ve bu güveni haklı çıkardığını söylemek mümkündür.

Soru-3: Çocuklar üzerinde olumlu yönde etkisinin olduğunu düşünüyorum.

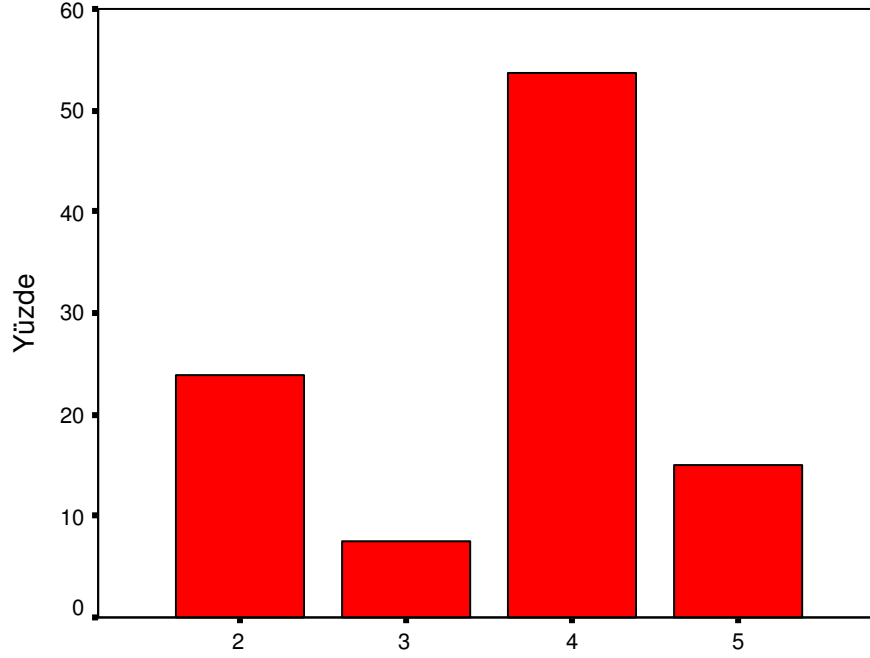
Şekil-21: Psikolojik Etkiler Soru 3, Bar Diyagramı

Tablo-24: Psikolojik Etkiler Soru 3, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılmıyorum	7	10,4	10,4	10,4
Kararsızım	8	11,9	11,9	22,4
Katılıyorum	41	61,2	61,2	83,6
Kesinlikle Katılıyorum	11	16,4	16,4	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Faaliyetlerin çocuklar üzerindeki etkisine ait bu soruda, katılımcılar %77,6 oranında olumlu düşünerek bu fikre katılmışlardır. Geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın, ülkesini ve milletini seven, geleceğe umutla bakan, kurumlarını tanıyan ve güvenen bir düşünceyle büyümesi, ülkemizin bekası açısından son derece önemlidir. Çocuklarımızın bu şekilde yetiştirilmelerine katkıda bulunacak her türlü girişimin desteklenmesi ve sürdürülmesi hayati önem taşımaktadır. İşte TGDF de bu önemli girişimlerden biri olarak değerlendirilebilir. Bu yönden bakıldığında, TGDF'nin bu hususta bir nebze de olsa katkıda bulunduğunu söylemek mümkündür.

Soru-4: Devlet halk kaynaşmasına büyük katkı sağlar.

Şekil-22: Psikolojik Etkiler Soru 4, Bar Diyagramı

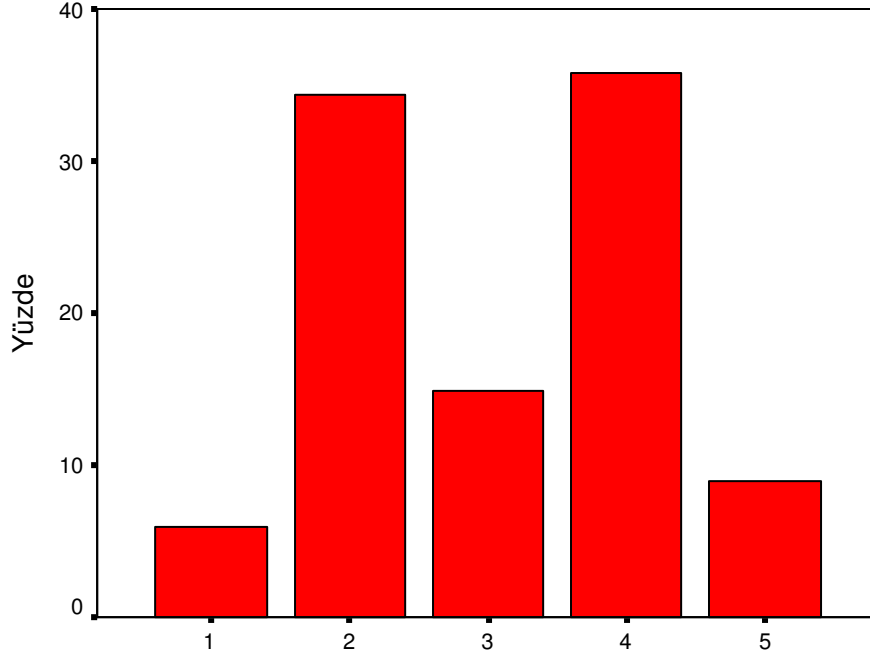
Tablo-25: Psikolojik Etkiler Soru 4, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılmıyorum	16	23,9	23,9	23,9
Kararsızım	5	7,5	7,5	31,3
Katılıyorum	36	53,7	53,7	85,1
Kesinlikle Katılıyorum	10	14,9	14,9	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Bu konuda çıkan %68,6 oranındaki olumlu yaklaşım dikkate alındığında, faaliyetlerin devlet halk kaynaşmasına katkıda bulunduğunu söylemek mümkündür.

TDGF'nin, devlet halk kaynaşmasını sağlamak olan amaçlarından birisi, sonuçlara bakıldığında amacına ulaşmıştır.

Soru-5: Çocuk ve gençlerden askeri okullara girme isteğinde artış olmuştur.

Şekil-23: Psikolojik Etkiler Soru 5, Bar Diyagramı

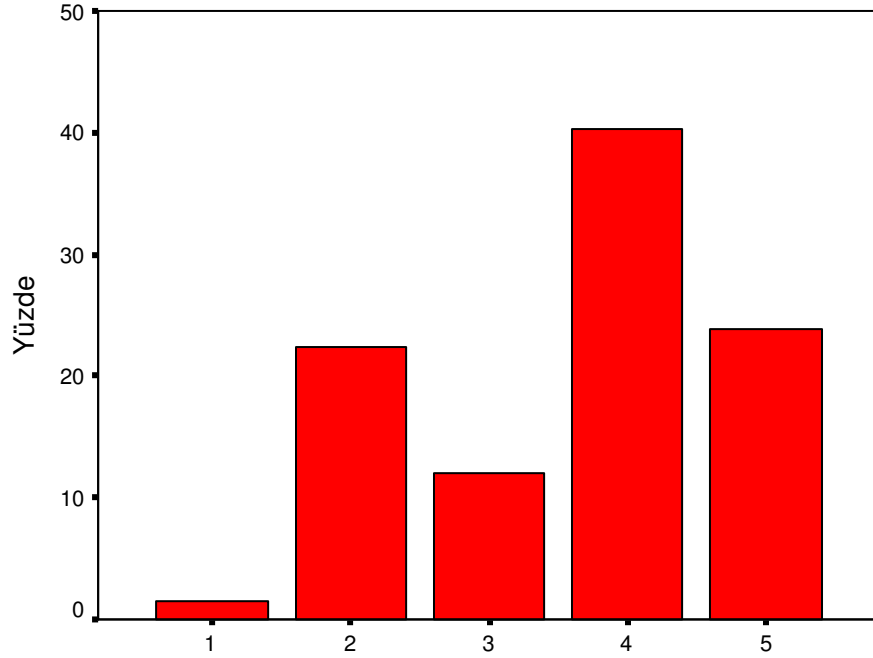
Tablo-26: Psikolojik Etkiler Soru 5, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	4	6,0	6,0	6,0
Katılmıyorum	23	34,3	34,3	40,3
Kararsızım	10	14,9	14,9	55,2
Katılıyorum	24	35,8	35,8	91,0
Kesinlikle Katılıyorum	6	9,0	9,0	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Çıkan %40,3 oranındaki olumsuz ve %44,8 oranındaki olumlu cevap ile, vatandaşların bu konuda bir fikir birliğinde olmadıkları ve farklı düşündükleri anlaşılmaktadır.

Köylerde yapılan görüşmelerde vatandaşlar, bu uygulamalardan sonra birkaç kişinin askeri okullara başvurduğunu fakat sınavları geçemeyerek başarısız olduklarını belirtmişlerdir.

Soru-6: Artık gençlerimizi daha bir hevesle askere gönderiyoruz.

Şekil-24: Psikolojik Etkiler Soru 6, Bar Diyagramı

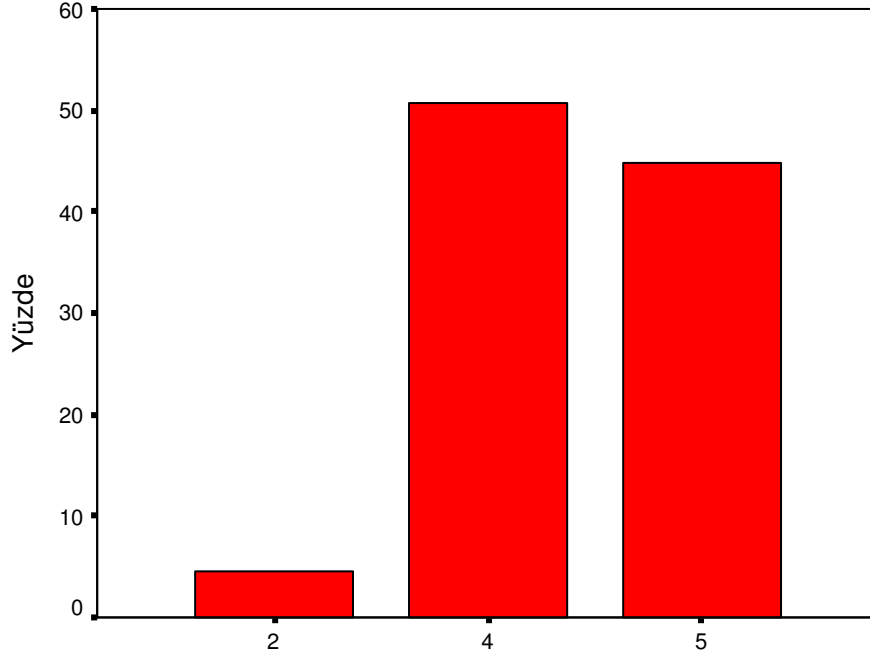
Tablo-27: Psikolojik Etkiler Soru 6, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	1,5	1,5	1,5
Katılmıyorum	15	22,4	22,4	23,9
Kararsızım	8	11,9	11,9	35,8
Katılıyorum	27	40,3	40,3	76,1
Kesinlikle Katılıyorum	16	23,9	23,9	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Katılımcıların %64,2 oranındaki olumlu düşüncesi dikkate alındığında, çocuklarını her zaman büyük bir hevesle asker ocağına gönderen Türk halkının, bu düşüncesinin artarak devam ettiğini söylemek mümkündür.

Tarih boyunca ordu-millet geleneğiyle yaşamış ve çocuğunu askere ya şehit ol ya gazi düşüncesiyle yollayan Türk Halkı, asker ocağını her zaman kendi ocağı olarak görmüş ve ihtiyaç olduğunda kendisi de seve seve göreve koşmuştur.

Soru-7: Genel olarak faaliyetlerden çok memnun kaldım.

Şekil-25: Psikolojik Etkiler Soru 7, Bar Diyagramı

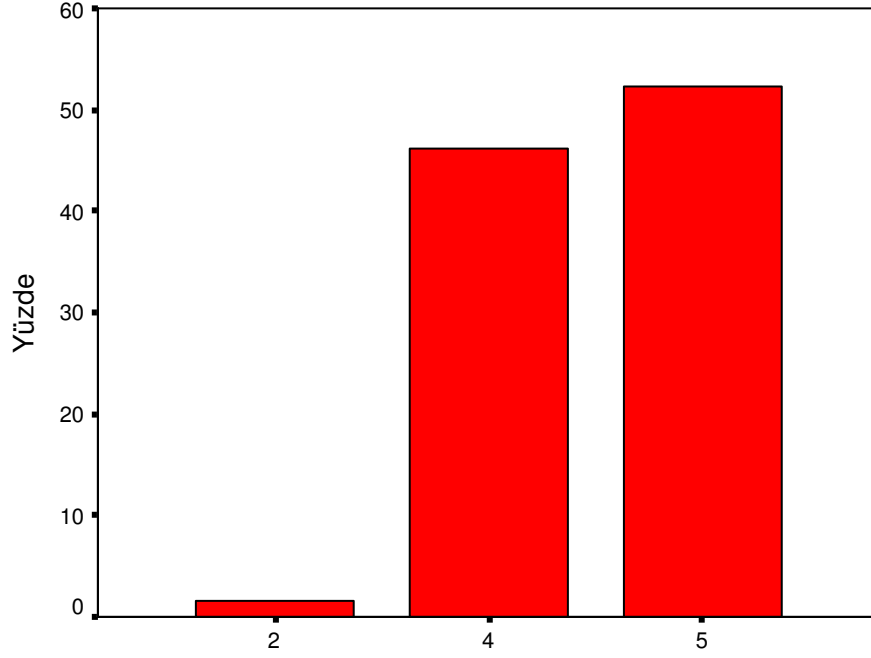
Tablo-28: Psikolojik Etkiler Soru 7, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılmıyorum	3	4,5	4,5	4,5
Katılıyorum	34	50,7	50,7	55,2
Kesinlikle Katılıyorum	30	44,8	44,8	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Halkın %95,5 gibi yüksek bir oranda olumlu cevabına bakıldığında, faaliyetlerden hemen hemen herkesin memnun kaldığı söylenebilir.

Bazı özel hususlarda olumsuz yanıtlar çıkmış olmasına karşın, ankete katılan vatandaşların çok büyük bir kısmı genel olarak bakıldığında, bu uygulamalardan çok memnun kalmışlardır. Bu durumun elbetteki gerek devlete ve gerekse TSK'ne bir pozitif getirisi olacaktır. En basitinden, halinden memnun, geleceğe umutla bakan, devletini seven ve ona güvenen bir halk kitlesinin varlığı bile ülkeye fayda getirecektir.

Soru-8: Bu tür faaliyetler kesinlikle devam etmeli.

Şekil-26: Psikolojik Etkiler Soru 8, Bar Diyagramı

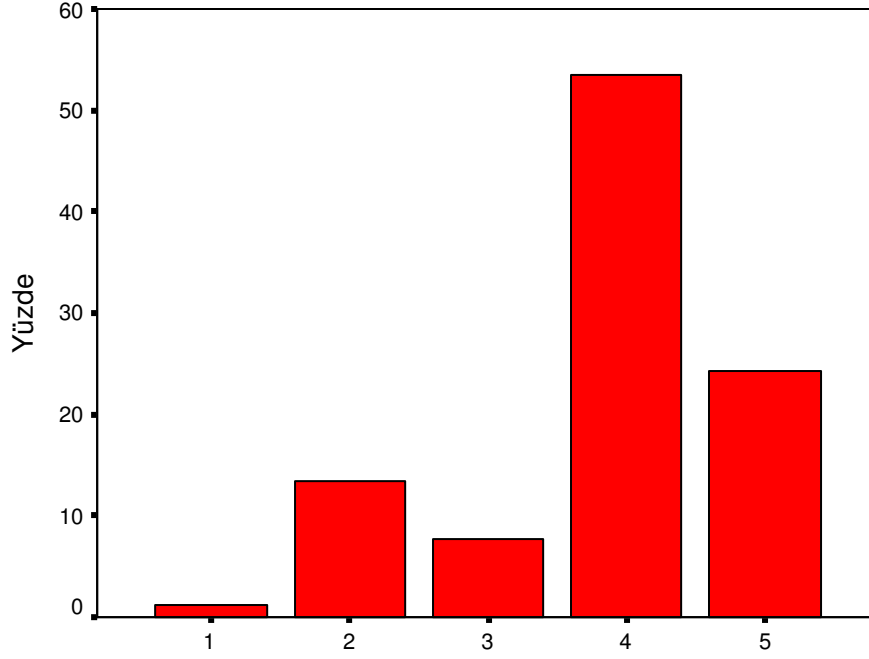
Tablo-29: Psikolojik Etkiler Soru 8, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Katılmıyorum	1	1,5	1,5	1,5
Katılıyorum	31	46,3	46,3	47,8
Kesinlikle Katılıyorum	35	52,2	52,2	100,0
Toplam	67	100,0	100,0	

Bir önceki soruyla bağlantılı olan ve hemen hemen aynı oranın (%98,5) çıktığı bu soruda da herkes memnuyetini dile getirmiştir.

Yani vatandaşlar, bu tür faaliyetlerin kesinlikle devam etmesinden yana tavır belirlemişlerdir.

Bu faaliyetlerin psikolojik etkileri genel olarak incelendiğinde ise, aşağıdaki sonuçları görüyoruz;

Şekil-27: Psikolojik Etkiler Toplamı, Bar Diyagramı

Tablo-30: Psikolojik Etkiler Toplamı, Frekans ve Yüzde Dağılımı

Ölçekler	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Kümülatif Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	6	1,1	1,1	1,1
Katılmıyorum	72	13,4	13,4	14,6
Kararsızım	41	7,6	7,6	22,2
Katılıyorum	287	53,5	53,5	75,7
Kesinlikle Katılıyorum	130	24,3	24,3	100,0
Toplam	536	100,0	100,0	

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin vatandaşların üzerindeki toplam psikolojik etkilerine bakıldığında, %77,8 gibi yüksek bir oranda olumlu sonuç çıktığını görüyoruz.

Elde edilen verilere dayanarak, bu faaliyetlerin halk üzerinde özellikle psikolojik yönden çok olumlu etkiler bıraktığını söylemek mümkündür.

ç. Açık Uçlu Sorular

Araştırmada vatandaşlara, en çok memnun kaldıkları ve yapılmasına gerek olmadığını düşündükleri üç faaliyeti belirtmeleri, uygulama bir daha yapıldığı takdirde ilave olarak ne yapılmasını ve yapılan faaliyetlerden tekrar edilmesini istedikleri olmak üzere dört adet açık uçlu soru sorulmuştur.

Tüm bunların haricinde, yapılan çalışmalarla ilgili olarak ayrıca ilave etmek istedikleri hususları yazmalarının istendiği bir yer ayrılmıştır.

Bu sorulara verilen cevaplar incelendiğinde, dikkati çeken en önemli husus, belirttikleri hemen hemen tüm faaliyetlerin inşaat türü olmasıdır. Ayrıca bazı vatandaşların, açık uçlu soruları boş bıraktıkları veya yarım doldurdukları ve genel olarak benzer şeyler yazdıkları görülmüştür.

Gerek memnun kaldıkları ve kalmadıkları ve gerekse ilave olarak yapılmasını istedikleri tüm faaliyetlerin inşaat türü olmasının sebebinin, köylerinde yıllarca çevresel olarak kötü sayılabilecek koşullarda yaşamalarından ve bu kötü koşulların çok kısa sayılabilecek bir zaman diliminde ortadan kalkmasından ve zaten yapılan uygulamaların çoğunun bu tür faaliyetler olmasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

İnşaat türü uygulamaların haricinde yapılan bilinçlendirme toplantılarından, kurslardan ve diğer etkinliklerden söz edilmemesinin sebebinin ise, daha önce belirtildiği gibi, bazı vatandaşların bu faaliyetlerden yeterince istifade edememelerinden veya bu tür faaliyetlerin bazı nedenlerden dolayı zaman olarak çok kısa tutulması ve tekrar edilmemesinden kaynaklandığını söylemek mümkündür. Ayrıca ankete katılanların genel olarak 41 ve üstü yaş grubundaki kişiler olduğu ve bu kişilerinde çevresel konulara daha çok önem verdikleri dikkate alındığında, böyle cevapların çıkması normal olarak karşılanabilir.

Ayrıca vatandaşların daha çok somut olarak kendilerine faydası dokunan faaliyetleri tercih ettikleri ve soyut hususları çok fazla önemsemedikleri görülmektedir.

Farklı olarak dikkati çeken bir başka husus ise, bazı vatandaşların bu tür işlerin askerler değil, sivil kişi ve kurumlar tarafından yapılması gerektiğini belirtmeleridir. Bu konuda, asker ve sivillerin ortak çalışmaları gerektiğini vurgulayanlar da var.

Birçok vatandaş, boş bırakılan yerlere çalışmalardan dolayı memnuniyetlerini ve teşekkürlerini belirten ifadeler yazmışlardır.

Aşağıda, her bir açık uçlu soruya verilen değişik cevaplar alt alta yazılarak, bununla ilgili yorumlar yapılmıştır.

(1) Yapılan Çalışmalarda Sizi En Çok Memnun Eden Üç Tanesini Önem Sırasına Göre Lütfen Yazınız.

Verilen cevaplara bakıldığında, her iki köyde de ortak olarak halkı en çok memnun eden faaliyetlerin; yolların genişletilip asfaltlanması, eski ve yıkık yapıların temizlenerek köy dışına atılması ve evlerin dış cephe tadilatlarının yapılması olduğu görülmektedir. Bunların haricinde, halkı çoğunlukla memnun eden diğer çalışmalar şunlardır;

- Parkların yapılması,
- Örnek meyve bahçelerinin yapılması,
- Yol kenarlarına taş duvar örülmesi,
- Ana yolların duvarlarının yapılması,
- Çatıların aynı renkte boyanması,
- Köy meydanına parke taşı döşenmesi,
- Su şebekesinin kurulması,
- Kanalizasyon şebekesinin yapılması,
- Sağlık ocağının açılması,
- Marangoz atölyesinin kurulması,

- Çeşmelerin onarılması,
- Köy dışına çiftçilik malzemelerini koymak için kapalı garaj yapılması,
- Çöp bidonlarının konması,
- Sokaklara isim verilmesi.

Ankete katılan vatandaşların cevapları incelendiğinde, hemen hemen yapılan bütün inşaat türü çalışmaların onları memnun ettiği görülmektedir. Köylerde icra edilen faaliyetlerin büyük bir kısmının cevap olarak buraya yazılması, bunun bir göstergesidir.

(2) Yapılmasına Gerek Olmadığını Düşündüğünüz Üç Faaliyeti Belirtiniz.

Bu soruyu çoğu vatandaşın boş bıraktığı ve sadece birkaç kişinin aşağıda belirtilen faaliyetlerin yapılmasına gerek olmadığına dair düşünceleri olduğu görülmüştür.

- Bazı yerlerde yol kenarlarına yapılan tahta çıtalar,
- Bakımı zor olduğundan parkların yapılması,
- İşlemediğinden dolayı, sağlık evine gerek yok,
- Hayvan yetiştiriciliği kursu.

Soruyu cevaplayanların büyük bir kısmı, özellikle yol kenarlarına yapılan tahta çıtalara gerek olmadığını, çünkü hayvanların kolay bir şekilde bunları kırdıklarını ve zamanla bunların çürüyeceğini ifade etmişlerdir.

Bu sonuç bize, halka yönelik faaliyetlerin yapılmasında önceden halkın fikrini almanın, onların tecrübelerinden yararlanmanın önemini göstermektedir. Ayrıca halkımızın kalıcı olmayacak faaliyetler ve uygulamalara sıcak bakmadığını vurgulamaktadır.

Yukarıda yazılan ve yapılmasına gerek olmadığını düşündükleri diğer işleri ise genellikle çok az kişi dile getirmiştir.

Bazı kişiler ise, yapılan bütün çalışmalardan memnun kaldıklarını ve zaten yapılan işlerin köylülerle koordineli icra edildiğini belirtmişlerdir. Daha önce de dile getirildiği gibi, faaliyetler başlamadan önce bazı köylü vatandaşların da katıldığı koordine toplantıları yapılmıştır.

(3) Uygulama Bir Daha Yapılırsa, Hangi Hususların İlave Edilmesini İstersiniz?

Bu soruya verilen cevaplara bakıldığında, genellikle eski çalışmaların geliştirilerek daha ayrıntılı bir şekilde yapılmasına dair genel bir kanı mevcuttur.

Birkaç kişi hariç, istenen faaliyetlerin yine büyük çoğunlukla inşaat türü olduğu görülmektedir. İlave olarak yapılması talep edilen çalışmalar aşağıda sıralandığı gibidir;

- Ağaç olan elektrik direklerinin demir direklere çevrilmesini,
- Çöp arabası alınmasını,
- Sağlık ocağına ebe verilmesini ve haftada bir gün doktor gelmesini,
- Köy ara yollarının da yapılmasını,
- Ana yolların alt kısımlarına da duvar yapılmasını,
- Bazı yolların kumlanması,
- Kanalizasyon şebekesinin bütün evlere ulaştırılmasını,
- Modern arıcılık kursunun verilmesini,
- Çiftçilik konusunda daha ayrıntılı bilgilendirme yapılmasını.

Araştırma yapılan köylerden Saray'ın yeni yapılan sağlık evine genel sağlık kontrolü için haftada bir gün doktor gelmesine rağmen, diğer köy olan Akçaören'de böyle bir uygulamanın olmayışı, doğal olarak vatandaşın böyle bir talepte bulunmasına sebebiyet vermiştir.

(4) Uygulama Bir Daha Yapılırsa, Hangi Faaliyetlerin Tekrar Yapılmasını İstersiniz?

Ankete katılan vatandaşların dördüncü açık uçlu soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde, büyük çoğunlukla yollarla ilgili isteklerde bulundukları dikkati çekmektedir.

- Yol kenarlarına yapılan duvarlara devam edilmesini,
- Yollara döşenen taşlara devam edilmesini,
- Asfalt yolların tekrar elden geçirilmesini.

En çok memnun kaldıkları faaliyetleri yazmaları istenen birinci soruda yolları yazdıktan sonra, burada da yollarla ilgili çalışmalara devam edilmesinden yana fikir beyan etmelerinden, en çok bu faaliyetlerden memnun oldukları sonucu çıkarılabilir.

(5) Bunların Haricinde, Yapılan Çalışmalarla İlgili Olarak İlave Etmek İstedığınız Bir Husus Varsa, Lütfen Yazınız.

Vatandaşların, köylerinde uygulanan Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleriyle ilgili olarak duygu ve düşüncelerinin istendiği bu bölümdeki yazılanlar incelendiğinde, birkaç farklı düşünce hariç, genel olarak aşağıda belirtilen benzer ifadeler kullanılmıştır.

- Yol genişletme çalışmalarında, içerde kalan yüksek gerilim direklerinin değiştirilmesi lazım.
- Çalışmalardan çok memnun kaldık, kesinlikle devam etmesini istiyoruz.
- Bu çalışmalardan dolayı, askeri personel başta olmak üzere herkese teşekkür ederim.
- Köy için bir itfaiye aracının alınmasını istiyorum.
- Ağaçlandırma konusuna daha çok önem verilmeli.

Halkın büyük bir kısmı, askeri personele teşekkürlerini sunduktan sonra, bu uygulamaların devam etmesi gerektiği yönünde fikir belirtmişlerdir. Bazıları da diğer sorulara cevap olarak yazmaları gereken faaliyetleri de buraya yazmışlardır. Bu bölümde farklı olarak dile getirilen ifadeler ise, şu şekildedir;

- Ben geçici olarak bu köyde bulunmaktayım. Aslen Amasya'lıyım. İlk geldiğimde buranın köyden ziyade bir şehir görünümünde olduğunu gördüm. Bizim oralarda böyle bir köy görmediğim için çok şaşırdım. İsterim ki bu gibi faaliyetler devam etsin ve bizim oralara da yapılsın. Bu çalışmalardan dolayı TSK'ne teşekkürü bir borç biliriz.
- Yüksek rütbeli subayların halkla daha sık görüşmesini isteriz.
- Bazen yetkili kişilerin gelerek yapılan çalışmaları kontrol etmeleri gerekir.
- Askerlerimizin değil, sivillerin bu işlerde çalıştırılmasını isteriz.
- Asker ve sivillerin birlikte çalışmasını isteriz.

Burada yazılan ifadelere bakıldığında, bazı vatandaşlar yapılan bu çalışmaların askerler değil, sivil kişi ve kuruluşlar tarafından yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca asker ve sivillerin birlikte çalışarak bu faaliyetleri yapmalarının daha faydalı olacağını dile getirenler de mevcut.

Bu tür faaliyetlerin askerlerin mi, yoksa sivillerin mi işi olduğu tartışmalarının bir kenara bırakılıp, asker sivil demeden topyekün herkesin imkanları nispetinde toplum kalkınması için elinden gelen çabayı göstermesi gerekir.

Bir kişi, köyde gördüğü manzara karşısında çok şaşırdığını, kendi yörelerinde böyle köyleri görmenin mümkün olmadığını, aynı çalışmaların kendi bölgelerinde de yapılmasını istediği ve tüm bu işlerden dolayı TSK'ne teşekkür ettiği görülmüştür. Başka bir kişi, yetkililerin ara sıra gelerek yapılan çalışmaları kontrol etmeleri ve yine bir kişi, yüksek rütbeli subayların halkla daha sık görüşmeleri gerektiğini belirtmişlerdir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Halkla ilişkiler kavramının, teknoloji ve kitle iletişim araçlarının bu denli geliştiği günümüzde kurum ve kuruluşlar için taşıdığı önemi, sebepleriyle beraber önceki bölümlerde vurguladık.

Bu popüler kavrama TSK açısından baktığımızda ise, farklı bir durumdan söz etmek mümkün değildir. Aslan'a göre, bugün artık iyice anlaşılmıştır ki, bir ordu ne kadar güçlü ve teknik güce sahip olursa olsun, halkın destek ve güveninden yoksun ise başarı sağlaması olası değildir. Bu desteği sağlamanın tek yolu ise, yine halka gitmek ve her daim halkın güvenini sağlamaktır. Ayrıca Silahlı Kuvvetler ile halkın karşılıklı olarak birbirlerini anlamaları da şarttır. Çünkü halk, Silahlı Kuvvetlerinin amacını, başarılarını, sorunlarını, ihtiyaçlarını bilmelidir. Aynı şekilde Silahlı Kuvvetler de, halkın görüş, düşünüş ve kendisine yönelttiği tenkitleri bilmek zorundadır (Aslan, 1990: 1).

Tüm bu gerçeklerin ışığında hareket eden jandarma teşkilatı da, yaptığı görev gereği halkla ilişkilere belki de çoğu kurumdan daha çok önem verme zorunluluğunda olduğunun bilincindedir. Bu bilincin somut delillerinden biri, çalışmamızın da konusu olan ve son yıllarda TSK tarafından sıkça üzerinde durulan, Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleridir.

TGDF'nin vatandaşlar üzerindeki etkileri, değişik birkaç boyuttan ele alınarak araştırılmış ve bazı sonuçlara varılmıştır. Söz konusu bu boyutlarla ilgili sonuç ve öneriler müteakip maddelerde belirtilmiştir.

1. ÇEVRESEL ETKİLERLE İLGİLİ SONUÇ VE ÖNERİLER

Vatandaşların, çevresel etkilerle ilgili yedi adet sorudan beş tanesine olumlu, iki tanesine ise olumsuz cevap verdikleri görülmüştür. Olumlu cevap verilen beş soru dikkate alındığında, genel olarak vatandaşların çok memnun

kaldıkları inşaat türü işler olduğu dikkati çekmektedir (park ve yeşil alanların artması, yıkık yapıların temizlenmesi, çöp konusu, yolların yapılması ve genel olarak köyün görünümünün değişmesi). Kanalizasyon ve su şebeke sistemlerinin kurulmasıyla ilgili olumsuz cevap verilen sorularda, bir kısım vatandaşın olumlu veya kararsız cevap verdikleri dikkate alındığında, bu konularda bir fikir ayrılığı olduğu görülmektedir. Yani bu faaliyetlerden oranlara bakıldığında, memnun olmayanların çoğunlukta olmasına rağmen, memnun kalanlar da mevcut.

Çevresel etkiler toplam olarak değerlendirildiğinde ise, vatandaşların büyük çoğunluğunun (%76,3) memnun kaldığı görülmüştür.

Köylerimizin çok büyük bir kısmının çevresel olarak kötü sayılabilecek şartlara sahip olmaları ve halkın kendi imkanlarıyla bunu düzeltmelerinin olanaksızlığı göz önüne alındığında, çıkan olumlu sonuçların normal karşılanması gerekir.

Örnek Köy Projesinin amaçlarından birisi de, bu uygulamaları diğer köylerin örnek almaları ve aynı çalışmaları kendi köylerinde de yapmalarını sağlamaktır. Yani bir nevi bu alanda vatandaşa rehberlik etmektir. Fakat, ankete katılan vatandaşlar hakkında bilgi verilirken de belirtildiği gibi, köylü halkın maddi olanakları çok düşük seviyelerde olduğundan, vatandaşların bu uygulamalardan çok azını sadece kendi imkanlarıyla yapabilecekleri aşikardır.

Diğer köylerin bu uygulamaları örnek alarak, benzer çalışmaları kendi yörelerinde yapmalarını beklemenin bu şartlarda fazla iyimserlik olduğu değerlendirilebilir. Bundan ziyade, tüm köylerimizde bu çalışmaları uygulamanın değişik yolları aranmalıdır.

Aynı anda tüm köylerimizde bütün bu faaliyetleri gerçekleştirmenin olanaksızlığı da göz önüne alınarak, belirli bir plan dahilinde ve vatandaşın da en çok istediği ve ihtiyacı olan işlerden başlayarak, söz konusu çalışmaları yapmanın çareleri aranmalıdır.

Nitekim yaptığımız ankette, vatandaşların en çok memnun kaldıkları faaliyetlerin; yolların yapılması, eski ve yıkık yapıların temizlenerek köy dışına atılması, evlerin restorasyonu, çöp bidonlarının konması, parkların yapılması, su ve kanalizasyon şebekesinin kurulması gibi çalışmalar olduğu görülmüştür.

Son yıllarda ülkemizde yaşanan kırsal kesimden büyük şehirlere yoğun göç olayı, özellikle köylerde birçok evin boş ve sahipsiz kalmasına yol açmış, bunun neticesinde yıllar sonra bu evler gerek bakımsızlıktan gerekse ağır iklim koşullarından dolayı harabe halini almış ve köylerin görünümünü çok olumsuz etkilemeye başlamıştır.

Yapılacak bir plan çerçevesinde tüm köylerimizin ilk önce yollarının yapılması ve bu eski, harabe halini almış yapılarının temizlenmesi düşünülmeli, daha sonra da yukarıda sayılan diğer çalışmalar sırayla gerçekleştirilmelidir. En azından çok fazla maddi kaynaklar gerektirmeyen, örneğin çöp bidonlarının konması, sokaklara isim verilmesi ve harabelerin temizlenmesi gibi faaliyetlerin, vatandaşlarla beraber bütün köylerimizde yapılabilecek çalışmalardan olduğu değerlendirilmektedir.

Ayrıca tüm köylerimizde yapılacak olan bu basit çalışmalar sayesinde jandarma teşkilatının, görev yaptığı sorumluluk sahasında halkla ilişkilerini güçlendireceği, geliştireceği ve halk gözünde saygın bir yere sahip olarak güvenini kazanacağı ve halkın yardımını her zaman arkasında hissedeceği değerlendirilmektedir. Bunun da halk jandarma ve dolayısıyla halk devlet kaynaşmasına çok büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Büyük maddi imkanlara dayanan yolların yapılması, kanalizasyon ve su şebeke sistemlerinin kurulması, evlerin restorasyonu ve yeni binaların yapılması gibi çalışmalar için ise; ilk önce yetkili birimleri, daha sonra ise özellikle bu işler için gönüllü olan sivil toplum kuruluşlarını, üniversiteleri, özel şirketleri ve diğer kamu kurumlarını harekete geçirmenin ve yetkili birimlerden bu gücü koordine edecek tecrübeli bir kişinin görevlendirilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Göç edenlerin genç ve köyde kalanların ise genellikle yaşlı sayılabilecek kişiler olması, bu çalışmalar için bir handikap olarak görülebilir. Çünkü köyde kalan bu yaşlı kesimden maddi veya işgücü yönünden faydalanmak gerçekten çok zordur.

Fakat dikkat edilmesi gereken bir başka husus; her ne kadar çok zor olsa da, bu çalışmalar esnasında vatandaşın gerek maddi ve gerekse işgücü yönünden desteğinin sağlanması çok önemlidir. Zira hiçbir katkı yapmadan ve zahmet çekmeden elde edilecek hazır çalışmaların korunması ve bakımı, zamanla aksayabilecek veya önemsenmeyebilecektir. Veya en küçük bir aksaklıkta bile, yine başkalarından yardım beklenecektir. Çünkü insanlar, hiçbir çaba sarf etmeden sahip oldukları değerlerin kıymetini bilmemektedirler.

2. SOSYOLOJİK ETKİLERLE İLGİLİ SONUÇ VE ÖNERİLER

Ankete katılan vatandaşların sosyolojik etkilere ait dokuz soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde, jandarma ve diğer devlet birimleriyle ilgili olan sorular hariç, öteki sorularda olumsuz ve kararsızların çoğunlukta olduğu dikkati çekmektedir. Bunlar; göç, yaz aylarında köye gelen insan sayısı, kültürel faaliyetler, meslek sahibi olma, sağlık konusu ve önemli konularda aydınlanmayla ilgili olan sorulardır.

Sonuçlara bakıldığında, bu faaliyetlerin göçte, kültürel aktivitelerde, meslek sahibi olmada, sağlık ve diğer önemli konularla ilgili olarak halkı bilinçlendirmede çok fazla bir etkisinin olmadığı görülmektedir.

Buradaki olumsuz yaklaşım; kalıcı derin değişikliklerin olmadan, yüzeysel değişikliklerle toplumsal anlayışta bazı olumlu gelişmeler beklememenin gerektiğini göstermektedir.

Ayrıca yapılan bu restorasyon ve düzenlemelerin kalıcılığı ve ekonomik bir gelecek sağlayıp sağlayamayacağı kaygılarının da köye dönüşün önünde engel teşkil ettiği değerlendirilmektedir.

Tamamen inşaat türü haricindeki faaliyetlerle ilgili olan bu alandaki sorulara verilen cevaplara göre, vatandaşın bu konuları diğerleri kadar önemsemediği söylenebilir. Yani halk, ilk önce çevresel veya fiziksel olarak bir şeylerin yapılmasını, daha sonra diğer uygulamaların gerçekleştirilmesi yönünde tercih belirtmektedir. Köye dönüşlerde ve meslek edindirmede istenilen verimi elde edememenin bir sebebi de kalıcı iş alanlarının oluşturulamamasıdır.

Yine de, bu sorulara olumlu cevap verenlerin çok da azımsanmayacak bir seviyede olması, aslında bu faaliyetlerden de bazı vatandaşların memnun kaldıklarını göstermektedir.

Köylerde vatandaşlarla yapılan görüşmelerde, onların icra edilen bu tür kurs, bilinçlendirme toplantıları, sağlık taraması ve diğer etkinlikler ile ilgili en büyük şikayetlerinin, bu uygulamaların bir kez yapılması veya çok kısa tutulması ve zamanla devam ettirilmemesi olduğu öğrenilmiştir. Bu hususta olumsuz yaklaşım çıkmasının bir başka sebebi de, köyde yaşayan vatandaşların büyük bir kısmının orta yaş ve üstünde olmasıdır.

Bu tür faaliyetlerden de diğerleri gibi istenilen verimi elde etmek ve vatandaşa gerçekten bir şeyler kazandırmak için, daha etkili ve uygulanabilir bir planlama yapılması gerektiği ortaya çıkmıştır. İcra edilen kurs ve bilinçlendirme toplantıları için, öncelikle sivil kuruluşlardan konusunda uzman ve tecrübeli kişilerden istifade etmenin yolları aranmalıdır. Aynı zamanda bu çalışmaların, belli zaman periyotlarında tekrarlanması daha faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca şartlar uygunsa, anlatılan hususların film veya slayt gösteri şeklinde desteklenmesi de düşünülmelidir.

Ülkemizin en önemli sorunlarından birisinin eğitim olduğu gerçeğinden hareketle, özellikle okuma-yazma kurslarına daha çok önem verilmeli, kurs sonunda yapılacak olan bir kontrol veya sınav sonuçlarına göre gerekirse mutlaka geri besleme yoluna gidilmelidir. Bu konuda kadın nüfusun daha geri kaldığı bilindiğinden, önceliğin onlara verilmesinde fayda görülmektedir. Ayrıca Anadolu insanının bazı hassas özellikleri de göz

önünde tutularak, kadınlara verilecek olan kurslarda öncelikle uzman bayan görevlendirilmesinin daha uygun olacağı değerlendirilmelidir.

Sosyolojik etkilerin jandarma ve diğer devlet kurumlarıyla vatandaşların ilişkilerinin gelişimine ait olan sorularına bakıldığında, çok olumlu bir yaklaşımın olduğu söylenebilir. Yani vatandaşlar bu faaliyetlerin, halk ile askeri personel arasında sıcak ilişkiler oluşmasında, köyde yapılan etkinliklere askeri ya da mülki yetkilileri daha sık davet etmeye başlamalarında ve jandarmaya gidişlerin artmasında çok büyük katkısının olduğunu belirtmektedirler.

Gerek faaliyetler esnasında oluşan sıcak atmosfer, gerekse faaliyetlerden sonra köylerde gerçekleştirilen etkinliklere yapılan davetlerin artması ve en nihayetinde jandarmaya gidişlerin de artması dikkate alındığında, “Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin jandarmanın halkla ilişkilerine pozitif etkisi vardır” şeklinde olan hipotezin kabul edilebileceği değerlendirilmektedir.

Sonuç olarak, bu uygulamalar neticesinde halkla sağlanacak olumlu diyalog sayesinde, halkın jandarmaya olan güveni pekişecek, desteği artacak ve ilişkileri güçlenecektir. Ve bunun getirmiş olduğu pozitif bir etkiyle de jandarmanın, daha rahat ve huzurlu bir görev ortamı bulacağı değerlendirilmektedir.

3. PSİKOLOJİK ETKİLERLE İLGİLİ SONUÇ VE ÖNERİLER

Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin vatandaşlar üzerindeki psikolojik etkileri incelendiğinde, “çocuk ve gençlerden askeri okullara girme isteğinde artış olmuştur” sorusu hariç, vatandaşların diğer sekiz soruya büyük oranda olumlu cevap verdikleri görülmüştür.

Yani vatandaşlar, bu faaliyetler sayesinde artık devlet birim ve temsilcileriyle daha rahat iletişim kurabildiklerini, TSK’nin her zaman halkın yanında olduğunu ve yardıma koştuğunu anladıklarını, faaliyetlerin çocuklar

üzerinde de olumlu yönde etkisinin olduğunu düşündüklerini, devlet halk kaynaşmasına büyük katkı sağladığını, genel olarak faaliyetlerden çok memnun kaldıklarını ve bu tür faaliyetlerin kesinlikle devam etmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara bakıldığında, “Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetlerinin halk üzerinde olumlu bir etkisi vardır” şeklindeki diğer hipotezimizin de kabul edilebileceği değerlendirilmektedir.

Tarihin her döneminde olduğu gibi, günümüzde de çevre düzenlemesi, toplum kalkınması ve halkın bilinçlendirilmesi için sürekli görev üstlenen ve bunu başarılı bir şekilde yerine getiren TSK, bu şekilde yine halkın yanında olduğunu ve yardıma koştuğunu göstererek güvenini kazanmıştır. TGDF sayesinde, bugün de bu güvenin artarak devam ettiğini görmek mümkündür.

Bu faaliyetler sayesinde halk, sadece askeri personelle değil, diğer kurum ve kuruluşların bireyleriyle de samimi bir iletişim ortamına girmekte ve bunun neticesinde de devlet birim ve temsilcilerini kendisine çok daha yakın hissetmektedir.

Uygulamaların çocuklar üzerindeki olumlu etkisinin, gelecekte ülkeye mutlaka pozitif bir getirisi olacaktır. Geleceğe umutla bakan, kurumlarına güvenen, bilinçli, ülkesini ve milletini seven nesiller yetiştirilmesi, yarınlarımız için son derece önemlidir. “Ağaç yaşken eğilir” atasözünden hareketle, çocuklarımızın bu duygu ve düşüncelerle yetiştirilmelerini sağlamak için, başta aileler olmak üzere, bütün kişi ve kurumların bu konuda azami çaba sarfetmeleri lazım. Halkın, uygulamaların çocuklar üzerinde olumlu etkisi olduğunu belirtmeleri bu yönden son derece sevindiricidir.

Ayrıca çocukların olumlu etkilenmeleri, onların ergenlik döneminde ikinci bireyselleşme sürecinde kimliklerini oluştururken TSK ile ilgili olumsuz bir psikolojik tasarım geliştirmemelerine yol açacaktır (Çevik ve Ceyhun, 1995).

İcra edilen uygulamalarda vatandaşların (özellikle yaşlı kişilerin) yaptıkları çalışmaların değişik görüntü ve fotoğrafları, diğer vatandaşlara örnek olması ve onları etkilemesi amacıyla çeşitli basın yayın ve kitle iletişim araçları kullanılarak kamuoyuna gösterilmesi sağlanmalıdır.

Sonuç olarak, vatandaşların çok büyük bir çoğunluğu (%95,5) TGDF'nden memnun kalmış ve kesinlikle devam etmesi (%98,5) yönünde görüş belirtmişlerdir.

4. AÇIK UÇLU SORULARDAN ÇIKAN SONUÇ VE ÖNERİLER

Açık uçlu sorulara verilen cevaplar incelendiğinde, vatandaşların çok büyük bir kısmının çevre düzenlemesiyle ilgili olan faaliyetlerden memnun kaldıkları ve bunları daha çok tercih ettikleri görülmektedir.

En çok tercih ettikleri faaliyetlerin, yolların yapılması ve eski yapıların temizlenmesi olduğu dikkate alınarak, bundan sonra yapılacak olan benzer uygulamalarda bu çalışmalara öncelik verilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Yapılmasına gerek olmadığını düşündükleri faaliyetlere bakıldığında, bu soruya cevap verenlerin çoğunluğu, yol kenarlarına yapılan tahta çıtaları işaret etmiştir. Vatandaşlar, bu çıtaların büyükbaş hayvanlar tarafından çok kısa bir zamanda kırıldıklarını belirtmişlerdir. Bunun yerine, imkanlar ölçüsünde yol kenarlarına halkın da yardımıyla taş duvar yapımı tercih edilmelidir.

Uygulamanın bir daha yapılması durumunda ilave edilmesini tercih ettikleri faaliyetlere bakıldığında, genellikle eski çalışmaların devamı niteliğinde oldukları görülmektedir. Bu isteklerden, ana yollarla birlikte köy ara yollarının da yapılması maddesi bir çok yerde dile getirilmiştir. Diğer köylerde yapılacak uygulamalarda bu hususun da planlamaya dahil edilmesi düşünülmelidir.

Tekrarlanmasını istedikleri faaliyetler incelendiğinde ise, yollarla ilgili isteklerin ön plana çıktığı görülmüştür. Buradan hareketle, yol ve bu yolların kenarlarına duvar yapımı çalışmalarına biraz daha ağırlık verilmesi gerektiği sonucu çıkarılabilir.

Son olarak ilave etmek istedikleri hususları yazmaları istenen bölüme bakıldığında, büyük bir çoğunluğun bu çalışmalardan dolayı başta askeri personel olmak üzere, emeği geçen herkese teşekkürlerini sundukları, bazılarının ise daha önce sıkça dile getirilen istekleri buraya da yazdıkları görülmüştür. Farklı olarak ifade edilen hususlardan biri, bu çalışmaların askerin değil sivil kurum ve kuruluşların işi olduğudur.

Genel olarak bu bölüme bakıldığında, halkın büyük bir çoğunlukla inşaat ve çevresel faaliyetlerinden söz ettikleri ve bunları tercih ettikleri görülmektedir. Bu husus, sosyolojik etkilerle ilgili bölümde de sonuçlara yansımıştı. Yani inşaat harici faaliyetlerle ilgili sorulan sorularda genel olarak olumsuz bir yaklaşım görülmüştü.

Bundan sonraki uygulamalarda bu tür faaliyetlerin daha etkin olması ve istenilen faydanın elde edilmesi için, süresinin uzun tutulması, belli periyotlarla devam edilmesi, konusunda uzman kişilerin görevlendirilmesi ve gerekirse bazılarında geri besleme yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

5. GENEL DEĞERLENDİRME

Bilgi ve iletişim çağı olarak kabul edilen yüzyılımızın en önemli yönetim işlevlerinden birisi olan halkla ilişkiler hususu, çevreyle etkileşim zorunluluğu bulunan tüm örgütler için artık vazgeçilmez bir kavram olmuştur. Kurum ve kuruluşların gerek çevreyi tanımaları ve gerekse tanıdıkları bu çevrenin istek ve şikayetlerine göre yaptıkları işlevleri düzenlemeleri hususunda halkla ilişkiler, çok önemli bir araç olarak kabul edilmeye başlanmıştır.

Söz konusu bu aracı, günümüzün gereksinim duyulan gerçek şartlarına göre kullanacak ve bu yönden de kamuoyunun güven ve desteğini sağlayacak olan her kurum veya kuruluş, görevinde diğerlerine göre şüphesiz ki bir adım önde olacaktır.

Bu hususun, görevi gereği özellikle halkla iç içe olan jandarma teşkilatı için taşıdığı önem açıktır. Bunun farkında olan jandarmanın son yıllarda icra ettiği TGDF'nin, bu kapsamda değerlendirilmesi gerekir.

Halkla kaynaşmak, bütünleşmek, onlarla olan iletişimi güçlendirmek ve halkın bazı sorunlarına çare bulmak amacıyla gerçekleştirilen bu faaliyetlerin hedefine ne derece vardığını ve halkın bu faaliyetler hakkındaki duygu ve düşüncelerinin ne olduğunu öğrenme amacıyla olan alan araştırmamızda, genel olarak müspet sonuçların bulunduğunu ve bunun da jandarmanın görevine uzun vadede mutlaka pozitif yönde yansıtacağını söylemek mümkündür.

Çünkü güçlü, güvenilir, verdiği sözü yerine getiren, yerine getiremeyeceği vaatlerde bulunmayan, vatandaşla diyalogu koparmayan, sürekli olarak ülkenin koşullarını paylaşan, vatandaşına kucak açan ve şefkatle yaklaşan devlet birim ve temsilcileri sayesinde toplumdaki birlik ve beraberlik artmakta ve bu da yasadışı unsurlara karşı caydırıcı bir etki yaratmaktadır (Çevik ve Ceyhun, 1995).

Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik koşullar ve özellikle köylü halkın durumu göz önüne alındığında, amaç ne olursa olsun bu ve buna benzer çalışmalar gerek halkın huzur ve mutluluğu ve gerekse toplum gelişimi için çok büyük önem taşımaktadır.

Sonuç olarak, vatandaşların çok büyük bir kısmının (%95,5) memnun kaldığı ve devam etmesi hususunda (%98,5) görüş belirttiği bu faaliyetlerin, asker sivil ayrımı gözetmeksizin, toplumun tüm kişi ve kurumları tarafından desteklenmesinin ve devam etmesinin toplum huzuru ve milli dayanışma açısından büyük önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

AKMAN, Nurettin. **Yönetimde İç Güvenlik ve Jandarma**, Ankara, Genelkurmay Basım Evi, 1991, 61.

AKTÜRK, İbrahim ve diğerleri. **Jandarma Taktiği**, Ankara, Jandarma Okullar Komutanlığı Öğretim Başkanlığı Yayınları, 11 Ağustos 2004.

ASLAN, Nizar. **Türk Silahlı Kuvvetlerinde Halkla İlişkiler**, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1990.

ASNA, Alaeddin. **Public Relations Temel Bilgiler: Halkla İlişkiler, İletişim, Çevre İlişkileri, Bilişim, Kitlesele İlişkiler, Tanıtım**, İstanbul, Der Yayınları, 1998.

ASNA, Alaeddin. "Halkla İlişkilerin Türkiye'de Benimsenmesi", **Halkla İlişkiler Sempozyumu-87**, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara, 20-21 Nisan 1987, 27-30.

Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri I, Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları : 1, Ankara, 1997, 378.

BARRY, Amanda. **Halkla İlişkilerin Gücü: Uzmanından Öneriler**, Ankara, Cantekin Matbaası, Ekim 2003.

Beypazarı İlçe Jandarma Komutanlığı Köy Bilgi Dosyası, 09 Kasım 2005.

BIÇAKÇI, İlker. **İletişim ve Halkla İlişkiler: Eleştirel Bir Yaklaşım**, İstanbul, Şefik Matbaası, 2003.

ÇEVİK A. ve B. CEYHUN. "Psikolojik Yönden Kimlik Gelişimi ve Etnik Terörizm", **Politik Psikoloji Serisi**, Ankara, Politik Psikoloji Yayınları, 1995.

Devlet İstatistik Enstitüsü (web) Sayfası. "Okuryazarlığa Göre Nüfus 1935-2000", 2001, 13 Eylül 2005. <http://www.die.gov.tr/tkba/English TKBA / t097.xls>

Devlet İstatistik Enstitüsü (web) Sayfası. "Hanehalkı İşgücü Anketi 2005 Yılı Sonuçları", 2005, 27 Şubat 2006. http://www.die.gov.tr/ TURKISH /SONIST /ISGUCU/yillik/k_270206.xls

DURAN, Güray ve diğerleri. **Halkla İlişkiler**, Ankara, Jandarma Okullar Komutanlığı Öğretim Başkanlığı Yayınları, Temmuz 2004.

ERDOĞAN, İrfan. **Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler**, Ankara, Pozitif Matbaacılık, Ocak 2006.

ERTEKİN, Yücel. **Halkla İlişkiler**, Ankara, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, 1983.

Genelkurmay Başkanlığı (web) Sayfası. "TSK'nın Görevi", 2005, 25 Kasım 2005. http://www.tsk.mil.tr/genel_konular/gorevi.htm

GÜNDOĞAN K. C. KOÇ. ve C. ÖZBUDAK. **Kolluk Görev ve Yetkileri Mevzuatı**, Ankara, Kartal Yayınevi, Ağustos 2005.

IŞIK, Aslı. "Özürlü Nüfusumuz 8 Milyon 357 Bin", 11.08.2004, 17 Ekim 2005. http://www.tempodergisi.com.tr/saglik_cinsellik/06154/

İller İdaresi Genel Müdürlüğü (web) Sayfası. "İller İdaresi Tarihçesi", 31.05.1999, 23 Kasım 2005. <http://www.illeridaresi.gov.tr/modules.php?name=tarihce>

Jandarma Genel Komutanlığı (web) Sayfası. "2004 Yılında Jandarma Genel Komutanlığı Tarafından Gerçekleştirilen Halkla İlişkiler ve Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri", 2005, 25 Eylül 2005. http://www.jandarma.tsk.mil.tr/redirect.htm?url=/halkla_iliskiler/faalic.htm

Jandarma Genel Komutanlığı Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri Broşürleri, 2004.

JGY: 31-2 Psikolojik Harekat Yönergesi, Jandarma Genel Komutanlığı Basımevi Müdürlüğü, Ankara, 2000.

JGY: 116-1 Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri Uygulama Esasları Yönergesi, Jandarma Genel Komutanlığı Basımevi Müdürlüğü, Ankara, 2003.

Jihidem (web) Sayfası. "Jandarma İnsan Haklarını İnceleme ve Değerlendirme Merkezi'nin (Jihidem) Amacı", 2005, 14 Eylül 2005. http://www.jandarma.gov.tr/jihidem/ana_sayfa.htm

KOÇ, Cihan. **Ceza ve Yargılama Hukukunda Temel Kanunlar, T.C. Anayasası, Karşılaştırmalı, Tablolu, Yeni TCK, Eski TCK**, Ankara, Kartal Yayınevi, Kasım 2004.

MARDİN, Betül. "Halkla İlişkilerin ABD'de Gelişimi ve Avrupa'ya Girişi", **Halkla İlişkiler Sempozyumu-87**, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara, 20-21 Nisan 1987, 21-26.

MKS: 338-1 Türk Silahlı Kuvvetleri Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri (TGDF) Konsepti, Ankara, Genelkurmay Basım Evi, Haziran 2005.

Ovucu, Murat. "Orman yangınlarına dikkat", 17.07.2004, 25 Aralık 2005. <http://www.taleb-e.com/index.php?hid=56>

KULCA Y. ve Ü KORKMAZLAR-ORAL. "Yoksulluk ve Sokak Çocukları", 1999, 28 Şubat 2006. http://www.umutcocuklari.org.tr/arsiv/bildiri/gh_001.doc

Sağlık Bakanlığı (web) Sayfası. “Ana ve Çocuk Ölümelerini Önleme Projesi”, 17.04.2002, 11 Ekim 2005. <http://www.saglik.gov.tr/default.asp? Sayfa = projedetay&id=15>

SEÇİM, Hikmet. **Halkla İlişkiler**, Eskişehir, T.C.Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi Ders Kitapları Yayınları, Eylül 1998, 3.

SEÇİM, Hikmet. **Halkla İlişkiler, Önlisans Programı**, Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Ders Kitapları Yayınları, Ekim, 1995, 33.

Sincan İlçe Jandarma Komutanlığı Köy Bilgi Dosyası, 16 Kasım 2005.

SOMER, Tarık. “Açış Konuşması”, **Halkla İlişkiler Sempozyumu-87**, Ankara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Yayınları, Ankara, 20-21 Nisan 1987, 5.

SÖĞÜTLÜ, Aydın. “Trafikte Çözüm! Trafik Polisi-Halk İlişkileri mi?”, 2004, 03 Aralık 2005. <http://health.groups.yahoo.com/group/trafik/message/6326>

TENGİLİMOĞLU D. ve Y. ÖZTÜRK. **İşletmelerde Halkla İlişkiler**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, Ekim 2004.

TORTOP, Nuri. **Halkla İlişkiler**, Ankara, Yargı Yayınevi, 2003.

EKLER

EK A: YURT GENELİNDEKİ ÖRNEK KÖYLER TABLOSU

EK B: TGDF İSTATİSTİKİ BİLGİLERİ

EK C: SARAY KÖYÜ'NÜN TGDF'DEN ÖNCEKİ VE SONRAKİ RESİMLERİ

EK D: ANKET FORMU

EKLER

EK A: YURT GENELİNDEKİ ÖRNEK KÖYLER TABLOSU

EK B: TGDF İSTATİSTİKİ BİLGİLERİ

EK C: SARAY KÖYÜ'NÜN TGDF'DEN ÖNCEKİ VE SONRAKİ RESİMLERİ

EK D: ANKET FORMU

Yurt Geneline Örnek Köy Projesinin Yürütüldüğü Köyler

S. No	İLİ	İLÇESİ	KÖY ADI	NÜFUSU	BAŞLAMA TARİHİ	BİTİŞ TARİHİ
1	Adana	Seyhan	YOLGEÇEN	501	01 Ekim 2003	20 Nisan 2004
2	Ankara	Sincan	AKÇAÖREN	220	01 Ekim 2003	30 Aralık 2003
3	Ankara	Beypazarı	SARAY	424	31 Ekim 2003	13 Haziran 2004
4	Ankara	Güdül	AVŞAR	185	01 Ekim 2003	15 Mart 2004
5	Aydın	Merkez	KIZILCA	1100	01 Ekim 2003	28 Mayıs 2004
6	Balıkesir	Merkez	AKÇAKAYA	1500	15 Ekim 2003	25 Mayıs 2004
7	Batman	Hasankeyf	ÜÇYOL	410	01 Ekim 2003	14 Haziran 2004
8	Bilecik	Gölpazarı	ÜYÜK	288	23 Eylül 2003	30 Haziran 2004
9	Bingöl	Merkez	KARDEŞLER	285	01 Ekim 2003	01 Haziran 2004
10	Bursa	Merkez	SELÇUKGAZİ	769	29 Eylül 2003	26 Mayıs 2004
11	Denizli	Tavas	KAYACA	450	20 Ekim 2003	20 Ekim 2004
12	Diyarbakır	Merkez	BATIKARAKOÇ	450	01 Ekim 2003	10 Mayıs 2004
13	Elazığ	Merkez	ALTINKUŞAK	728	01 Ekim 2003	20 Haziran 2004
14	Erzurum	Ilıca	ÇİĞDEMLİ	630	11 Eylül 2003	09 Temmuz 2004
15	Giresun	Merkez	BOZTEKKE	1124	15 Eylül 2003	10 Haziran 2004
16	İzmir	Torbalı	YENİKÖY	1886	07 Ekim 2003	01 Aralık 2004
17	İzmir	Yenifoça	YENİKÖY	273	01 Ekim 2003	09 Temmuz 2004
18	Kayseri	Talas	ÇATAKDERE	757	15 Ekim 2003	16 Haziran 2004
19	Kocaeli	Merkez	SEPETÇİ	980	01 Kasım 2003	23 Temmuz 2004
20	Konya	Altınekin	SARNIÇ	721	06 Ekim 2003	21 Haziran 2004
21	Manisa	Kırkağaç	GEBELER	640	15 Eylül 2003	09 Temmuz 2004
22	Manisa	Merkez	BAĞYOLU	645	31 Ekim 2003	01 Haziran 2004
23	Muğla	Merkez	AKÇAOVA	2041	01 Kasım 2003	28 Mayıs 2004
24	Muş	Merkez	TANDOĞAN	1555	01 Ekim 2003	14 Haziran 2004
25	Sivas	Merkez	KIZILCA	776	01 Eylül 2003	04 Haziran 2004
26	Şanlıurfa	Merkez	HANCAĞIZ	850	01 Ekim 2003	14 Mayıs 2004
27	Uşak	Ulubey	KIRANKÖY	958	01 Kasım 2003	01 Haziran 2004
28	Zonguldak	Devrek	GÜRBÜZLER	1394	15 Eylül 2003	09 Haziran 2004

Yıllara Göre TSK Tarafından Gerçekleştirilen Toplumsal Gelişime Destek Faaliyetleri

S.NO.	FAALİYET (ADET)	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	TOPLAM
1	Uygulama Yapılan Köy	8.148	3.523	8.915	12.247	28.358	20.079	19.305	15.972	13.445	129.992
2	Giyecek Yardımı	20.879	39.422	654.775	96.496	100.378	97.532	40.836	28.026	62.649	1.140.993
3	Muayene Edilen Vatandaş	95.753	69.674	416.685	1.471.380	767.109	328.578	204.461	184.973	240.192	3.777.805
4	İlaç Yardımı	-	29.499	12.280	158.462	157.028	133.005	109.948	63.127	68.272	731.621
5	Diş Taraması/Diş Çekimi	19.622	18.728	16.912	19.843	44.275	20.640	18.913	31.587	11.212	201.732
6	Aşı Uygulaması	100.905	32.560	314.956	1.252.217	1.255.771	407.141	124.048	59.491	124.975	3.672.064
7	Sünnet Kampanyası	-	2.654	5.354	961	4.013	4.068	3.417	2.946	377	23.790
8	Resmi Nikah Kampanyası	-	160	1.074	475	1.423	7.738	1.033	551	324	12.778
9	Veterinerlik Hizmeti	324.020	124.236	289.870	3.500.934	4.710.118	388.369	165.672	108.178	92.346	9.703.743
10	Okullara Yardım	388	267	4.086	6.830	6.077	2.443	7.914	2.755	3.748	34.508
11	Köy Yolu Bakım ve Onarımı (Km.)	3.837	1.565	208	10.224	6.164	1.395,5	1.376	1.133	1.111	27.013,5
12	Elektrik ve Su Şebekesi Bakım ve Onarımı (Km.)	129	75	4.368	9.500	20.087	5.490	2.713	1.423	243	44.028
13	Nakdi Yardım (Milyar TL.)	22,4	17,8	450,5	471	983,8	496,8	934,5	1.466,6	2.439,8	7.283,2
14	Mal ve Hizmet Toplamı (Milyar TL.)	22,4	249,8	3.800	3.200	4.300	4.134	5.063	7.657	14.534,1	42.960,3

SARAYKÖY ÖRNEKKÖY UYGULAMASI

ÇEVRE DÜZENLEMELERİ

İLK DURUM

SON DURUM

SARAYKÖY ÖRNEKKÖY UYGULAMASI

ESKİ EV YIKIMI

İLK DURUM

SON DURUM

SARAYKÖY ÖRNEKKÖY UYGULAMASI

EV TADİLATI

İLK DURUM

SON DURUM

SARAYKÖY ÖRNEKKÖY UYGULAMASI

KÖY MEYDANI

İLK DURUM

SON DURUM

SARAYKÖY ÖRNEKKÖY UYGULAMASI

PARKETAŞI ÇALIŞMASI

İLK DURUM

SON DURUM

SARAYKÖY ÖRNEKKÖY UYGULAMASI

SAĞLIK OCAĞI-ÇOCUK PARKI

İLK DURUM

SON DURUM

TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN VATANDAŞLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNE AİT ANKET FORMU

Sayın katılımcı, bildiğiniz gibi jandarma toplumsal gelişime destek faaliyetleri kapsamında köyünüzde bazı çalışmalar icra etti. Ben yüksek lisans öğrencisi olarak, bu faaliyetlerin sizlerin üzerindeki etkilerini araştırmak, duygu ve düşüncelerinizi öğrenmek üzere bu anketi uyguluyorum. Vereceğiniz samimi ve doğru cevaplar bu faaliyetlerin devamı açısından önem arz etmektedir.

Ankette kimliğinizi belirtecek bir bilgi bulunmamaktadır. Size uygun gelen seçenekleri işaretleyerek, bu konudaki düşüncelerinizi rahatlıkla belirtebilirsiniz. Lütfen uygun seçeneğe (x) işareti atınız ve soruları boş bırakmayınız. Katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

J. Yzb. Erkan YÜCE

Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

A- Demografik Sorular

1- Doğum tarihiniz

19...

2- Cinsiyetiniz

() Erkek () Kadın

3- Medeni haliniz

() Evli () Bekar () Boşanmış () Dul () Ayrı Yaşıyoruz

4- Eğitim durumunuz

() Okur Yazar Değil () Okur Yazar () İlkokul () Ortaokul () Lise

() Yüksekokul

5- Ne iş yapıyorsunuz?

.....

6- Kaç yıldır köyde ikamet ediyorsunuz?

() 1-5 () 6-10 () 11-15 () 16-20 () 21 Yıl ve Üzeri

7- Hanenizdeki herkes dahil aylık geliriniz ortalama ne kadardır?

() 150-300 YTL () 350-500 YTL () 550-700 YTL () 750-900 YTL

() 950-1100 YTL () 1150 ve üzeri

EK-D’NİN DEVAMI

B-Yargısal Sorular

Bu bölümde, sizlere köyünüzde icra edilen faaliyetlerle ilgili tutum ve düşünceleriniz sorulmuştur. Lütfen size en uygun gelen seçeneğin içerisine çarpı (x) işareti atınız.

TOPLUMSAL GELİŞİME DESTEK FAALİYETLERİNİN ETKİLERİ

ÇEVRESEL ETKİLERİ	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Bu faaliyetler parkların ve yeşil alanların artmasını sağladı					
2. Eski ve yıkık evlerin temizlenmesiyle kullanılabilir alanlar arttı					
3. Artık herkes çöp konusunda nasıl hareket edeceğini öğrendiği için köyün temizliğinde belirgin bir düzelme oldu					
4. Köyün kanalizasyon şebekesi gelişti					
5. Yolları düzeldi					
6. Su şebekesi kuruldu					
7. Genel olarak köyün görünümü olumlu yönde çok değişti					
SOSYOLOJİK ETKİLERİ	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Göç edenlerden dönenler oldu					
2. Köye artık yaz aylarında daha çok insan gelmekte					
3. Kültürel faaliyetlerimiz arttı					
4. Halk ile askerleri personel arasında sıcak ilişkiler oluştu					
5. Bazı kişilerin meslek sahibi olmalarını sağladı					
6. Halkın sağlık konusunda bilinçlenmesini sağladı					
7. Önemli konularda aydınlanmamızı sağladı					
8. Köyümüzde yapılan düğün, sünnet, kutlama gibi etkinliklere askeri ya da mülki yetkilileri daha sık davet etmeye başladık					
9. Jandarmaya ziyaret, çay içme ve hal-hatır sorma amacıyla gidişlerimiz arttı					
PSİKOLOJİK ETKİLERİ	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Artık devlet birim ve temsilcileriyle daha rahat iletişim kurabiliyoruz					
2. TSK’nin her zaman halkın yanında olduğunu ve yardıma koştuğunu anladım					
3. Çocuklar üzerinde olumlu yönde etkisinin olduğunu düşünüyorum					
4. Devlet halk kaynaşmasına büyük katkı sağlar					
5. Çocuk ve gençlerden askeri okullara girme isteğinde artış olmuştur					
6. Artık gençlerimizi daha bir hevesle askere gönderiyoruz					
7. Genel olarak faaliyetlerden çok memnun kaldım					
8. Bu tür faaliyetler kesinlikle devam etmeli					

EK-D'NİN DEVAMI

C- Yapılan çalışmalardan sizi en çok memnun eden üç tanesini önem sırasına göre lütfen yazınız.

1-

2-

3-

D- Yapılmasına gerek olmadığını düşündüğünüz üç faaliyeti önem derecesine göre lütfen belirtiniz.

1-

2-

3-

E- Uygulama bir daha yapılırsa, hangi hususların ilave edilmesini istersiniz?

1-

2-

F- Uygulama bir daha yapılırsa, hangi faaliyetlerin tekrar yapılmasını istersiniz?

1-

2-

G- Bunların haricinde, yapılan çalışmalarla ilgili ilave etmek istediğiniz bir husus varsa, lütfen aşağıdaki boşluğa yazınız.

Değerli katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.